ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Τμήμα Γεωγραφίας
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου»
Κατεύθυνση: **Διαχείριση φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών**

«ΕΝΑΣ ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ»

Μεταπτυχιακή εργασία της Αικατερίνης Π. Βικάτου

Αθήνα, Οκτώβριος 2007

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Τμήμα Γεωγραφίας
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου»
Κατεύθυνση: **Διαχείριση φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών**

«ΕΝΑΣ ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ»

Μεταπτυχιακή εργασία της Αικατερίνης Π. Βικάτου
Επιβλέπουσα: Καλλιόπη Σαπουντζάκη, Επ. Καθηγήτρια

Αθήνα, Οκτώβριος 2007

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εκτίμηση τρωτότητας αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της διαχείρισης καταστροφών και είναι συνυφασμένη με τα διαφορετικά συμπεράσματα στα οποία καταλήγει ανάλογα με το αντικείμενο μελέτης. Τα πιο συνήθη αντικείμενα των ερευνών είναι τα μεμονωμένα άτομα, τα νοικοκυριά, τα δημόσια κτίρια και υπηρεσίες ενώ μελέτες για επιχειρήσεις υφίστανται ήδη στο εξωτερικό αν και λίγες στον αριθμό.

Το κενό των οδηγιών αυτοπροστασίας προς τις επιχειρήσεις είναι μεγαλύτερο στη χώρα μας και στο απαραίτητο στάδιο της εκτίμησης τρωτότητας των επιχειρήσεων αναφέρεται το παρόν κείμενο. Ειδικότερα, αντικείμενο αποτελούν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με έμφαση στον τομέα της μεταποίησης, όπου γίνεται μια προσπάθεια προσέγγισης των χαρακτηριστικών τους και των στοιχείων που καθιστούν αυτές τρωτές στους φυσικούς κινδύνους (συγκεκριμένα στο σεισμό και στην ποτάμια πλημμύρα).

Γενικά οι ΜΜΕ έχουν την τάση να υποφέρουν σε περίπτωση καταστροφής. Έχουν λιγότερα οικονομικά αποθέματα να αξιοποιήσουν, δεν διαθέτουν χωροθετική ευελιξία, δεν έχουν ασχοληθεί με σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης και είναι σε μικρά ποσοστά ασφαλισμένες.

Η πλειοψηφία των ΜΜΕ πλήττονται έμμεσα και απειλούνται με διακοπή της λειτουργίας τους αφού εξαρτώνται από την αποκατάσταση των δικτύων και των γραμμών ζωής, τις επισκευές του κτιρίου, την αντικατάσταση των πρώτων υλών και των αποθεμάτων και την επαναφορά των πελατών στο συνηθισμένο επίπεδο κατανάλωσης.

Αφού αναλυθούν οι παράγοντες που συνιστούν και ενισχύουν την τρωτότητα των επιχειρήσεων έναντι σεισμού και ποτάμιας πλημμύρας, η αποκτηθείσα γνώση συγκεντρώνεται σε ένα ερωτηματολόγιο που απευθύνεται στις επιχειρήσεις με σκοπό την εκτίμηση από τον ιδιοκτήτη, της κατάστασης της επιχείρησής του και την έμμεση προτροπή του στη λήψη προληπτικών μέτρων αυτοπροστασίας για την εξασφάλιση μιας ανθεκτικότερης επιχείρησης.

Η πραγματοποίηση αλλαγών για την ενθάρρυνση των επιχειρήσεων - κυρίως των ΜΜΕ - να αυξήσουν την ανθεκτικότητά τους είναι εξαιρετικά πολύπλοκη και μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο μέσα σε ένα σαφές πλαίσιο απαιτήσεων και κινήτρων.

ABSTRACT

Vulnerability assessment is a core element of disaster management and is directly connected to the different outcomes that occur depending each time on the issues being studied. The most usual subjects of studies are individuals, homes, public buildings and services, while there are also few studies on businesses, abroad.

In Greece, businesses lack guidelines for self-protection and the present thesis refers to the critical stage of assessing business vulnerability. In particular, the subjects of the thesis are small and medium sized businesses, with an emphasis on manufacturing firms, their characteristics and their vulnerability factors to natural hazards (specifically to earthquakes and river floods).

All in all small and medium sized businesses tend to suffer in case of a disaster. They are financially weak, lack spatial flexibility, have not conducted emergency planning scenarios and are usually uninsured.

The majority of small and medium sized businesses is affected indirectly and is threatened with closure since they depend on the re-establishment of the social/financial networks and lifelines, the reconstruction of the building, the replacement of raw materials and reserves and the rehabilitation of customers at their normal consumption levels.

Having analyzed the factors of business vulnerability to earthquakes and river floods, the acquired knowledge is gathered in the form of a questionnaire referring to businesses. The aim of this questionnaire is to force the owner of a business to assess the current situation of his business and indirectly prompt him to take preventive measures of self-protection for the reassurance of a resilient business.

To realize changes that will encourage businesses – mostly small to medium sized – to increase their resilience, is very complicated and can only be implemented within a clear frame of demands and motivation.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία προέκυψε επιχειρώντας να καλύψει το κενό που αφορά στις υποδείξεις για αυτοπροστασία των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, με δεδομένο ότι αυτές αποτελούν θεμελιώδες τμήμα της τοπικής οικονομίας και κοινότητας.

Η προσέγγιση του θέματος θα ήταν αδύνατη χωρίς την πολύτιμη βοήθεια της επιβλέπουσας κας Σαπουντζάκη Καλλιόπης, την οποία και ευχαριστώ θερμά για την ουσιαστική εμπειρία της συγγραφής της εργασίας και της συνεργασίας μας.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κ. Κανάρη Δημήτρη, του τμήματος της Τεχνικής Γεωλογίας του Ι.Γ.Μ.Ε., που στήριξε την απόφασή μου για την παρακολούθηση του μεταπτυχιακού προγράμματος, καθώς και τους γονείς μου για τη συμπαράστασή τους σε όλη μου την πορεία ως τώρα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θέμα Σελ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ i

ABSTRACT ii

ΠΡΟΛΟΓΟΣ iii

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ iv

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ, ΠΙΝΑΚΩΝ & ΕΙΚΟΝΩΝ vi

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.ΟΡΙΣΜΟΙ – ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ 4

1.1. ΤΡΩΤΟΤΗΤΑ (VULNERABILITY) 4

1.1.1. Έκθεση (Exposure) 6

1.1.2. Αντίσταση (Resistance) 6

1.1.3. Προσαρμοστικότητα (Resilience) 6

1.2. ADAPTIVE CAPACITY (ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ) 7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.ΟΙ ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΜΜΕ) ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ 10

2.1. ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΩΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ 10

2.2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 11

2.3. ΟΙ ΜΜΕ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ 12

2.4. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ 16

2.5. ΟΙ ΜΜΕ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ 19

2.6. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ 21

2.7. Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ 27

2.7.1. Ο ρόλος της επιχείρησης στην αποκατάσταση 28

2.7.2. Ο ρόλος της πολιτείας στην αποκατάσταση 30

2.8. ΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ 32

2.9. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ 34

2.10. ΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥΣ 40
2.10.1. Φυσικοί παράγοντες....42
2.10.2. Πολεοδομικοί παράγοντες 49
2.10.3. Ενδογενείς παράγοντες 50
2.10.4. Οικονομικοί παράγοντες....51
2.10.5. Κοινωνικοί παράγοντες 52
2.11. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ....57
3.1. ΒΗΜΑ 1^{ο} : ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΠΕΙΛΩΝ – ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ....58
3.2. ΒΗΜΑ 2^{ο} : ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ....61
3.3. ΒΗΜΑ 3^{ο} : ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ....61
3.4. ΒΗΜΑ 4^{ο} : ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ 63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ....65
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 71
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 75
ΟΔΗΓΙΑ 2003/361/ΕΚ 76
ΛΙΣΤΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ 82
ΦΕΚ 1154/2003 91
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ....114

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα Σελ.

1.1 Η σχέση μεταξύ τρωτότητας και δυναμικής προσαρμογής ενός συστήματος ως προς ένα καταστροφικό γεγονός 8

2.1 Ο αριθμός των ΜΜΕ ανά χώρα στην Ευρώπη 12
2.2 Η ποσοστιαία κατανομή των ΜΜΕ ανά χώρα στην Ευρώπη 13
2.3 Η ποσοστιαία κατανομή των ΜΜΕ ανά περιφέρεια στην Ελλάδα 13
2.4 Η ποσοστιαία κατανομή των ΜΜΕ ανά κλάδο στην Ελλάδα 14
2.5 Η ποσοστιαία κατανομή του τζίρου των ΜΜΕ στην Ελλάδα 14
2.6 Η νομική μορφή των ΜΜΕ ανά κλάδο στην Ελλάδα 15
2.7 Η σχέση μεταξύ προσαρμοστικότητας και αποκατάστασης 27
2.8 Η σχέση μεταξύ τρωτότητας κινδύνου και επικινδυνότητας 34
2.9 Η θέση της εκτίμησης τρωτότητας στη Διαχείριση Καταστροφών 35
2.10 Η εκτίμηση κινδύνου 35
2.11 Ο νέος χάρτης σεισμικής επικινδυνότητας 43
2.12 Ερωτήσεις για τον τύπο του κτιρίου 56
2.13 Ερωτήσεις για την νομιμότητα του κτιρίου 56

4.1 Οδηγοί για σχέδια συνέχισης λειτουργίας επιχειρήσεων 67

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας Σελ.

2.1 Οι κατηγορίες των ΜΜΕ 11
2.2 Οι κατηγορίες των Μεταποιητικών επιχειρήσεων 17
2.3 Οι κυριότερες αιτίες διακοπής λειτουργίας των επιχειρήσεων 25
2.4 Παράμετροι σοβαρότητας φαινομένων 36
2.5 Υλικά και άυλα στοιχεία τρωτότητας 37
2.6 Παράμετροι απωλειών 38

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα Σελ.

1.1 Η σχέση μεταξύ τρωτότητας και δυναμικής προσαρμογής ενός συστήματος ως προς ένα καταστροφικό γεγονός 1

2.1 Γελοιογραφία του J. Kohl χαρακτηριστική για τη σχέση των ΜΜΕ με τις τράπεζες 20

2.2 Η εταιρεία Lumber στην περιοχή Des Moines της Iowa σε κανονικές συνθήκες λειτουργίας 21

2.3 Η εταιρεία Lumber στην περιοχή Des Moines της Iowa σε κανονικές συνθήκες λειτουργίας 21

2.4 Η εταιρεία Lumber στην περιοχή Des Moines της Iowa μετά τις πλημμύρες του 1965 22

2.5 Η εταιρεία Lumber στην περιοχή Des Moines της Iowa μετά τις πλημμύρες του 1993 22

2.6 Δημοσίευμα εφημερίδας για τη διακοπή νερού και ηλεκτρικού ρεύματος λόγω της πλημμύρας στην περιοχή Des Moines, Iowa 23

2.7 Καταστροφή αυτοκινητοδρόμου Hanshin στο σεισμό του Kobe το 1995 24

2.8 Καταστροφή πυλώνα υψηλής τάσης στην Taiwan από σεισμό το 1999.....24

2.9 Αφίσα από εκδήλωση της εταιρείας Wal Mart για τα μέτρα ετοιμότητας και πρόληψης που λαμβάνει για την αντιμετώπιση καταστροφών 32

2.10 Τα ερείπια της Ρικομέξ μετά το σεισμό της 7-9-1999.....45

2.11 Τα ερείπια της Φαράν μετά το σεισμό της 7-9-1999.....45

2.12 Η πλημμύρα στον Κηφισό τον Σεπτέμβριο του 2002 47

2.13 Η πλημμύρα στον Κηφισό τον Σεπτέμβριο του 2002 47

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένας μεγάλος αριθμός εργασιών στον τομέα των καταστροφών επικεντρώνεται σε προτάσεις μέτρων προληπτικής αυτοπροστασίας μεμονωμένων ατόμων, νοικοκυριών, δημόσιων υπηρεσιών και εκπαιδευτικών μονάδων. Σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις αυτές έχουν υιοθετηθεί από τους αρμόδιους φορείς και έχουν λάβει τη μορφή επίσημων οδηγιών και συμβουλών που απευθύνονται από το κεντρικό κράτος προς τους ενδιαφερόμενους μέσω του διαδικτύου, έντυπων εγχειριδίων, ειδικών σεμιναρίων, κλπ. Αντιθέτως η προληπτική αυτοπροστασία των επιχειρήσεων λίγο έχει απασχολήσει τους ερευνητές αλλά και τους αρμόδιους φορείς της πολιτείας στην Ελλάδα, ίσως επειδή θεωρείται ότι ο σχεδιασμός αυτού του είδους ανήκει στη σφαίρα των δραστηριοτήτων του ιδιωτικού τομέα. Ο ρόλος των επιχειρήσεων όμως σε περίπτωση καταστροφής είναι καθοριστικός για την επαναφορά των κανονικών ρυθμών κοινωνικής και οικονομικής ζωής της πληγείσας περιοχής και για την μείωση των οικονομικών επιπτώσεων στους πληγέντες.

Σε άλλες χώρες του ανεπτυγμένου κόσμου οι ιδιωτικές επιχειρήσεις έχουν αναπτύξει σχέδια για την πρόληψη και την ελαχιστοποίηση των συνεπειών των καταστροφών στα πλαίσια της καθοδήγησης που έχουν από εμπειρογνώμονες και υπεύθυνους φορείς του κεντρικού κράτους.

Τα παραπάνω σχέδια βασίζονται στην αναγνώριση και εκτίμηση από πλευράς των επιχειρήσεων των φυσικών κινδύνων που τις απειλούν, της τρωτότητάς τους απέναντι σε αυτούς τους κινδύνους αλλά και των εφοδίων που διαθέτουν (ή μπορούν να αποκτήσουν) για να τους αντιμετωπίσουν. Το ζητούμενο είναι η διασφάλιση της συνέχειας της λειτουργίας των επιχειρήσεων και η ταχύτερη κατά το δυνατόν αποκατάσταση των απωλειών τους μετά από ενδεχόμενη κρίση μέσω της μείωσης της τρωτότητας (vulnerability) και ενίσχυσης της προσαρμοστικότητάς τους (resilience).

Η προτεινόμενη εργασία επιχειρεί να καταρτίσει έναν οδηγό εκτίμησης της τρωτότητας των μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων έναντι σεισμών και ποτάμιων πλημμύρων.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε βασίστηκε σε μια λογική προσέγγισης αρχικά των κινδύνων που απειλούν τη φυσική διάσταση μιας επιχείρησης (κτίριο, μηχανήματα, πρώτες ύλες, κλπ.) και έπειτα αυτών που θα μπορούσαν να προκαλέσουν

δυσλειτουργία ή διακοπή της λειτουργίας της με έμφαση στη διακοπή των γραμμών ζωής. Το ερωτηματολόγιο έχει σκοπό να προβληματίσει και να ενεργοποιήσει τον ενδιαφερόμενο αναδεικνύοντάς του τον τρόπο που πρέπει να προσεγγίσει το στόχο της ομαλής λειτουργίας της επιχείρησής του σε περίπτωση κρίσης. Δεν κρίθηκε απαραίτητο να γίνουν συγκεκριμένες υποδείξεις μείωσης της τρωτότητας γιατί αυτό μπορεί να γίνει μόνο κατά περίπτωση και δεν αποτελούσε έτσι ή αλλιώς αντικείμενο της παρούσας εργασίας.

Οι μόνες αναφορές και υποδείξεις είναι αυτές που έχουν γίνει ως μια προσπάθεια αντιμετώπισης του προβλήματος της εύρεσης κάποιων απαντήσεων, με την έννοια ότι η ζητούμενη πληροφορία υπάρχει αλλά πρέπει να γνωρίζει κανείς πώς να την αναζητήσει.

Η παρούσα εργασία έχει την ακόλουθη δομή:

Στο 1^{ο} Κεφάλαιο γίνεται μια αναφορά στις βασικές έννοιες της τρωτότητας (έκθεση, αντίσταση και προσαρμοστικότητα) και της δυνατότητας προσαρμογής (adaptive capacity).

Το 2^{ο} Κεφάλαιο ξεκινά με μια εισαγωγή σχετικά με τα συστήματα των επιχειρήσεων, τη σημασία και το ρόλο των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων με μια ιδιαίτερη αναφορά στον κλάδο της Μεταποίησης και στη συνέχεια αναφέρεται στις επιπτώσεις των καταστροφών στις επιχειρήσεις, στην αποκατάσταση, στην ετοιμότητα και την πρόληψη.

Στο ίδιο κεφάλαιο αναλύεται η διαδικασία εκτίμησης τρωτότητας και οι παράμετροι τρωτότητας των επιχειρήσεων καθώς και η σημασία τους. Τέλος γίνεται αναφορά στο ρόλο της ασφάλισης.

Ο εντοπισμός των αδυναμιών της επιχείρησης είναι το σημαντικότερο βήμα για την εξάλειψη ή την μείωσή τους. Το βήμα αυτό είναι αρκετά εξειδικευμένο και αντιπροσωπεύεται από την μελέτη τρωτότητας, η έκφραση της οποίας είναι ο οδηγός που παρουσιάζεται στο επόμενο 3^{ο} Κεφάλαιο. Όλες οι ερωτήσεις γίνονται για πολύ συγκεκριμένους λόγους και έχουν δοθεί με απλό τρόπο γιατί οι απαντήσεις θα προέλθουν από τον ιδιοκτήτη της επιχείρησης. Ήδη κατά τη διάρκεια εξέτασης του

ερωτηματολογίου και αναλογιζόμενος τις απαντήσεις θα έχει μια εικόνα των τρωτών σημείων της επιχείρησής του.

Στο 4^{ο} Κεφάλαιο γίνεται κριτική πάνω στις δυσκολίες υλοποίησης του ερωτηματολογίου-οδηγού και δίνονται συγκεκριμένες προτάσεις.

Η παρούσα εργασία είναι μια συμβουλευτική υπόδειξη προς τις επιχειρήσεις για το ποιοι υλικοί και άυλοι συντελεστές της επιχείρησης επηρεάζουν την τρωτότητα και προσαρμοστικότητά της και πώς να αξιολογηθεί η ευνοϊκή ή δυσμενής τους επίδραση στη συμπεριφορά της επιχείρησης απέναντι στους κινδύνους που θα κληθούν ενδεχομένως να αντιμετωπίσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΡΙΣΜΟΙ – ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Υπάρχουν διάφοροι όροι, οι οποίοι χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν τις ιδιότητες των συστημάτων που απειλούνται από κάθε μορφής κίνδυνο και παρατίθενται στη συνέχεια.

1.1. ΤΡΩΤΟΤΗΤΑ (VULNERABILITY)

Σύμφωνα με τους Blaikie et al. (1994) τρωτότητα σημαίνει «το να είναι μια μονάδα ή ένα σύστημα επιδεκτικό ή επιρρεπές σε ζημία, τραυματισμό ή άλλου είδους απώλειες». Εστιάζοντας στην κοινωνική πλευρά της έννοιας, «η τρωτότητα εκφράζεται από τα χαρακτηριστικά ενός ατόμου ή μιας κοινωνικής ομάδας που επηρεάζουν δυσμενώς τη δυνατότητά τους να προλαμβάνουν, να αντιμετωπίζουν, να αντιστέκονται και να επανακάμπτουν από τα αποτελέσματα ενός φυσικού κινδύνου».

Η τρωτότητα στο χώρο των καταστροφών συνδέεται με τη φυσική έκθεση σε ένα καταστροφικό γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα κάποιας μορφής απώλειες. Συνδυάζεται όμως και με την ανθρώπινη δυνατότητα/αδυναμία να αντιστέκεται, να προετοιμάζεται και να ανακάμπτει από το ίδιο γεγονός (Dalziell & McManus, 2004).

Οι παραπάνω ορισμοί σκιαγραφούν την αβεβαιότητα γύρω από τον προσδιορισμό της μονάδας που φέρει και παράγει την τρωτότητα. Αν πρόκειται δηλαδή για μεμονωμένα άτομα ή κοινωνικές ομάδες που παράγουν την τρωτότητα, τη φέρουν και υπομένουν τις συνέπειές της. Στην περίπτωση των επιχειρήσεων, για παράδειγμα, αν μια επιχείρηση προβεί σε επισκευές του κατεστραμμένου κτιρίου της χωρίς άδεια, τότε αυξάνει την τρωτότητά της και επηρεάζονται πια και οι εργαζόμενοι και οι οικογένειές τους. Τότε η επιχείρηση ταυτόχρονα παράγει και φέρει την τρωτότητα (Sapountzaki, 2005).

Η τρωτότητα είναι εξ' ορισμού πολύπλοκη έννοια και πρόκειται για ένα δυναμικό μέγεθος. Κυριαρχούν στην τρωτότητα τα στοιχεία του χώρου και του χρόνου έτσι ώστε διαφορετικές όψεις τρωτότητας να δίνονται για κάθε συνδυασμό των στοιχείων αυτών.

Συχνά η τρωτότητα ερμηνεύεται βάσει κάποιας εκ των γενεσιουργών της παραγόντων όπως είναι η φτώχεια. Έχει πλέον αναγνωριστεί ότι τα καταστροφικά γεγονότα δεν αντιμετωπίζονται από όλους με τον ίδιο τρόπο και το ίδιο αποτελεσματικά (Delor and Hubert, 2000).

Στην επιστημονική κοινότητα υπάρχει σαφής διαχωρισμός μεταξύ φυσικής και κοινωνικο-οικονομικής τρωτότητας. Η φυσική τρωτότητα παράγει κοινωνικο-οικονομική τρωτότητα, και συμβαίνει σαφώς και το αντίστροφο (Sapountzaki, 2005). Για παράδειγμα, μια ομάδα ατόμων χαμηλού εισοδήματος εγκαθίσταται σε επισφαλή εδάφη (π.χ. κοντά σε μια κατολίσθηση) λόγω χαμηλού κόστους και αυτόματα αποκτούν τρωτότητα με οικονομικές διαστάσεις (που προκύπτουν από ενδεχόμενες υλικές απώλειες στις οικίες τους). Το παράδειγμα λειτουργεί και αντίστροφα αφού το χαμηλό εισόδημα τους οδήγησε στη συγκεκριμένη περιοχή, άρα η έμμεση τρωτότητα που έφεραν λόγω οικονομικής ένδειας παρήγαγε φυσική τρωτότητα.

Μια από τις προκλήσεις της σύγχρονης έρευνας είναι η μελέτη των τρόπων εκτίμησης της τρωτότητας που υπάρχει στην καθημερινότητα του γενικού πληθυσμού. Όσον αφορά στα συστήματα, οι τρόποι εκτίμησης τρωτότητας συμπεριλαμβάνουν:

- Την αναγνώριση των στοιχείων, που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία των συστημάτων υπό κανονικές συνθήκες,
- την εκτίμηση της εγγενούς τρωτότητας των στοιχείων αυτών,
- τον προσδιορισμό των σχέσεων μεταξύ των στοιχείων και την εκτίμηση του τρόπου επίδρασης των σχέσεων αυτών στην αύξηση της συνολικής τρωτότητας και
- την ανεύρεση τρόπων βελτίωσης της ικανότητας αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων (Delor and Hubert, 2000).

Σύμφωνα με τον Pelling (2003) η τρωτότητα μπορεί να αναλυθεί σε τρία συστατικά: την έκθεση, την αντίσταση και την προσαρμοστικότητα.

1.1.1. Έκθεση (Exposure)

Η έκθεση είναι προϊόν της φυσικής θέσης και των χαρακτηριστικών του κτισμένου και φυσικού περιβάλλοντος. Ο παράγοντας της έκθεσης μπορεί να μειωθεί με επενδύσεις μετριασμού των κινδύνων, που πραγματοποιούνται από άτομα ή ομάδες ατόμων (Pelling, 2003).

1.1.2. Αντίσταση (Resistance)

Η αντίσταση συνδέεται με την οικονομική, ψυχολογική και φυσική υγεία/αντοχή και τα συστήματα διατήρησής της. Αντιπροσωπεύει την ικανότητα ενός ατόμου, μιας κοινωνικής ομάδας ή ενός συστήματος να αντιστέκεται στις επιπτώσεις ενός περιβαλλοντικού/φυσικού κινδύνου. Αν η αντίσταση είναι χαμηλή ακόμη και η ελάχιστη πίεση από κάποιο κίνδυνο μπορεί να οδηγήσει το σύστημα σε κατάρρευση (Pelling, 2003).

Η αντίσταση των επιχειρήσεων εκφράζεται με τα υλικά και άυλα αποθέματα που δεν βλάπτονται άμεσα από τις φυσικές φθορές και τα οποία η επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιήσει για την αποκατάστασή της. Με αυτήν την έννοια, τα κέρδη, η ρευστότητα, η κατανομή του κεφαλαίου, το καθεστώς franchise ή η ύπαρξη αλυσίδας επιχειρήσεων, τα χρέη, τα δάνεια, η προσήλωση των υπαλλήλων στο σκοπό της επιχείρησης και η φήμη της εταιρείας είναι παράγοντες που επηρεάζουν την αντίσταση της επιχείρησης (Sapountzaki, 2005).

1.1.3. Προσαρμοστικότητα (Resilience)

Προσαρμοστικότητα στους φυσικούς κινδύνους είναι η ικανότητα χειρισμού και προσαρμογής του συστήματος στις πιέσεις που προκύπτουν από τους κινδύνους αυτούς. Η προσαρμοστικότητα εξαρτάται από το βαθμό προετοιμασίας για ενδεχόμενο κίνδυνο και τις αυθόρμητες ή προσχεδιασμένες αντιδράσεις που λαμβάνουν χώρα μετά από το γεγονός, συμπεριλαμβανομένων της ανακούφισης και της διάσωσης. Ο Pelling (2003) ισχυρίζεται ότι η ενίσχυση της προσαρμοστικότητας επιτυγχάνεται με πολιτικές τυπικών ή άτυπων μηχανισμών ασφάλισης.

Ο όρος προσαρμοστικότητα χρησιμοποιήθηκε πρώτη φορά στην οικολογική έρευνα. Εκεί αναφέρεται στα οικοσυστήματα που βρίσκονται σε μια κατάσταση ισορροπίας και που μετακινούνται από τη θέση ισορροπίας σε μια άλλη λόγω της πίεσης που

δέχονται. Εκφράζει δηλαδή αυτή ακριβώς τη συμπεριφορά τους σε κατάσταση πίεσης ή διατάραξης (Dalziell & McManus, 2004).

Η προσαρμοστικότητα σε θέματα καταστροφών εκφράζει τον υψηλό στόχο του συστήματος να συνεχίσει να λειτουργεί όσο το δυνατόν πληρέστερα σε περίπτωση έκτακτης κρίσης και να συνεχίσει επίσης να εκπληρώνει το σκοπό του. Η προσαρμοστικότητα συνδέεται άμεσα με την έννοια της δυνατότητας προσαρμογής.

Η προσαρμοστικότητα των επιχειρήσεων εκφράζεται με την δυνατότητά τους να κάνουν διορθωτικές ή οργανωτικές αλλαγές για να αντιμετωπίσουν την πίεση του κινδύνου. Αυτές οι αλλαγές προσανατολίζονται στην αποφυγή του άμεσου μετα-καταστροφικού κόστους αποκατάστασης. Τα στοιχεία της προσαρμοστικότητας μπορεί να είναι η πρόσβαση σε πιστώσεις, η ύπαρξη πολλαπλών προμηθευτών και πελατών εκτός της πληγείσας περιοχής, τα κοινωνικά δίκτυα υποστήριξης, η ασφαλιστική κάλυψη, η ευελιξία που προέρχεται από το καθεστώς ιδιοκτησίας, οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης, η πρόσβαση σε πολιτικούς και διαχειριστικούς μηχανισμούς, η συμμετοχή σε συνδικαλιστικούς φορείς που θα εξασφαλίσει πρόσβαση σε πόρους και πολιτική εξουσία, κλπ (Sapountzaki, 2005).

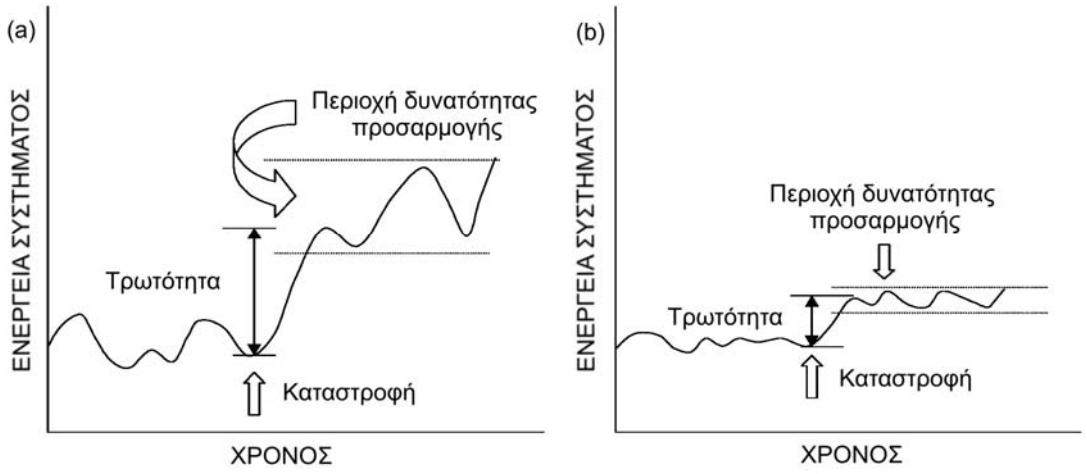
1.2. ADAPTIVE CAPACITY (ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ)

Ο όρος «δυνατότητα προσαρμογής» είναι ένας όρος που προέκυψε κατά την μελέτη της τρωτότητας. Σύμφωνα με τους Luers et al (2003), πρόκειται για *«το βαθμό μέχρι τον οποίο ένα σύστημα μπορεί να αλλάξει τις ιδιότητές του για να μεταβεί σε μια λιγότερο τρωτή κατάσταση»*.

Η «δυνατότητα προσαρμογής» εξαρτάται από τις έννοιες της τρωτότητας και της προσαρμοστικότητας. Για οντότητες με υψηλή έκθεση σε φυσικούς κινδύνους η δυνατότητα προσαρμογής μπορεί να κυμαίνεται από χαμηλή (υψηλή τρωτότητα και χαμηλή προσαρμοστικότητα) μέχρι υψηλή (χαμηλή τρωτότητα και υψηλή προσαρμοστικότητα). Αυτό συμβαίνει γιατί παρόμοια γεγονότα έχουν διαφορετικά αποτελέσματα σε διαφορετικά περιβάλλοντα. Σε επίπεδο κρατών μάλιστα η δυνατότητα προσαρμογής μπορεί να εξαρτάται ακόμη και από τις συνταγματικές επιταγές όπως η ελευθερία του τύπου ή το δημοκρατικό καθεστώς. Η δυνατότητα προσαρμογής γενικότερα συνδέεται με δύο ομάδες σταθερών: τις σταθερές πολιτικές, όπως οι δομές κοινωνικής βοήθειας, οι πολιτικές προστασίας του πολίτη, τα επίπεδα

πρώτης βοήθειας, η πρόσβαση σε κεφάλαια και δομικούς παράγοντες, όπως η κατάσταση της οικονομίας, το μέσο εισόδημα, τα όρια της φτώχειας, η κατανομή των ανισοτήτων. Γενικότερα, οι πολιτικές πρέπει να στοχεύουν στην μείωση της τρωτότητας και την αύξηση της προσαρμοστικότητας, άρα στην ενδυνάμωση της δυνατότητας προσαρμογής (Dayton-Johnson, 2004).

Τη στιγμή που λαμβάνει χώρα ένα καταστροφικό γεγονός το σύστημα (μια επιχείρηση εν προκειμένω) χάνει τη θέση ισορροπίας που κατείχε υπό κανονικές συνθήκες και καλείται να βρει μια νέα θέση ισορροπίας. Η ευκολία με την οποία το σύστημα επιτυγχάνει τη νέα θέση δίνει μια αίσθηση της προσαρμοστικότητάς του ενώ η δυνατότητα προσαρμογής εκφράζει το βαθμό που μπορεί το σύστημα να αντιμετωπίσει την αλλαγή. Στο σχήμα 1 φαίνεται η σχέση μεταξύ τρωτότητας και δυναμικής προσαρμογής.

Σχήμα 1.1 Η σχέση μεταξύ τρωτότητας και δυναμικής προσαρμογής ενός συστήματος ως προς ένα καταστροφικό γεγονός (Dalziell & McManus, 2004)

Το σχήμα αποτυπώνει πως στην περίπτωση (a) το σύστημα παρουσιάζει μεγάλη τρωτότητα αφού οι μεταβολές του είναι συχνές και μεγάλες άρα μετά το καταστροφικό γεγονός η δυνατότητα προσαρμογής απαιτεί πολλή ενέργεια για την αντιμετώπιση του γεγονότος. Αντίθετα στην περίπτωση (b) το σύστημα εμφανίζεται αρκετά σταθερό πριν το καταστροφικό γεγονός, έτσι ώστε μετά από αυτό να απαιτείται μικρότερη προσπάθεια για προσαρμογή στις νέες συνθήκες.

Η μεγιστοποίηση της δυνατότητας προσαρμογής πρέπει να αποτελεί τον πυρήνα των στρατηγικών των επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση εκτάκτων καταστάσεων. Η

προσαρμογή αναφέρεται εδώ στην ευελιξία της επιχείρησης να αλλάξει στόχους, αντικείμενο, παραγωγικές και λειτουργικές διαδικασίες, σύστημα διαχείρισης και λήψης αποφάσεων για να αποφύγει τη διακοπή της λειτουργίας της. Επίσης ο όρος περιγράφει την ικανότητα του συστήματος, εν προκειμένω της επιχείρησης, να αντιδρά στις αλλαγές του εξωτερικού περιβάλλοντος και να ανακάμπτει από τις ζημιές στο εσωτερικό της για τη συνέχιση της λειτουργίας της.

Οι τρόποι προσαρμογής περιλαμβάνουν (Dalziell & McManus, 2004):

- την εφαρμογή συνήθων τρόπων αντιμετώπισης (πχ, όταν χαθεί ένας μεγάλος πελάτης μπορεί να γίνει προσπάθεια αύξησης των πωλήσεων στους υπόλοιπους πελάτες για αντιστάθμιση της ζημίας),
- την εφαρμογή συνήθων πρακτικών σε νέους χώρους (πχ, το άνοιγμα της επιχείρησης σε καινούργιες αγορές που δεν έχουν πληγεί από την καταστροφή και μπορεί να ανταποδώσουν τμήμα από την προκληθείσα ζημία)
- την υιοθέτηση νέων τρόπων αντιμετώπισης (πχ, τη διακοπή παραγωγής ενός προϊόντος αφού δεν υπάρχει πλέον ζήτηση και την αντικατάστασή του από κάποιο άλλο εναλλακτικό που ζητά η αγορά).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΟΙ ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (ΜΜΕ) ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ

2.1. ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΩΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Βάσει του Άρθρου 1 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2003/361/ΕΚ (βλ. Παράρτημα, πηγή: http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/sme_definition/index_en.htm), ως «*επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ως τέτοιες νοούνται ιδίως οι μονάδες που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, ατομικά ή οικογενειακά, προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα*».

Πέρα από ορισμούς όμως, οι επιχειρήσεις είναι πολύπλοκες και δυναμικές μονάδες. Οι εμπλεκόμενοι σε μια επιχείρηση είναι πολλοί και οι σχέσεις μεταξύ τους δύσκολα αναγνωρίσιμες. Αυτό σημαίνει ότι είναι δύσκολο να κατανοήσει κανείς πώς μια αλλαγή σε έναν από τους συντελεστές της επιχείρησης επηρεάζει το υπόλοιπο σύστημα.

Σε γενικές γραμμές, μπορεί κανείς να κατανοήσει τη λειτουργία μιας επιχείρησης αν ξεχωρίσει τις ιδιότητές της (Dalziell & McManus, 2004), όπως:

- τον σκοπό της επιχείρησης,
- τα διάφορα τμήματα που συντελούν στην εκπλήρωση του σκοπού,
- τις σχέσεις μεταξύ των τμημάτων αυτών και
- τις διαδραστικές σχέσεις του συστήματος με το περιβάλλον.

Η κατανόηση της λειτουργίας της επιχείρησης σε κανονικές συνθήκες είναι το πρώτο βήμα για την κατανόηση του συστήματος υπό συνθήκες πίεσης, είτε λόγω εσωτερικών είτε λόγω εξωτερικών παραγόντων. Και βέβαια το βήμα αυτό είναι καθοριστικό για την πρόγνωση των διαφόρων επιπτώσεων ενός καταστροφικού γεγονότος.

2.2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Σύμφωνα με την οδηγία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2003, ο ορισμός για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι ο ακόλουθος:

Ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που στο εξής θα καλούνται «ΜΜΕ», ορίζονται οι επιχειρήσεις οι οποίες:

- Απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους,
- Έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. € ή έχουν ετήσιο συνολικό ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. €,
- και πληρούν το κριτήριο ανεξαρτησίας, δηλαδή δεν ανήκουν, κατά ποσοστό 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις, οι οποίες δεν ανταποκρίνονται στους ορισμούς της ΜΜΕ ή της μικρής επιχείρησης (ανάλογα με την περίπτωση).

Η διάκριση μεταξύ πολύ μικρών, μικρών και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων γίνεται ως ακολούθως (Πίνακας 2.1):

- Πολύ μικρές επιχειρήσεις: απασχολούν λιγότερα από 10 άτομα.
- Μικρές επιχειρήσεις: απασχολούν λιγότερα από 49 άτομα και έχουν είτε ένα ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν ξεπερνά τα 10 εκ. €, ή ένα ετήσιο σύνολο ισολογισμού που δεν ξεπερνά τα 10 εκ. €.
- Μεσαίες επιχειρήσεις: απασχολούν λιγότερα από 249 άτομα και έχουν είτε ένα ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν ξεπερνά τα 50 εκ. €, ή ένα ετήσιο σύνολο ισολογισμού που δεν ξεπερνά τα 43 εκ. €.

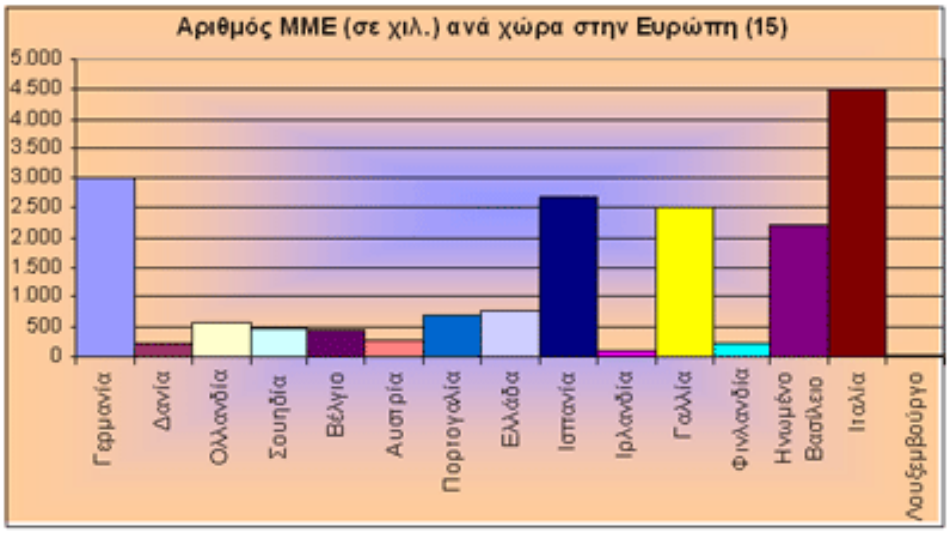
Πίνακας 2.1 Οι κατηγορίες των ΜΜΕ (www.eommex.gr)

Κατηγορία Επιχειρήσεων	Αριθμός εργαζομένων (αμετάβλητος)	Κύκλος εργασιών	Συνολικός ισολογισμός
Μεσαίες	< 250	< 50 εκατ. €	< 43 εκατ. €
Μικρές	< 50	< 10 εκατ. €	< 10 εκατ. €
Πολύ μικρές	< 10	< 2 εκατ. €	< 2 εκατ. €

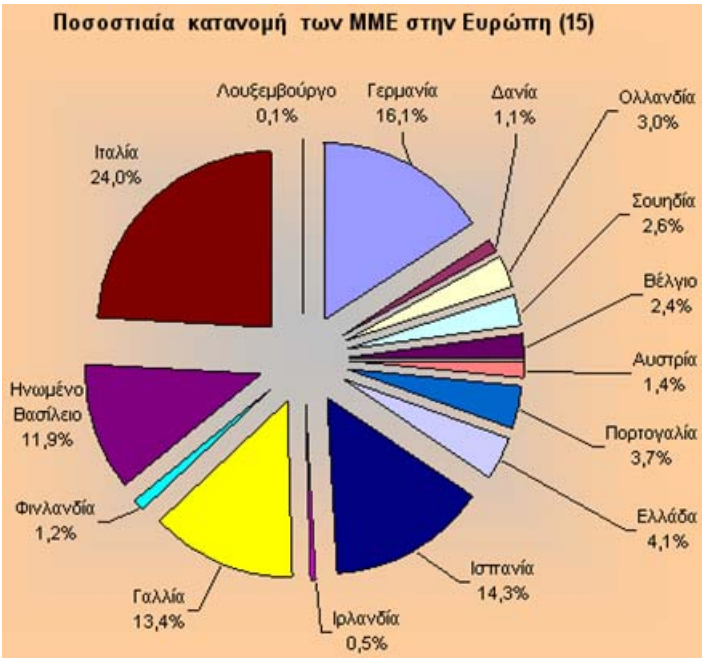
2.3. ΟΙ ΜΜΕ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

Στις Η.Π.Α. οι ΜΜΕ κυμαίνονται σε αριθμό από 22 έως 26 εκατομμύρια και αντιπροσωπεύουν το 99,7% των εργοδοτών. Περισσότεροι από τους μισούς εργαζομένους του ιδιωτικού τομέα απασχολούνται σε ΜΜΕ και το 39% αυτών είναι υψηλής βαθμίδας εκπαίδευσης. Το 97% των επιχειρήσεων κάνουν εξαγωγές και για το οικονομικό έτος 2001 αποτέλεσαν το 29% της εξαγωγικής αξίας, δηλαδή το 1/3 των εξαγωγών οφείλεται στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (www.sba.gov).

Από τις χώρες της Ευρώπης το μεγαλύτερο ποσοστό των ΜΜΕ (24%) βρίσκεται στην Ιταλία (4,5 εκατομμύρια επιχειρήσεις) και μετά ακολουθούν η Γερμανία, η Ισπανία και η Γαλλία όπως φαίνεται στα σχήματα 2.1 και 2.2.

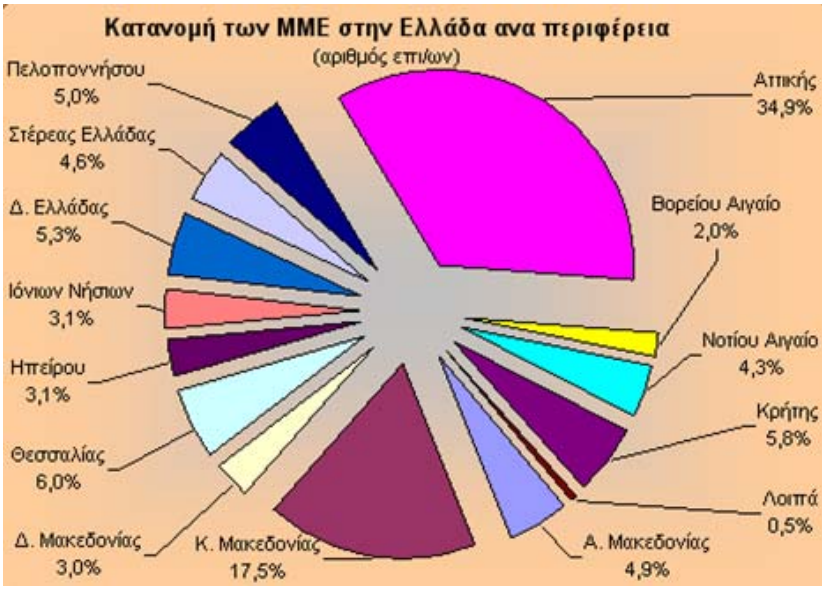

Σχήμα 2.1 Ο αριθμός των ΜΜΕ ανά χώρα στην Ευρώπη
(http://www.eommex.gr/greek/paratiritirio/index.htm)

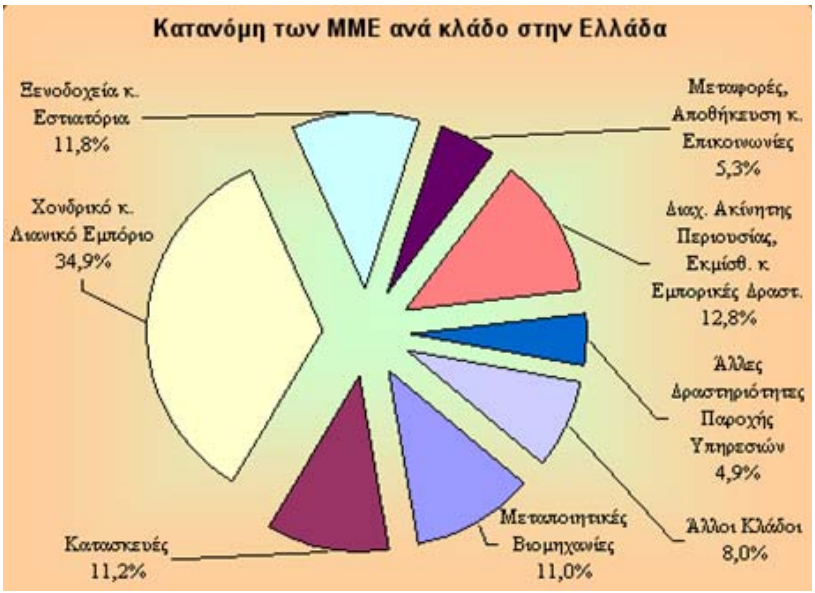

Σχήμα 2.2 Η ποσοστιαία κατανομή των ΜΜΕ ανά χώρα στην Ευρώπη (http://www.eommex.gr/greek/paratiritirio/index.htm)

Στην Ελλάδα οι ΜΜΕ κατανέμονται ως εξής:

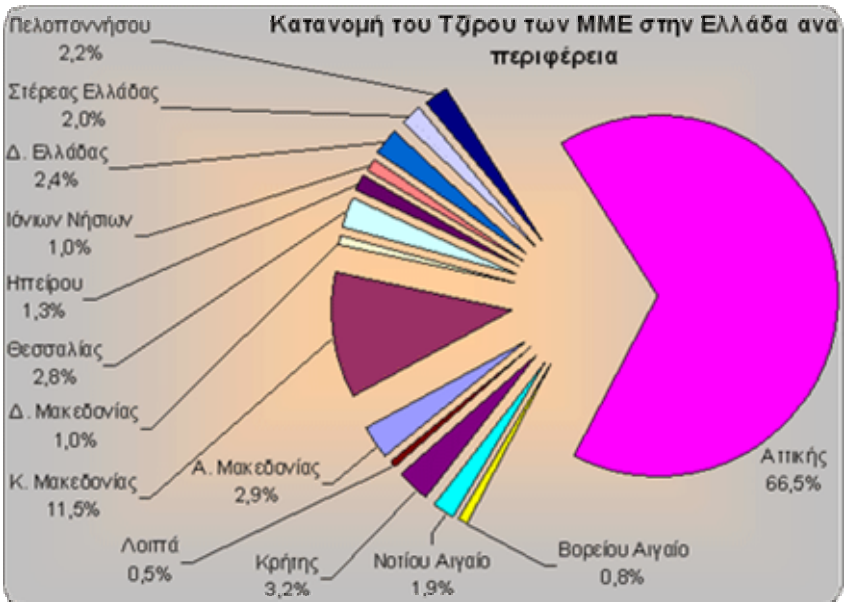

Σχήμα 2.3 Η ποσοστιαία κατανομή των ΜΜΕ ανά περιφέρεια στην Ελλάδα (http://www.eommex.gr/greek/paratiritirio/index.htm)

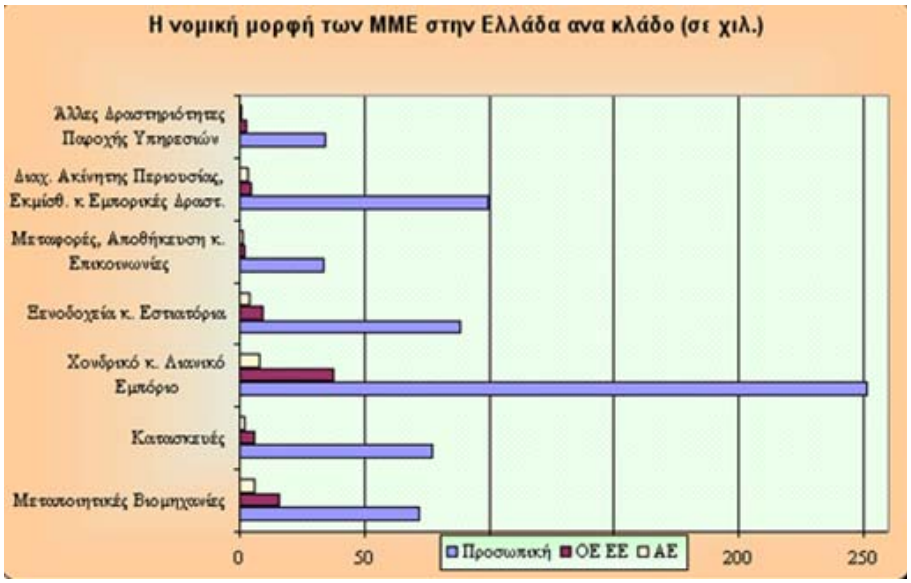

Σχήμα 2.4 Η ποσοστιαία κατανομή των ΜΜΕ ανά κλάδο στην Ελλάδα
(http://www.eommex.gr/greek/paratiritirio/index.htm)

Παρακάτω στα σχήματα 2.5 και 2.6 φαίνεται πως το μεγαλύτερο μέρος του τζίρου των ΜΜΕ συγκεντρώνεται στην Αττική ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των ΜΜΕ που βρίσκονται στην Ελλάδα είναι προσωπικές.

Σχήμα 2.5 Η ποσοστιαία κατανομή του τζίρου των ΜΜΕ στην Ελλάδα
(http://www.eommex.gr/greek/paratiritirio/index.htm)

Σχήμα 2.6 Η νομική μορφή των ΜΜΕ ανά κλάδο στην Ελλάδα
(http://www.eommex.gr/greek/paratiritirio/index.htm)

2.4. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ

Παρόλο που τα παλαιότερα χρόνια υπήρχε η τάση για απόδοση ιδιαίτερης σημασίας και της ενίσχυσης των μεγάλων επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των πολυεθνικών, εντούτοις τα τελευταία χρόνια έχει αναγνωρισθεί η σημασία των ΜΜΕ. Τα πλεονεκτήματα των ΜΜΕ που οδήγησαν στην αναγνώριση αυτή έχουν σχέση με την ευελιξία που διαθέτουν για προσαρμογές σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, τη δυνατότητα έντονης ανάπτυξης και τη δημιουργία πρόσθετων νέων θέσεων απασχόλησης (Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου, 1999).

Επίσης οι ΜΜΕ συμβάλλουν αποτελεσματικά στην τοπική ανάπτυξη αφού έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

- Οι ιδιοκτήτες συχνά μένουν κοντά στην επιχείρησή τους, άρα είναι μέλη της τοπικής κοινότητας. Για το λόγο αυτό ενδιαφέρονται περισσότερο για τα κοινά και για το συμφέρον της κοινότητας.

- Οι επιχειρήσεις ενισχύουν την τοπική οικονομία (π.χ. με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας).

Η σημασία των ΜΜΕ γίνεται ακόμη περισσότερο αντιληπτή όταν συγκεκριμενοποιείται κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Οι παραδοσιακοί τομείς ιδιαίτερα, όπως είναι η Μεταποίηση, παρόλο που διαχρονικά φαίνεται να χάνουν από τη σημασία τους, εντούτοις εξακολουθούν να αποτελούν βασικούς τομείς της οικονομίας (Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου, 1999).

Η σημασία των ΜΜΕ της Μεταποίησης έχει ήδη αναγνωρισθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση όπου οι επιχειρήσεις αυτές αντιπροσωπεύουν το 16,4% του συνόλου των επιχειρήσεων, το 39,5% του εργατικού δυναμικού και το 33,8% του κύκλου εργασιών του τομέα.

Στον Πίνακα 2.2 παρουσιάζονται οι μεταποιητικοί κλάδοι στην Ελλάδα και το πλήθος των εταιρειών ανά κλάδο, όπως δίνονται στον Ελληνικό Οικονομικό Οδηγό του 2007 της εταιρείας αναλύσεων ICAP.

Πίνακας 2.2 Οι κατηγορίες των Μεταποιητικών επιχειρήσεων (ICAP, 2006)

Κωδικός ΕΣΥΕ	Κλάδοι	Περιγραφή	Επιχειρήσεις
15	Τρόφιμα-ποτά	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών	1.214
16	Προϊόντα καπνού	Παραγωγή προϊόντων καπνού	4
17	Κλωστοϋφαντουργία	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλικών	301
18	Είδη ένδυσης	Κατασκευή ειδών ενδυμασίας·κατεργασία και βαφή γουναρικών	18.369
19	Δέρμα	Κατεργασία και δέψη δέρματος κατασκευή ειδών ταξιδίου (αποσκευών), τσαντών, ειδών σελλοποιίας, ειδών σαγματοποιίας και υποδημάτων	73
20	Ξύλο	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από τα έπιπλα·κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	125
21	Χαρτί	Παραγωγή χαρτοπολτού κατασκευή χαρτιού και προϊόντων από χαρτί	127
22	Εκδόσεις-εκτυπώσεις	Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων εγγραφής ήχου ή εικόνας ή μέσων πληροφορικής	459
23	Προϊόντα διύλισης πετρελαίου	Παραγωγή οπτάνθρακα (κωκ), προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων	31
24	Χημικά	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	286
25	Ελαστικό-πλαστικές ύλες	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	316
26	Προϊόντα από μη μεταλλικά ορυκτά	Κατασκευή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	500
27	Βασικά μέταλλα	Παραγωγή βασικών μετάλλων	94
28	Μεταλλικά προϊόντα	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	457

Κωδικός ΕΣΥΕ	Κλάδοι	Περιγραφή	Επιχειρήσεις
29	Μηχανήματα-εξοπλισμός	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού *	278
30	Μηχανές γραφείου-Η/Υ	Κατασκευή μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών	9
31	Ηλεκτρικές μηχανές και συσκευές	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών *	120
32	Εξοπλισμός ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών	Κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών	36
33	Όργανα ακριβείας	Κατασκευή ιατρικών οργάνων, οργάνων ακριβείας και οπτικών οργάνων· κατασκευή ρολογιών κάθε είδους	54
34	Αυτοκίνητα	Κατασκευή αυτοκινήτων οχημάτων·κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	31
35	Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	63
36	Έπιπλα και άλλα προϊόντα	Κατασκευή επίπλων· βιομηχανίες κατασκευών *	336
37	Ανακύκλωση	Ανακύκλωση	10

* που δεν είναι κατανεμημένα αλλού

Χαρακτηριστικό των μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι η χαμηλή παραγωγικότητα, η απουσία ανταγωνιστικότητας και διαφόρων τύπων παραβατικότητες, όπως λειτουργία χωρίς άδεια, παραβάσεις πολεοδομικής και εργασιακής νομοθεσίας, εισφοροδιαφυγή (ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝ/ΜΙΟ, 2003).

2.5. ΟΙ ΜΜΕ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ

Στη διεθνή βιβλιογραφία σημειώνεται ότι οι ΜΜΕ είναι πιο ευάλωτες, συγκριτικά με τις μεγάλες εταιρείες, για μια σειρά από λόγους (ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝ/ΜΙΟ, 2003):

- Δεν διαθέτουν την απαιτούμενη οργάνωση και πληροφόρηση για να ανταποκριθούν άμεσα στην κατάσταση κρίσης.
- Οι ιδιοκτήτες συνήθως δεν είναι εξοικειωμένοι με τη διαχείριση κινδύνων. Συνεπώς δεν θεωρούν αναγκαία την επένδυση σε μέτρα πρόληψης ή στην εκπαίδευση του προσωπικού τους σε θέματα προστασίας αφού έτσι ή αλλιώς δεν διαθέτουν επαρκές κεφάλαιο.
- Δεν έχουν περιθώρια να διαπραγματευτούν ασφαλιστική κάλυψη με προνομιακούς όρους όπως οι μεγάλες επιχειρήσεις.
- Συνήθως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν αποκλειστική ιδιοκτησία ενός ή λίγων ατόμων που φέρουν όλο το βάρος της τυχόν απώλειας.
- Σε αρκετές περιπτώσεις οι ιδιοκτήτες δεν έχουν την απαιτούμενη δανειοληπτική ικανότητα για να αντιμετωπίσουν τις έκτακτες επιβαρύνσεις επειδή εκκρεμούν υποχρεώσεις από προηγούμενα δάνεια της επιχείρησης.
- Για τους επιχειρηματίες-ιδιοκτήτες κτιρίων, μια απώλεια εισοδήματος, που προκαλείται από μια διακοπή λειτουργίας ενός έως τριών μηνών, μπορεί να αποδειχτεί μια σημαντική δυσχέρεια. Λίγοι μπορούν να ανακάμψουν μετά από μια διακοπή ενός χρόνου ή και περισσότερο.
- Η πλειοψηφία των ΜΜΕ δεν διαθέτει ιδιόκτητους χώρους και ενοικιάζει τον επαγγελματικό χώρο, συνήθως με μακροχρόνια συμβόλαια. Κατά συνέπεια, η αποκατάσταση του κτιρίου εξαρτάται από τις ενέργειες του ιδιοκτήτη, που, σε

πολλές περιπτώσεις και αυτός είναι μικρομεσαίος και η επιβίωση του εξαρτάται από την απόδοση του ενοικίου.

- Οι επιλογές μετεγκατάστασης είναι πολύ περιορισμένες. Η επιχείρηση συνήθως δεν έχει την απαιτούμενη χωροθετική ευελιξία.

Εικόνα 2.1 Γελοιογραφία του J. Kohl χαρακτηριστική για τη σχέση των ΜΜΕ με τις τράπεζες (http://efipo.com/page/2/)

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι οι ΜΜΕ έχουν την τάση να υποφέρουν σε περίπτωση καταστροφής. Κατά κανόνα έχουν λιγότερα οικονομικά αποθέματα να αξιοποιήσουν και λειτουργούν σε μια θέση έτσι ώστε όταν οι εγκαταστάσεις πάθουν βλάβες τίθενται εκτός λειτουργίας. Επίσης έχουν ασχοληθεί λιγότερο με σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης από τις μεγάλες επιχειρήσεις και είναι σε μικρότερα ποσοστά ασφαλισμένες. Επενδύουν επίσης λιγότερο σε πρόληψη και ετοιμότητα.

2.6. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

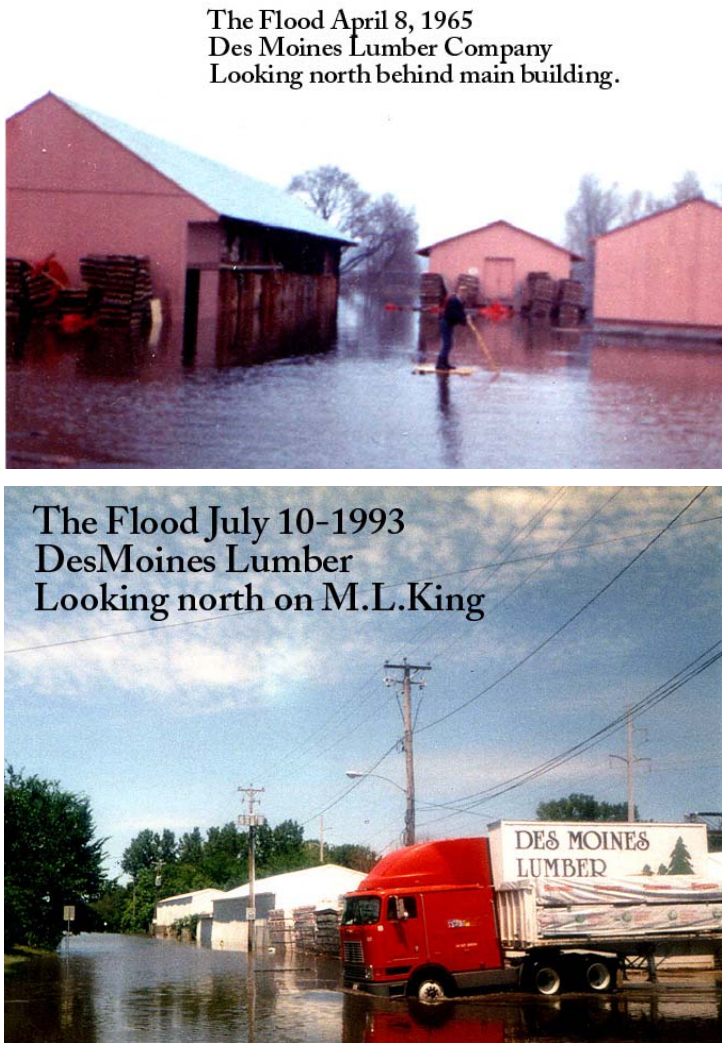
Οι επιπτώσεις ενός καταστροφικού γεγονότος στις επιχειρήσεις είναι άμεσες και έμμεσες, άυλες και υλικές.

Στις **άμεσες** επιπτώσεις ανήκουν οι απώλειες έμψυχου δυναμικού, οι τυχόν τραυματισμοί, οι φθορές του κτιρίου, οι υλικές ζημιές στον εξοπλισμό, οι απώλειες στα αποθέματα και τις πρώτες ύλες, οι απώλειες στο περιεχόμενο (επίπλωση, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, γραφική ύλη).

Οι **έμμεσες** επιπτώσεις αφορούν σε όλες εκείνες τις διεργασίες που συντελούν στη διακοπή της λειτουργίας της επιχείρησης όταν αυτή δεν έχει πληγεί άμεσα. Ακόμα και αν η επιχείρηση είναι έτοιμη να ανοίξει μπορεί να προκύψουν λειτουργικά προβλήματα από την αδυναμία των εργαζομένων να πάνε στη δουλειά λόγω της δύσκολης πρόσβασης από ζημιές στα δίκτυα συγκοινωνίας ή λόγω προσωπικών δυσκολιών, από την αδυναμία επικοινωνίας με τους προμηθευτές, από την αδυναμία του ιδιοκτήτη αλλά και των πελατών να προσεγγίσουν ή να επικοινωνήσουν με την επιχείρηση, από την αλλαγή στην αγοραστική δύναμη των πελατών (Webb et al., 2000).

Εικόνες 2.2 & 2.3 Η εταιρεία Lumber στην περιοχή Des Moines της Iowa σε κανονικές συνθήκες λειτουργίας (www.desmoineslumber.com)

Εικόνες 2.4 & 2.5 Η εταιρεία Lumber στην περιοχή Des Moines της Iowa μετά τις πλημμύρες του 1965 και του 1993 αντίστοιχα (www.desmoineslumber.com)

Στη ξένη βιβλιογραφία δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στις επιπτώσεις της διακοπής των γραμμών ζωής (lifeline disruption) στις επιχειρήσεις. Με τον όρο γραμμές ζωής αναφέρεται κανείς στην παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, την ύδρευση, τη τηλεφωνική σύνδεση, το δίκτυο αποχέτευσης και την παροχή φυσικού αερίου. Κατά τις Tierney και Nigg (1995) μετά από έρευνα σε αρκετά μεγάλο δείγμα επιχειρήσεων φαίνεται πως η διακοπή των γραμμών ζωής είναι από τους σπουδαιότερους λόγους που αναγκάζουν τις επιχειρήσεις να κλείσουν για μικρό ή μεγάλο διάστημα. Η προαναφερθείσα έρευνα έδειξε πως οι επιχειρήσεις πλήττονται περισσότερο από τη διακοπή ρεύματος και ακολουθούν η διακοπή του φυσικού αερίου, του τηλεφώνου, οι βλάβες στην αποχέτευση και τέλος η διακοπή του νερού. Από τα παραπάνω προκύπτει πως οι επιχειρήσεις συχνά οφείλουν τη διαταραχή της λειτουργίας τους σε αιτίες που δεν έχουν να κάνουν άμεσα με τις ίδιες αλλά με εξωτερικούς παράγοντες.

SPECIAL FLOOD EDITION

The Des Moines Register

Floods cripple Des Moines; entire city without water

Downtown may lack electricity for a week

Volunteers fight to save W.D.M. water

Questions, answers on surviving flood crisis

To our readers and advertisers

Εικόνα 2.6 Δημοσίευμα εφημερίδας για τη διακοπή νερού και ηλεκτρικού ρεύματος λόγω της πλημμύρας στην περιοχή Des Moines,Iowa (www.rothcpa.comarchives000290.php)

Η πλειοψηφία των ΜΜΕ πλήττονται έμμεσα και απειλούνται με διακοπή της λειτουργίας τους αφού εξαρτώνται από το πόσο γρήγορα θα αποκατασταθεί η λειτουργία των δικτύων και των γραμμών ζωής, πόσο γρήγορα θα επισκευαστεί το κτίριο, πόσο γρήγορα θα αντικατασταθούν οι πρώτες ύλες και τα αποθέματα και πόσο σύντομα θα επανέλθουν στον κανονικό ρυθμό οι καθημερινές συνήθειες και το επίπεδο κατανάλωσης των πελατών.

Εικόνα 2.7 Καταστροφή αυτοκινητοδρόμου Hanshin στο σεισμό του Kobe το 1995 (Munich Re Group, 2005)

Εικόνα 2.8 Καταστροφή πυλώνα υψηλής τάσης στην Taiwan από σεισμό το 1999 (Munich Re Group, 2003)

Επίσης σε μια ΜΜΕ ακόμη και αν η ροή χρήματος δεν αποτελεί πρόβλημα, οι επιπτώσεις εξαρτώνται και από άλλους εξωτερικούς παράγοντες, που δύσκολα ελέγχει κανείς. Έτσι λοιπόν, η αποκατάσταση του κτιρίου είναι ευθύνη του ιδιοκτήτη, η επαναλειτουργία των γραμμών ζωής εξαρτάται από τους αντίστοιχους φορείς και η αποκατάσταση του κοινωνικοοικονομικού ιστού αποδίδεται στο ευρύτερο σύνολο (ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝ/ΜΙΟ, 2003).

Στον Πίνακα 2.3 που ακολουθεί συνοψίζονται οι κυριότερες αιτίες, άμεσες και έμμεσες, της διακοπής της λειτουργίας των επιχειρήσεων όπως αναφέρονται από την Tierney (1997) κατά σειρά σπουδαιότητας.

Πίνακας 2.3 Οι κυριότερες αιτίες διακοπής λειτουργίας των επιχειρήσεων (Tierney, 1997)

Α/Α	**Αιτίες διακοπής λειτουργίας**
1	Ανάγκη για να καθαριστεί ο χώρος από τις ζημιές
2	Διακοπή παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, ύδρευσης
3	Αδύνατη πρόσβαση εργαζομένων
4	Διακοπή δικτύου τηλεφωνικής σύνδεσης
5	Αδυναμία παρουσίας ιδιοκτήτη λόγω προσωπικών δυσκολιών
6	Μείωση ή απουσία πελατών
7	Ανάγκη εκτίμησης ασφάλειας του κτιρίου από ειδικό
8	Αδυναμία διακίνησης των προϊόντων στην αγορά
9	Απώλειες μηχανημάτων και εξοπλισμού γραφείου
10	Ανάγκη επισκευών στο κτίριο
11	Απώλειες πρώτων υλών και αποθεμάτων
12	Αδυναμία παραλαβής πρώτων υλών και διακοπή επικοινωνίας με τους προμηθευτές
13	Ακαταλληλότητα κτιρίου
14	Αδυναμία πληρωμής των εργαζομένων

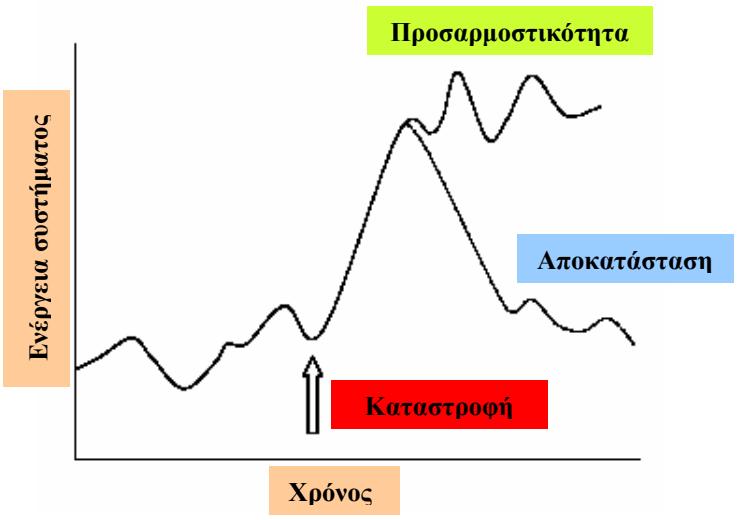
Οι **υλικές** επιπτώσεις αφορούν σε ζημιές στα κτίρια, τον εξοπλισμό, τις πρώτες ύλες και τα προϊόντα. Οι ζημιές του εξοπλισμού αναφέρονται κυρίως σε ηλεκτρονικά μηχανήματα, ευαίσθητα ή ακριβείας, που προκαλούνται άμεσα από το καταστροφικό γεγονός ή έμμεσα από διακοπή ρεύματος ή από νερά λόγω ρήξης των σωλήνων ύδρευσης. Το ίδιο ισχύει και για τις πρώτες ύλες και τα προϊόντα, δηλαδή μπορεί να πληγούν άμεσα ή έμμεσα.

Οι **άυλες** επιπτώσεις είναι εκείνες που δεν προκύπτουν από την υλική υπόσταση της επιχείρησης. Διαφέρουν ανά κλάδο δραστηριότητας και μπορεί κατά περίπτωση να είναι και θετικές. Γενικά αναφέρονται στη ρευστότητα, τους προμηθευτές, τη διακοπή της παραγωγικής διαδικασίας, τους πελάτες και τις πληρωμές, τις καθυστερήσεις ή την αδυναμία εκτέλεσης των παραγγελιών, την άρνηση των εργαζομένων να δουλέψουν (για ψυχολογικούς ή όχι λόγους) (ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝ/ΜΙΟ, 2003).

2.7. Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Τα συστήματα του επιχειρηματικού κόσμου δεν είναι στατικά. Κάποιοι τομείς και τύποι επιχειρήσεων μοιάζουν σταθερότεροι από άλλους, όμως και αυτοί δεν θα επιβίωναν αν δεν έκαναν τις απαραίτητες τροποποιήσεις σε βάθος χρόνου για να μπορέσουν να αντεπεξέλθουν στις διακυμάνσεις των αγορών, τις κρίσεις, τις τεχνολογικές αλλαγές, τις περιοριστικές πολιτικές, κλπ.

Η διαπίστωση αυτή καθιστά τις επιχειρήσεις ένα ενδιαφέρον πεδίο παρατηρήσεων όταν αυτές πληγούν από μια καταστροφή. Τότε η επιχείρηση καλείται όχι μόνο να αποκατασταθεί στην προηγούμενη κατάστασή της αλλά να ανακαλύψει μια νέα ισορροπία που θα συμπνέει με το νέο μετα-καταστροφικό εξωτερικό περιβάλλον. Η μετα-καταστροφική κατάσταση μάλιστα μπορεί να είναι τελείως διαφορετική από την προηγούμενη. Στο σχήμα 2.7 που ακολουθεί φαίνεται η υψηλή «ενέργεια» που απαιτείται όταν ένα σύστημα στοχεύει στην αύξηση της προσαρμοστικότητάς του μετά το γεγονός, ενώ η επαναφορά στην προηγούμενη κατάσταση δεν είναι τόσο ενεργοβόρα.

Σχήμα 2.7 Η σχέση μεταξύ προσαρμοστικότητας και αποκατάστασης (Dalziell & McManus, 2004)

Σύμφωνα με τους Alesch et al. (2001), ο ισχυρότερος δείκτης για τη δυνατότητα επιβίωσης μιας μικρομεσαίας επιχείρησης μετά από καταστροφή είναι ο βαθμός κατανόησης από την πλευρά του ιδιοκτήτη της διαφορετικότητας του μετα-καταστροφικού περιβάλλοντος και της λειτουργικής προσαρμοστικότητας που θα

επιτύχει για την επιχείρησή του. Αυτό συμβαίνει γιατί τα μέτρα αποκατάστασης θα καθορίσουν την μελλοντική τρωτότητα του συστήματος.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την ταχύτητα και την επιτυχία αποκατάστασης καθορίζονται αρχικά από την επιχείρηση αλλά δεν μπορεί να παραβλεφθεί ο ρόλος της πολιτείας και οι πολιτικές αποκατάστασης που αυτή ακολουθεί.

2.7.1 Ο ρόλος της επιχείρησης στην αποκατάσταση

Κατά τους Webb et al. (2000) οι παράγοντες της επιχείρησης που επηρεάζουν την ταχύτητα και την επιτυχία της αποκατάστασης είναι οι εξής:

- Το είδος της επιχείρησης και το προφίλ του ιδιοκτήτη.
- Η προηγούμενη εμπειρία σε παρόμοια γεγονότα.
- Το είδος των άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων.
- Τα προσωρινά μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης.
- Η αντίληψη από τον ιδιοκτήτη των νέων συνθηκών.

Αναλυτικότερα:

- **Το είδος της επιχείρησης και το προφίλ του ιδιοκτήτη.**

Η κατάσταση μιας επιχείρησης πριν από την καταστροφή είναι ενδεικτική συχνά για την μετα-καταστροφική της πορεία. Έτσι, μια επιχείρηση με χρέη και οικονομικές δυσκολίες πολύ δύσκολα θα επανακάμψει μετά από μια καταστροφή. Ιδιαίτερα ευαίσθητες παρουσιάζονται επιχειρήσεις που δεν στεγάζονται σε ιδιόκτητο κτίριο καθώς και αυτές για τις οποίες η θέση εγκατάστασης έχει σημασία για την προσέλκυση πελατών.

Χαρακτηριστικό είναι επίσης πως επιχειρήσεις των οποίων οι ιδιοκτήτες βρίσκονται πολύ κοντά στην συνταξιοδότηση, μετά από μια μεγάλη καταστροφή δεν συνεχίζουν τη λειτουργία τους, δηλαδή η καταστροφή επιταχύνει κάποιες προϋπάρχουσες τάσεις και διαδικασίες.

Υπάρχουν είδη επιχειρήσεων, που σε αντίθεση με την πλειοψηφία, γνωρίζουν άνθηση μετά από μια καταστροφή, όπως οι οικοδομικές επιχειρήσεις και εν γένει επιχειρήσεις που ανήκουν στον τομέα των κατασκευών μετά από σεισμό.

Έπειτα, το ιδιοκτησιακό καθεστώς των επιχειρήσεων παίζει σημαντικό ρόλο, αφού παρατηρείται ευκολότερη αποκατάσταση των επιχειρήσεων που ανήκουν σε μια μεγαλύτερη εταιρεία μέσω franchise ή ανήκουν σε αλυσίδα καταστημάτων, λόγω της ύπαρξης διαθέσιμων κεφαλαίων και ρευστότητας. Επίσης επιχειρήσεις με ευρύ πεδίο δράσης, που δεν περιορίζονται χωρικά σε συγκεκριμένες αγορές απορροφούν καλύτερα τις οικονομικές επιπτώσεις και επανακάμπτουν γρηγορότερα από αυτές που στηρίζονται αποκλειστικά στην τοπική αγορά.

Τέλος στο προφίλ του ιδιοκτήτη ανήκει και το φύλο, και αν και δεν υπάρχουν εμπεριστατωμένες μελέτες, η πρώτη βιβλιογραφία δείχνει ότι οι γυναίκες επιχειρηματίες αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες δυσκολίες στην αποκατάσταση της επιχείρησής τους από τους άντρες.

- **Η προηγούμενη εμπειρία σε παρόμοια γεγονότα.**

Η ύπαρξη εμπειρίας από προηγούμενο παρόμοιο καταστροφικό γεγονός οδηγεί σε καλύτερα επίπεδα ετοιμότητας και βελτιώνει την ικανότητα της εταιρείας για αποκατάσταση αφού ο ιδιοκτήτης είναι περισσότερο εξοικειωμένος με τις ενέργειες που πρέπει να κάνει μετα-καταστροφικά (πχ εξοικείωση με την γραφειοκρατία που απαιτείται για τη διεκδίκηση κάποιας επιδότησης).

- **Το είδος των άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων.**

Οι επιπτώσεις ουσιαστικά καθορίζουν το χρόνο που θα παραμείνει κλειστή η επιχείρηση και τα προβλήματα λειτουργίας και εκτάκτων διαδικασιών που θα πρέπει να ξεπεραστούν για την ομαλή επαναφορά στους συνήθεις ρυθμούς. Ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου έχουν πληγεί ακριβές πρώτες ύλες ή εμπορεύματα μεγάλης αξίας, η επαναφορά είναι χρονοβόρα.

- **Τα προσωρινά μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης.**

Ο παράγοντας αυτός αναφέρεται στις προσωρινές δράσεις και τις αρχικές πρωτοβουλίες του ιδιοκτήτη για τη μείωση του κόστους αποκατάστασης λόγω των επιπτώσεων. Στις δράσεις αυτές συμπεριλαμβάνεται και η λήψη οικονομικής βοήθειας από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς. Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι η νομιμότητα της επιχείρησης παίζει κυρίαρχο ρόλο για την υποβολή αιτήσεων στους διάφορους φορείς για χρηματοδότηση της αποκατάστασης των ζημιών.

Επιπλέον, η διαδικασία μετεγκατάστασης (ακόμα και προσωρινής) της επιχείρησης φαίνεται να δυσκολεύει την αποκατάσταση για μια σειρά λόγους. Μεταξύ αυτών μπορεί να είναι η αλλαγή των πελατών και κατά συνέπεια η προσπάθεια δημιουργίας νέων σχέσεων με πελάτες και συνεργαζόμενες επιχειρήσεις/υπηρεσίες στο νέο χώρο λειτουργίας.

- **Η αντίληψη από τον ιδιοκτήτη των νέων συνθηκών.**

Ο σημαντικότερος ίσως παράγοντας για την μακροπρόθεσμη αποκατάσταση μιας επιχείρησης αποτελεί ο τρόπος προσέγγισης από τον ιδιοκτήτη των νέων οικονομικών συνθηκών που θα επικρατήσουν μετα-καταστροφικά. Αυτό γιατί η βιωσιμότητα των μικρών κυρίως επιχειρήσεων είναι συνδεδεμένη με το γειτονικό περιβάλλον και έτσι ο ιδιοκτήτης καλείται να αντιληφθεί τις νέες συνθήκες μετά το καταστροφικό γεγονός και πώς ή αν αυτές επηρεάζουν την επιχείρησή του και να λάβει τις κατάλληλες αποφάσεις. Από τα παραπάνω συμπεραίνει κανείς πως όσο ευνοϊκότερο είναι το οικονομικό κλίμα του εγγύτερου περιβάλλοντος μετά την καταστροφή, τόσο γρηγορότερα θα επανακάμψει και η επιχείρηση.

Γενικότερα συμπεραίνεται πως για τις επιχειρήσεις, κρίσιμη φάση είναι αυτή που ακολουθεί μετά τη φάση ελέγχου των ζημιών όταν δίνεται έμφαση στον προσδιορισμό μακροπρόθεσμων στρατηγικών σχεδιασμού.

Είναι αρκετά δυσδιάκριτο το όριο όπου μπορεί κανείς να πει ότι μια επιχείρηση έχει πλήρως ανακάμψει αλλά και να προσδιοριστεί η διαχωριστική γραμμή μεταξύ μιας υποθετικής χωρίς καταστροφή κατάστασης και μιας πλήρους αποκατεστημένης εικόνας. Ερευνητές όπως ο Bossel (1999) εισάγουν και εδώ την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης για να υπερπηδήσουν το εμπόδιο αυτό, υποστηρίζουν δηλαδή ότι η αποκατάσταση επιτυγχάνεται όταν οι δραστηριότητες που καλύπτουν τις τωρινές ανάγκες της επιχείρησης δεν υπονομεύουν το δικαίωμα των ιδιοκτητών να εξασφαλίσουν τις ανάγκες που θα προκύψουν στο μέλλον.

2.7.2 Ο ρόλος της πολιτείας στην αποκατάσταση

Μετά από κάθε καταστροφικό γεγονός οι πληγέντες περιμένουν τα μέτρα ανακούφισης και το πρόγραμμα αποκατάστασης της πολιτείας, δηλαδή κάποια μορφή οικονομικής βοήθειας. Ο συνηθέστερος τρόπος είναι η δανειοδότηση με την εξασφάλιση ευνοϊκών όρων για τους πληγέντες μαζί με ένα ποσοστό κρατικής

αρωγής. Η αντίληψη της πολιτείας ότι υπάρχει ανομοιομορφία στις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες των πληγέντων είναι και καθοριστική για την επιτυχία του προγράμματος αποκατάστασης.

Φαίνεται σαφώς και από τη διεθνή βιβλιογραφία ότι το κράτος τείνει να αντιμετωπίζει με ενιαίο τρόπο τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις με δυσμενή αποτελέσματα για τις δεύτερες. Η ελληνική πραγματικότητα δεν διαφέρει. Βέβαια ο ΕΟΜΜΕΧ δίνει επιχορηγήσεις σε βιομηχανικές και βιοτεχνικές μονάδες, εμπορικά καταστήματα, αγροτικές εκμεταλλεύσεις και άλλες επιχειρήσεις για τις θεομηνίες πλην του σεισμού, κάνοντας λόγο για τον εξοπλισμό και τα εμπορεύματα.

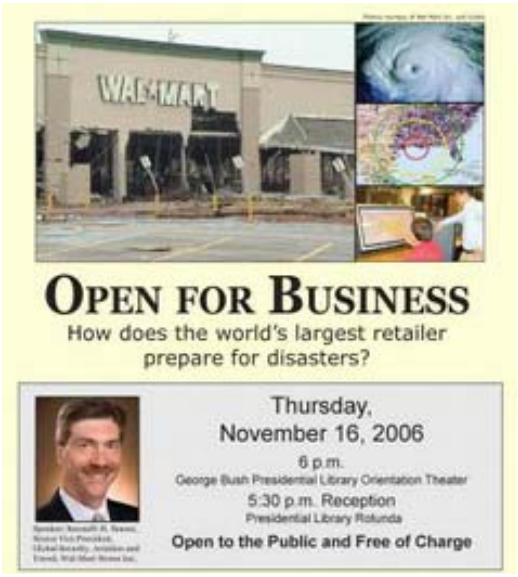
Στην περίπτωση του σεισμού όμως, το πληγέν κτίριο αντιμετωπίζεται όπως όλα τα σεισμόπληκτα κτίρια, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η φιλοξενούμενη στο κτίριο χρήση. Επίσης η πολιτεία αναφέρεται στους ιδιοκτήτες των κτιρίων παραβλέποντας τους ενοικιαστές επιχειρηματίες. Η δε οικονομική βοήθεια υπολογίζεται από τα τετραγωνικά του χώρου, όπως γίνεται και για τα νοικοκυριά. Αυτό σημαίνει πως υπάρχει ομοιογενής αντιμετώπιση διαφορετικών αναγκών, απουσία ουσιαστικής βοήθειας, χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες και ζημιογόνες καθυστερήσεις (ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝ/ΜΙΟ, 2003).

Οι επιχειρήσεις μπορούν να επωφεληθούν πραγματικά από την πολιτεία μόνο όταν η δεύτερη εφαρμόσει ειδική πολιτική για τις επιχειρήσεις που θα χαρακτηρίζεται από ταχύτητα στην εφαρμογή και ουσιαστική στήριξη στη συνέχιση της λειτουργίας τους.

2.8. ΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

Έρευνες από το εξωτερικό σκιαγραφούν τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις αντιλαμβάνονται τις απαιτήσεις για ετοιμότητα και πρόληψη καταστροφικών γεγονότων. Κατά τους Webb et al. (2002) μετά από έρευνα για τα μέτρα που λαμβάνουν οι επιχειρήσεις προ-καταστροφικά, η ετοιμότητα και η πρόληψη είναι προσανατολισμένες στην προστασία του έμψυχου δυναμικού παρά στις ενέργειες που θα διασφαλίσουν τη συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησης.

Το κόστος των μέτρων ετοιμότητας και πρόληψης είναι ένας κρίσιμος παράγοντας κυρίως για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Έτσι η ετοιμότητα βάσει της προαναφερθείσας έρευνας δείχνει να κινείται ανάμεσα σε μέτρα που αποσκοπούν στην εξασφάλιση των πρώτων βοηθειών και η πρόληψη στην ενημέρωση των εργαζομένων για τους πιθανούς κινδύνους. Στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις το κλίμα είναι διαφορετικό, αφού η οικονομική τους δυνατότητα τους επιτρέπει ακόμα και την απασχόληση εξειδικευμένου προσωπικού σε θέματα ασφαλείας και τη σύνταξη σχεδίων έκτακτης ανάγκης. Άρα το μέγεθος της επιχείρησης σχετίζεται άμεσα με τη λήψη μέτρων πρόληψης και ετοιμότητας.

Εικόνα 2.9 Αφίσα από εκδήλωση της εταιρείας Wal Mart για τα μέτρα ετοιμότητας και πρόληψης που λαμβάνει για την αντιμετώπιση καταστροφών (www.homelandsecurity.tamu.edu/ichs-lecture-series/posters/senser-11-2006.jpg)

Η αντίληψη για τη λήψη μέτρων ετοιμότητας και πρόληψης αλλάζει όταν οι επιχειρήσεις είναι προσωπικές και σε ιδιόκτητο χώρο. Αυτό γιατί ο ιδιοκτήτης

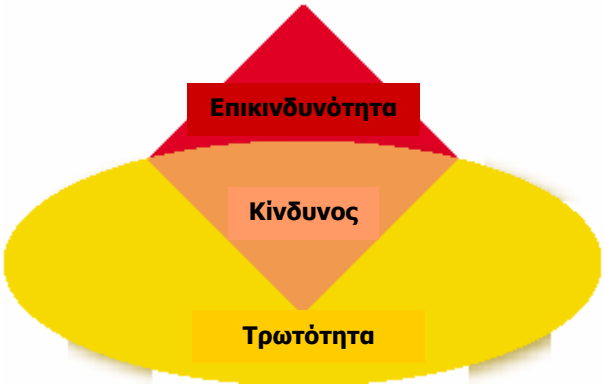
προσπαθεί να προστατεύσει άμεσα την περιουσία του άρα και τα μέτρα που λαμβάνει είναι περισσότερα και μεγαλύτερου κόστους, όπως η εκτίμηση αντοχής και ασφάλειας του κτιρίου από μηχανικό, η αντισεισμική θωράκιση του κτιρίου, η εγκατάσταση γεννητριών ρεύματος, η προστασία των πρώτων υλών και των προϊόντων, η ασφάλιση της επιχείρησης για διάφορες περιπτώσεις καταστροφών.

Τέλος, και εδώ σημαντικό ρόλο παίζει η εμπειρία από προηγούμενα γεγονότα αφού έτσι οι ιδιοκτήτες γνωρίζουν περίπου τις επιπτώσεις και είναι ευαισθητοποιημένοι απέναντι στους κινδύνους. Πέρα όμως από την εμπειρία συμβαίνει συχνά οι επιχειρήσεις να μην μπορούν να οργανώσουν τα μέτρα ετοιμότητας και πρόληψης έτσι ώστε να πετύχουν ικανοποιητικά αποτελέσματα. Αυτό οφείλεται στην απουσία πόρων, κινήτρων και τεχνικής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις. Είναι αναμενόμενο για μια επιχείρηση που βρίσκεται σε οικονομική δυσπραγία ακόμα και αν είναι ευαισθητοποιημένη απέναντι στις καταστροφές, να ενδιαφέρεται περισσότερο να αντεπεξέλθει στην καθημερινότητα παρά να προετοιμαστεί για κάποιο έκτακτο συμβάν. Αυτή η αδυναμία μπορεί να ξεπεραστεί αν οι επιχειρήσεις πειστούν τόσο για τα βραχυπρόθεσμα όσο και για τα μακροπρόθεσμα οικονομικά οφέλη (αν υπάρχουν) ενός προγράμματος ετοιμότητας.

2.9. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ

Ο περιορισμός των απωλειών από μελλοντικά καταστροφικά γεγονότα πρέπει να αποτελεί τμήμα του στρατηγικού σχεδιασμού των επιχειρήσεων που καλούνται συχνά να αντιμετωπίσουν φυσικές ή άλλες απειλές. Είτε πρόκειται για σχεδιασμό που στοχεύει στην προετοιμασία (preparedness), είτε για σχεδιασμό ελαχιστοποίησης των συνεπειών (mitigation), η κατανόηση της παρούσας κατάστασης και η εκτίμηση της τρωτότητας της επιχείρησης αποτελεί θεμελιώδη διαδικασία (Coburn et al., 1994).

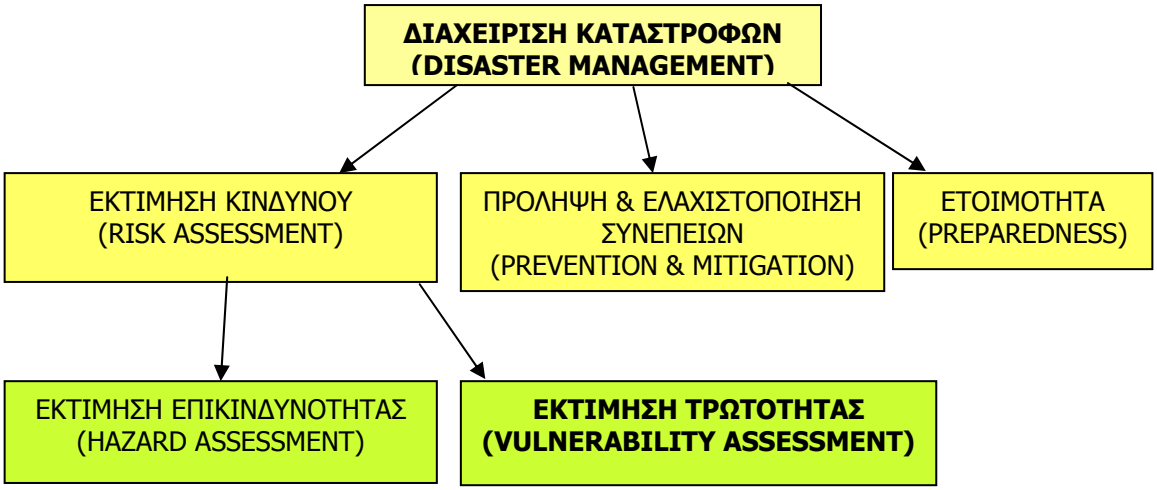
Κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα είναι συνδεδεμένη με κάποιας μορφής επικινδυνότητα (hazard). Η αντίληψη του κινδύνου (risk) όμως, διαφέρει ανάμεσα στα άτομα, τις κοινωνικές ομάδες, τις περιοχές και απαιτείται προηγούμενη εμπειρία και γνώσεις για την εκτίμησή της. Δεν υπάρχει ένας κοινός αποδεκτός ορισμός του κινδύνου. Γενικά ο κίνδυνος σχετίζεται με την πιθανότητα να συμβεί ένα ακραίο γεγονός που μπορεί να προκαλέσει καταστροφή συγκεκριμένης έντασης, σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο. Στο σχήμα που ακολουθεί φαίνεται κόκκινη η περιοχή της επικινδυνότητας, κίτρινη η περιοχή της τρωτότητας και πορτοκαλί η περιοχή που συνυπάρχει η τρωτότητα με την επικινδυνότητα, δηλαδή ο κίνδυνος (GTZ, 2004).

Σχήμα 2.8 Η σχέση μεταξύ τρωτότητας κινδύνου και επικινδυνότητας (GTZ, 2004)

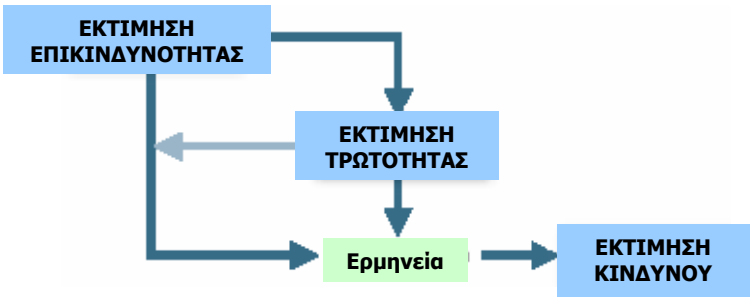
Όπως η τρωτότητα αναφέρεται σε συγκεκριμένο κίνδυνο (πχ μια περιοχή μπορεί να είναι τρωτή σε σεισμό αλλά όχι σε πλημμύρα), έτσι και ο κίνδυνος, ως παράγωγό της, αντιστοιχεί κάθε φορά σε συγκεκριμένη μορφή απειλής (hazard).

Η εκτίμηση τρωτότητας είναι μια δραστηριότητα που υπάγεται στη γενικότερη διαδικασία της Διαχείρισης Καταστροφών όπως φαίνεται στο σχήμα:

Σχήμα 2.9 Η θέση της εκτίμησης τρωτότητας στη Διαχείριση Καταστροφών (GTZ, 2004)

Η εκτίμηση κινδύνου αποτελείται από το συνδυαστικό αποτέλεσμα της εκτίμησης επικινδυνότητας και της εκτίμησης τρωτότητας και στοχεύει στον προσδιορισμό των επιπτώσεων από κάποιο πιθανό γεγονός. Χαρακτηριστικό της διαδικασίας είναι πως η εκτίμηση τρωτότητας δεν λαμβάνει χώρα χωρίς να έχει προηγηθεί εκτίμηση επικινδυνότητας (GTZ, 2004).

Σχήμα 2.10 Η εκτίμηση κινδύνου (GTZ, 2004)

Τα σημαντικότερα βήματα κάθε διαδικασίας είναι τα παρακάτω:

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ (HAZARD ASSESSMENT)

1. Αναγνώριση του τύπου των απειλών/ακραίων γεγονότων.
2. Υιοθέτηση κατάλληλης μεθοδολογίας προσέγγισης της επικινδυνότητας.
3. Εντοπισμός των περιοχών που θα πληγούν.
4. Προσδιορισμός πιθανότητας εμφάνισης του φαινομένου (υψηλή-μεσαία-χαμηλή).
5. Εκτίμηση έντασης του φαινομένου.

6. Προσδιορισμός στοιχείων που μπορεί να επιταχύνουν ή ενισχύσουν το φαινόμενο.

Η σοβαρότητα του φαινομένου εκτιμάται από το συνδυασμό των χαρακτηριστικών του και των τοπικών συνθηκών, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 2.4 που ακολουθεί για τις περιπτώσεις τους σεισμού και της πλημμύρας.

Πίνακας 2.4 Παράμετροι σοβαρότητας φαινομένων (Coburn et al., 1994)

Φαινόμενο	**Χαρακτηριστικά φαινομένου**	**Τοπικές συνθήκες**
Πλημμύρα	Έκταση πλημμυρισμένης περιοχής (km^2) Όγκος νερού (m^3)	Ύψος νερού (m)
Σεισμός	Εκλυόμενη ενέργεια (μέγεθος)	Ένταση σεισμού Εδαφική επιτάχυνση

Η επικινδυνότητα εκφράζεται με ποσοστά επί τοις εκατό και σε ετήσια κλίμακα χρόνου ή με χρήση των χρόνων επανάληψης του γεγονότος. Για παράδειγμα: «Η πιθανότητα να συμβεί φέτος σεισμός μεγέθους >7 στην Ανατολική Τουρκία είναι 8%» ή «Ο χρόνος επανάληψης σεισμών μεγέθους >7 στην Ανατολική Τουρκία είναι 12.5 χρόνια».

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ (VULNERABILITY ASSESSMENT)

1. Εντοπισμός των τρωτών στοιχείων.
2. Προσδιορισμός του είδους τρωτότητας (φυσική, οικονομική, κοινωνική, κλπ.)
3. Εκτίμηση βαθμού τρωτότητας.
4. Καταγραφή μεθόδων αυτοπροστασίας (GTZ, 2004).

Είναι σημαντικό για την τρωτότητα να εκτιμηθούν τόσο τα υλικά στοιχεία όσο και τα άυλα. Ιδιαίτερα τα τελευταία είναι ικανά να ξεπεράσουν σε κόστος τα πρώτα. Στον Πίνακα 2.5 αναφέρονται βασικά υλικά και άυλα στοιχεία τρωτότητας για σεισμό και πλημμύρα.

Πίνακας 2.5 Υλικά και άυλα στοιχεία τρωτότητας (Coburn et al., 1994)

	Στοιχεία τρωτότητας	
Φαινόμενο	**Υλικά στοιχεία**	**Άυλα στοιχεία**
Πλημμύρα	Ο,τιδήποτε βρίσκεται στο πλημμυρικό πεδίο (Έμψυχο δυναμικό, εγκαταστάσεις, εξοπλισμός, αποθέματα, προϊόντα, πρώτες ύλες)	Σταθερότητα, απώλεια επαγγελματικών ευκαιριών, ανταγωνιστικότητας και καλής φήμης
Σεισμός	Κτίρια και άτομα μέσα σε αυτά, εξοπλισμός, όλο το περιεχόμενο μη αντισεισμικών κατασκευών	

Η τρωτότητα ενός στοιχείου αναφέρεται σε συγκεκριμένες συνθήκες εκδήλωσης της καταστροφής, δηλαδή μεταβάλλεται όπως και το περιβάλλον του στοιχείου που φέρει αυτήν. Η τρωτότητα εκφράζεται ποικιλοτρόπως (ως ποσοστό επί τοις εκατό, σε μια κλίμακα από χαμηλή έως υψηλή, κλπ.). Επειδή ως όρος αναφέρεται σε πολλά είδη απωλειών (για παράδειγμα εκφράζεται με τον αριθμό των τραυματιών αλλά και με το κόστος επισκευών ενός κτιρίου), συνοδεύεται και με την κατηγορία απωλειών που εκφράζει συγκεκριμένα. Για παράδειγμα: «Το 20% των κτιρίων υπολογίζεται ότι θα υποστούν σοβαρές υλικές ζημιές από έναν σεισμό μεγέθους 5 Ρίχτερ».

Στον προσδιορισμό της τρωτότητας των επιχειρήσεων και τους τρόπους μείωσής της η διαχείριση έρχεται αντιμέτωπη με μια σειρά από «αβεβαιότητες», δηλαδή με γεγονότα που μπορεί ως τώρα να μην έχουν συμβεί άρα να μην μπορεί να γίνει σαφής εκτίμηση των συνεπειών τους. Ο στόχος όμως της εξασφάλισης λειτουργίας της επιχείρησης είναι σαφής. Συνεπώς, το σωστό ερώτημα για παράδειγμα σχετικά με ενδεχόμενη διακοπή ρεύματος δεν είναι «τι θα μπορούσε να προκαλέσει διακοπή ρεύματος;» αλλά «εφόσον έχω διακοπή ρεύματος, πώς μπορώ να συνεχίσω να λειτουργώ και για πόσο χρόνο;» (Dalziell & McManus, 2004).

Στον επιστημονικό χώρο επικρατεί η άποψη πως ό,τι δεν είναι μετρήσιμο, δεν τυγχάνει και αποτελεσματικής διαχείρισης. Το ίδιο ισχύει και στον χώρο των επιχειρήσεων, δηλαδή η εκτίμηση της τρωτότητας μιας επιχείρησης απαιτεί έναν

τρόπο έκφρασής της με μετρήσιμα μεγέθη. Αυτό αποτελεί ένα δύσκολο εγχείρημα που συνοδεύεται από την πρόκληση, τα μεγέθη αυτά να είναι κατανοητά από τους ανθρώπους που διευθύνουν τις επιχειρήσεις, δηλαδή να μεταφράζονται σε κάποια μορφή κόστους (Dalziell & McManus, 2004).

Στη συνέχεια ακολουθεί ένα πίνακας με τις παραμέτρους των απωλειών των επιχειρήσεων που μπορούν να ληφθούν υπόψη ξεκινώντας μια ανάλυση τρωτότητας:

Πίνακας 2.6 Παράμετροι απωλειών
(πίνακας βασισμένος στους Coburn et al., 1994)

		Απώλειες	
Επιπτώσεις	**Μέσο μέτρησης**	**Υλικές**	**Άυλες**
Θάνατοι	Αριθμός ατόμων, κόστος	Απώλειες εργαζομένων, καταβολή αποζημιώσεων στις οικογένειες των θυμάτων	Κοινωνικές και ψυχολογικές διαταραχές των εργαζομένων
Τραυματισμοί	Αριθμός τραυματιών και βαρύτητα τραυματισμών	Κόστος περίθαλψης, προσωρινή απώλεια εργατικού δυναμικού	Κοινωνικό και ψυχολογικό κόστος μέχρι την αποκατάσταση του τραυματισμού
Φυσικές φθορές	Απογραφή καταστροφών ποιοτικά και ποσοτικά	Κόστος επισκευών και αποκατάστασης (κτιρίου και εξοπλισμού), κόστος μετεγκατάστασης	Αδυναμία κάλυψης απαιτήσεων παραγωγής
Διακοπή γραμμών ζωής	Σύνολο εργάσιμων ημερών που χάθηκαν, ποσότητα χαμένης παραγωγής	Οικονομική ζημία από απώλεια παραγωγής, απώλειες από υπεργολάβους, πελάτες, προμηθευτές λόγω της αδυναμίας επικοινωνίας	Απώλεια επαγγελματικών ευκαιριών, ανταγωνιστικότητας και καλής φήμης
Περιβαλλοντικές επιπτώσεις (π.χ. διαρροές επικίνδυνων υλικών)	Κλίμακα και σοβαρότητα	Κόστος περιβαλλοντικής αποκατάστασης	Κίνδυνοι για την υγεία των εργαζομένων, υποβάθμιση συνθηκών εργασίας και αύξηση έκθεσης σε μελλοντικά γεγονότα

Τίποτα στην εκτίμηση τρωτότητας δεν εξετάζεται μεμονωμένα και μονοσήμαντα. Για παράδειγμα η εκτίμηση της τρωτότητας σε πλημμύρα δεν ορίζεται με ένα μέγεθος αφού πρέπει να εξεταστούν σενάρια για διαφορετικά επίπεδα νερού. Αυτό γιατί τα εκτεθειμένα στοιχεία (είτε υλικά αγαθά είτε άυλα) επηρεάζονται διαφορετικά για κάθε περίπτωση.

Συνεπώς η διαχείριση κινδύνου προαπαιτεί μελέτες πιθανοτήτων ή σεναρίων εκδήλωσης γεγονότων διαφόρων διαβαθμίσεων, εκτιμήσεις απωλειών και οικονομικούς υπολογισμούς με βάση το χρόνο εκδήλωσης και ολοκλήρωσης των γεγονότων, δηλαδή τα διαστήματα κατά τα οποία η επιχείρηση θα διακόψει τη λειτουργία της ή θα λειτουργεί υπό πίεση.

2.10. ΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥΣ

Κάθε επιχείρηση έχει σε θεωρητικό τουλάχιστον επίπεδο κάποιους σαφείς στόχους για την επιβίωσή της. Αυτοί ως επί το πλείστον είναι:

- Η κερδοφορία της.
- Η παροχή ενός ασφαλούς και παραγωγικού περιβάλλοντος στους εργαζομένους.
- Η διατήρηση της καλύτερης σχέσης ποιότητας – τιμής στα προϊόντα της για την εξασφάλιση, αν όχι αύξηση, της πελατείας της.
- Η ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και η προσφορά στην τοπική κοινωνία (Dalziell & McManus, 2004).
- Η βελτίωση της θέσης της στην αγορά και τον επιχειρηματικό κόσμο.

Οι στόχοι αυτοί δεν αλλάζουν σε περίπτωση κρίσης και επιπρόσθετα τότε η επιχείρηση καλείται να επιβιώσει σε διαφορετικές συνθήκες από αυτές της καθημερινότητας. Τα ερωτήματα που καλείται ο κάθε διαχειριστής να απαντήσει είναι ποικίλα και καίρια όσον αφορά στο μέλλον της επιχείρησης. Ενδεικτικά τέτοια ερωτήματα είναι:

1. Ποιες θα είναι οι επιπτώσεις στην επιχείρηση αν ένα καταστροφικό γεγονός την ανάγκαζε να κλείσει π.χ. για 30 ημέρες τουλάχιστον;
2. Μετά από αυτό το διάστημα ποιο θα ήταν το μέλλον της επιχείρησης; Θα συνέχιζε τη λειτουργία της; Θα εξακολουθούσε να έχει τους ίδιους πελάτες;
3. Μπορεί η επιχείρηση να συντηρηθεί με μειωμένη παραγωγή;
4. Αν δεν βρίσκονται όλες οι λειτουργίες της επιχείρησης στο ίδιο κτίριο, τι θα συμβεί αν πληγούν μόνο οι διοικητικές υπηρεσίες, μόνο η παραγωγή ή μόνο η διάθεση;
5. Για πόσο καιρό μπορεί να συντηρήσει τους εργαζόμενους χωρίς να προβεί σε απολύσεις;
6. Ακόμα και με μείωση παραγωγής ή διακοπή της για κάποιο διάστημα, οι πελάτες θα στραφούν σε ανταγωνιστές ή θα μείνουν «πιστοί» ως την επαναλειτουργία της επιχείρησης;

Οι απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά εξαρτώνται από τον τύπο της επιχείρησης και το βαθμό ευαισθητοποίησης αυτής και των εργαζομένων σε θέματα πρόληψης και ετοιμότητας.

Αρκετές επιχειρήσεις αρκούνται στη σύναψη ενός καλού ασφαλιστικού συμβολαίου, το οποίο είναι μια λύση όταν δεν υπάρχει ανταγωνισμός. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων όμως ο ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων είναι υπαρκτός, άρα η μείωση τρωτότητας των επιχειρήσεων δεν επιτυγχάνεται μόνο με την ασφάλιση.

Για την παρακολούθηση της πορείας της επιχείρησης σε περίπτωση κρίσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν δείκτες που προσμετρούν τις επιδόσεις της επιχείρησης. Οι περιοχές μέσα στις οποίες οι δείκτες επίδοσης κινούνται χωρίς επίπτωση στην μακροπρόθεσμη πορεία της επιχείρησης είναι μια ένδειξη της τρωτότητας της. Ο χρόνος μάλιστα επαναφοράς των δεικτών σε ασφαλή επίπεδα μετά την καταστροφή είναι σχετικός με την δυνατότητα προσαρμογής της επιχείρησης (Dalziell & McManus, 2004).

Τέλος, η ένταξη των επιχειρήσεων σε δίκτυα (πιστοποιήσεις καλής λειτουργίας από κατάλληλους φορείς, εξασφάλιση της ασφάλειας και υγιεινής των εργαζομένων, η ένταξη σε επιχειρηματικές ενώσεις και επιμελητήρια, κλπ.) καθώς και η τρωτότητα των δικτύων αυτών είναι σημαντικό θέμα καθώς οι επιχειρήσεις επωφελούνται από τη στήριξή τους σε κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό και διοικητικό επίπεδο.

Για την εκτίμηση της τρωτότητας μιας επιχείρησης πρέπει να ληφθούν υπόψη φυσικοί, κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες, τόσο ενδογενείς όσο και εξωγενείς, έτσι ώστε να εκτιμηθούν οι άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις, να ληφθούν μέτρα προστασίας και να επανεκτιμηθεί η πολιτική ασφάλισης της επιχείρησης.

Γενικά, κατά τη διαδικασία εκτίμησης της τρωτότητας πρέπει να υποτεθεί ότι το καταστροφικό γεγονός θα συμβεί ξαφνικά ή με σύντομη προειδοποίηση, θα εξελιχθεί γρήγορα και θα έχει τη δυνατότητα να πλήξει την επιχείρηση, ακόμα και αν οι πιθανότητες ενός τέτοιου γεγονότος είναι μικρές. Δηλαδή ο σχεδιασμός πρέπει να γίνεται για τη χειρότερη των περιπτώσεων.

Στη συνέχεια παρατίθενται πέντε συγκεκριμένες κατηγορίες παραγόντων έκθεσης/τρωτότητας αφού η έκθεση αποτελεί βασικό στοιχείο της τρωτότητας πριν

συμπεριληφθούν στην τελευταία τα υπόλοιπα στοιχεία της (αντίσταση, προσαρμοστικότητα).

2.10.1 Φυσικοί Παράγοντες

Οι παράγοντες φυσικής έκθεσης της επιχείρησης συνιστούν μια από τις βασικές διαστάσεις της τρωτότητας και σχετίζονται με τη θέση της επιχείρησης, την ποιότητα και τον τύπο κατασκευής των κτιριακών της εγκαταστάσεων.

ΘΕΣΗ

Η σημαντικότερη πληροφορία για την έναρξη εκτίμησης της τρωτότητας μιας εγκατάστασης είναι η φυσική της θέση. Αυτό γιατί απλά και μόνο λόγω θέσης μπορεί μια επιχείρηση να εκτίθεται σε απειλές που καλείται να αντιμετωπίσει εξ΄ αρχής. Με τον όρο «θέση» εννοείται το ευρύτερο περιβάλλον της εγκατάστασης από άποψη τοπογραφίας, γεωμορφολογίας, γεωλογικών και υδρογεωλογικών συνθηκών.

Στην ελληνική περίπτωση η σημασία της θέσης για την εκμετάλλευση της γης προς πολεοδόμηση και την προστασία των δομημάτων από τους φυσικούς κινδύνους συνοψίζεται στον Νέο Οικιστικό Νόμο Ν2508/97 (ΦΕΚ124/Α/97) όπου απαιτούνται μελέτες γεωλογικής καταλληλότητας στις προς πολεοδόμηση περιοχές. Μια μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας έχει σκοπό τη διασφάλιση του δομημένου περιβάλλοντος από φυσικούς κινδύνους ή κινδύνους προερχόμενους από ανθρώπινες παρεμβάσεις και δραστηριότητες.

Το κείμενό της περιλαμβάνει μελέτη της γεωμορφολογίας της περιοχής, της γεωλογίας της ευρύτερης αλλά και της προς πολεοδόμηση περιοχής, της υδρογεωλογίας και της σεισμικότητας/σεισμικής επικινδυνότητας της περιοχής, και τέλος της τεχνικογεωλογικής συμπεριφοράς των γεωλογικών σχηματισμών. Η καταλληλότητα έχει τέσσερις χαρακτηρισμούς: κατάλληλη για δόμηση, κατάλληλη για δόμηση υπό προϋποθέσεις, ακατάλληλη για δόμηση και αμφίβολη καταλληλότητα για δόμηση.

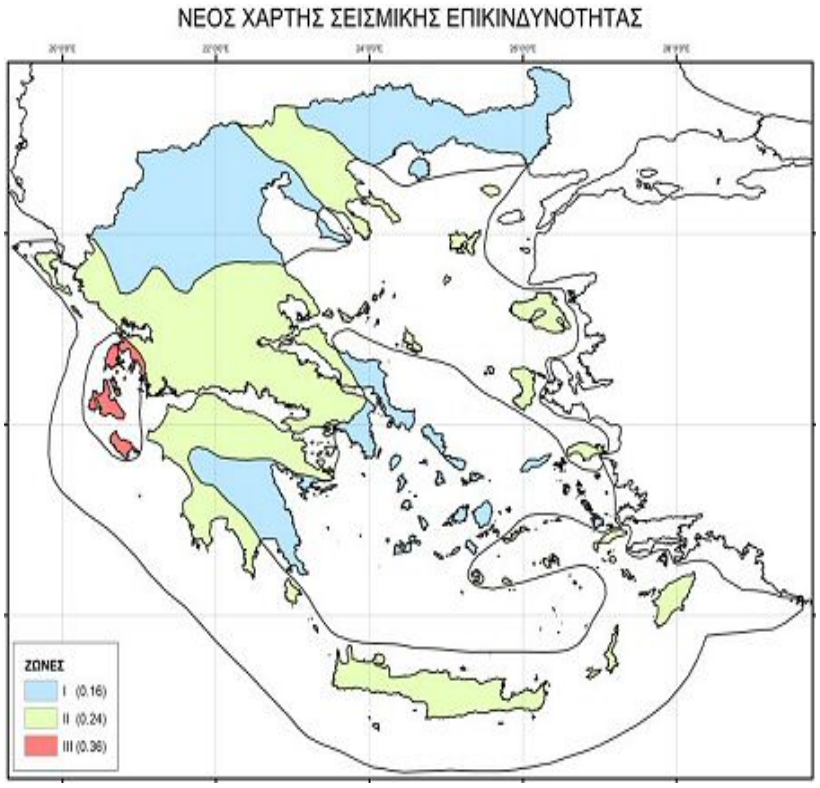
Η σύνταξη μελετών γεωλογικής καταλληλότητας είναι υποχρεωτική για τις περιοχές εντός Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων και τις πολεοδομικές μελέτες μετά το 1998. Οι μελέτες που έχουν ολοκληρωθεί καταχωρούνται στη βιβλιοθήκη της Διεύθυνσης

Οικοδομικών και Κτιριοδομικών Κανονισμών του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (βλ. Παράρτημα, πηγή: www.minenv.gr/1/00/pinakas_meleton_98.doc).

α. Για σεισμό:

Βάσει του Ελληνικού Αντισεισμικού Κανονισμού (ΕΑΚ, 2000) *«... το υπέδαφος, η τοπογραφία και η γενικότερη γεωλογία της περιοχής ενός δομικού έργου πρέπει να εξασφαλίζουν με επαρκή πιθανότητα ότι δεν θα υπάρξει κίνδυνος εδαφικής διάρρηξης, αστάθειας πρανών, μεγάλων μόνιμων παραμορφώσεων ή εκτεταμένης ρευστοποιήσεως κατά τη διάρκεια σεισμικού κραδασμού ...»*.

Συνεπώς η θέση της επιχείρησης μπορεί να εγκυμονεί κινδύνους λόγω της άμεσης γειτονίας με σεισμοτεκτονικό ρήγμα ή γενικότερα λόγω θέσης σε περιοχή υψηλής σεισμικότητας. Ένας έγκυρος τεκτονικός χάρτης μπορεί να δώσει κατάλληλες πληροφορίες για τα χαρτογραφημένα ρήγματα αλλά το είδος αυτό της πληροφορίας δεν απευθύνεται στο ευρύ κοινό. Έτσι περισσότερο χρήσιμος είναι ο χάρτης σεισμικής επικινδυνότητας (Σχήμα 2.11), όπου παρουσιάζονται γραφικά οι τρεις ζώνες επικινδυνότητας (με 1 η χαμηλότερη έως 3 η υψηλότερη).

Σχήμα 2.11 Ο νέος χάρτης σεισμικής επικινδυνότητας (http://www.oasp.gr/default.asp?l1=4&l2=2&l3=4)

Ο Οργανισμός Αντισεισμικής Προστασίας (Ο.Α.Σ.Π.) έχει στη διάθεση του κοινού τον επικαιροποιημένο χάρτη της χώρας με τις σεισμικές ζώνες, όπου μπορεί καθένας να πληροφορηθεί για τη σεισμική ζώνη στην οποία ανήκει η οικία του ή η επιχείρησή του. Επίσης ο χάρτης αυτός συμπληρώνεται από το ΦΕΚ1154/2003 (βλ. Παράρτημα, πηγή: http://lhlogismiki.gr/documents/FEK/PAPER-FEK-1154zones-20030812.html), στο οποίο αναφέρονται οι ζώνες σεισμικής επικινδυνότητας και η επιτάχυνση σχεδιασμού ανά νομό και ανά δήμο για όλη την Ελλάδα.

Συχνά η καταστροφικότητα των σεισμών επηρεάζεται σημαντικά από τις τοπικές συνθήκες του υπεδάφους, δηλαδή το είδος, τη δομή, το πάχος των γεωλογικών σχηματισμών και τις υδρογεωλογικές συνθήκες. Έτσι καθίσταται αναγκαία η εκπόνηση σύνθετων μελετών που ονομάζονται Μικροζωνικές Μελέτες (ΜΜ) και αποσκοπούν στον προσδιορισμό της σεισμικής επικινδυνότητας της περιοχής λαμβάνοντας υπόψη τόσο το σεισμικό καθεστώς όσο και τις τοπικές τοπογραφικές, γεωλογικές και εδαφοτεχνικές συνθήκες (http://www.oasp.gr/micro.asp). Οι ΜΜ απαιτούν διεπιστημονική συνεργασία για τη συλλογή και αξιολόγηση των αναγκαίων πληροφοριών και αποτελούν ένα εκτεταμένο έργο τόσο από πλευράς χρόνου όσο και κόστους. Οι ΜΜ εκπονούνται για λογαριασμό διαφόρων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων καθώς και για οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και αρχειοθετούνται στον αντίστοιχο φορέα ή οργανισμό, χωρίς να υπάρχουν συγκεντρωμένα αντίγραφα των μελετών σε έναν κοινό φορέα διαχείρισης. Η πληροφορία λοιπόν μπορεί να υπάρχει για τη θέση της επιχείρησης αλλά να μην είναι γνωστή η ύπαρξή της άρα ούτε και δυνατή η πρόσβαση στην πληροφορία.

Ένας άλλος τρόπος προσδιορισμού και αξιολόγησης των συνθηκών του υπεδάφους είναι η εκπόνηση μιας γεωτεχνικής μελέτης από κατάλληλα ιδιωτικά γραφεία ή από το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (Ι.Γ.Μ.Ε.), η οποία συνήθως λαμβάνει χώρα πριν την κατασκευή μιας εγκατάστασης αλλά και ενίοτε μετά αν παρουσιαστεί πρόβλημα στο υφιστάμενο κτίριο . Μια γεωτεχνική μελέτη γίνεται για λογαριασμό του ιδιοκτήτη του μελλοντικού ή υφιστάμενου κτιρίου συνεπώς η πρόσβαση σε αυτή είναι άμεση και διαθέσιμη. Για κτίρια όγκου μεγαλυτέρου των $4.000m^3$ η γεωτεχνική μελέτη είναι υποχρεωτική και κατατίθεται στην Πολεοδομία μαζί με τις υπόλοιπες μελέτες που απαιτούνται για την έκδοση οικοδομικής άδειας. Σε περίπτωση που δεν απαιτείται μελέτη αλλά γίνει είτε πριν την κατασκευή είτε

εκτάκτως μετά, λόγω κάποιου προβλήματος, τότε αυτή βρίσκεται στην κατοχή του ιδιοκτήτη και αντίγραφο στο μελετητικό γραφείο που την εξετέλεσε.

Η γεωτεχνική μελέτη είναι επίσης απαραίτητη αν η θέση της εγκατάστασης βρίσκεται σε πρανές γιατί τότε επιβάλλεται ο έλεγχος της γενικότερης ευστάθειας έναντι ολισθήσεως του συγκεκριμένου πρανούς αλλά και άλλων ανάντη και κατάντη πρανών των οποίων η αστοχία θα επηρεάσει την εγκατάσταση.

Εικόνες 2.10 & 2.11 Τα ερείπια της Ρικομέξ και της Φαράν μετά το σεισμό της 7-9-1999 (www.hri.org)

Τέλος, συγκεκριμένες εδαφικές συνθήκες μπορεί να προκαλέσουν ενίσχυση της εδαφικής κίνησης και ρευστοποιήσεις όπως συμβαίνει σε κορεσμένα, χαλαρά, αμμώδη εδάφη. Και στην περίπτωση αυτή μια γεωτεχνική μελέτη μπορεί να ελέγξει την ποιότητα του εδάφους θεμελίωσης της κατασκευής (ΕΑΚ, 2000).

Χαρακτηριστικό των ρευστοποιήσεων είναι η εμφάνιση εκτεταμένων ή μη καθιζήσεων στην επιφάνεια.

β. Για ποτάμια πλημμύρα:
Οι παρόχθιες ζώνες αποτελούσαν πάντα σταθερό πόλο έλξης για δόμηση και ανάπτυξη. Έτσι στις περιοχές κατά μήκος ενός ποταμού υπάρχει κατασκευαστικό ενδιαφέρον με όχι πάντοτε τις αγνότερες των προθέσεων. Πολλές είναι οι βιοτεχνικές/βιομηχανικές μονάδες που χρησιμοποιούν την εγγύτητα με το κοντινό ρέμα για να απορρίψουν με τον πιο «οικονομικό» τρόπο τα λύματά τους. Αυτή η εγγύτητα εξ' αρχής συνιστά απειλή πλημμύρας για οποιαδήποτε κατασκευή γιατί τα ποτάμια παρουσιάζουν μια περιοδικότητα στο φαινόμενο αυτό, ορίζοντας μια πλημμυρική πεδιάδα. Η θέση κατασκευών μέσα στο πλημμυρικό πεδίο αποτελεί παράγοντα έκθεσης και παράγει άμεσα τρωτότητα.

Η κατάσταση είναι δυσχερέστερη στα αστικά κέντρα, όπου τα φυσικά ρέματα έχουν διευθετηθεί και συχνά εξαφανιστεί και είναι δύσκολο να εντοπιστεί η πλημμυρική πεδιάδα. Είναι σύνηθες φαινόμενο στις ελληνικές πόλεις να καταπατούνται τα ρέματα και έτσι να διαταράσσεται η μορφή του υδρογραφικού δικτύου και να επιβαρύνονται με μεγαλύτερες ποσότητες νερού συγκεκριμένοι κλάδοι υπερβαίνοντας την παροχετευτικότητά τους. Τότε μια απλή νεροποντή αρκεί για να πλημμυρίσουν τα βεβαρημένα ρέματα.

Στη χώρα μας κρίθηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας ότι πριν από κάθε πολεοδομική διαρρύθμιση σε χώρους όπου υπάρχουν ρέματα πρέπει να διενεργείται η αποτύπωσή τους και ο καθορισμός της οριογραμμής τους. Η έκταση που καταλαμβάνουν τα ρέματα δεν πρέπει να είναι διαθέσιμη προς οικοδόμηση γιατί μόνο έτσι εξασφαλίζεται η λειτουργία τους ως μέσα απορροής των υδάτων και ως φυσικοί αεραγωγοί. Ιδιαίτερα για την Αττική ο καθορισμός της οριογραμμής γίνεται με Προεδρικό Διάταγμα (ΠΔ). Για παράδειγμα υπάρχει το ΠΔ346/2002 της Ζώνης Προστασίας του Κηφισού για συνολική έκταση 12.000 στρεμμάτων. Με αυτό καθορίστηκαν οι χρήσεις γης και οριοθετήθηκε η ζώνη προστασίας. Ανάλογα ΠΔ είναι αυτά για τα ρέματα Πεντέλης-Χαλανδρίου, Πικροδάφνης, κλπ. (www.minenv.gr).

Εικόνες 2.12 & 2.13 Η πλημμύρα στον Κηφισό τον Σεπτέμβριο του 2002 (www.hri.org).

Τα αυθαίρετα κτίσματα που βρίσκονται στις περιοχές των ρεμάτων κρίνονται κατεδαφιστέα. Βέβαια στο θέμα αυτό υπάρχουν πάντα καθυστερήσεις αφού από τη στιγμή που θα εντοπιστεί ένα αυθαίρετο σε ένα ρέμα και συνταχθεί πρωτόκολλο κατεδάφισης, μπορεί να χρειαστούν και 10 χρόνια μέχρι να τελεσιδικήσει το θέμα (www.kathimerini.gr).

Παρ΄όλα αυτά, υπάρχουν και οι φυσικοί παράγοντες που διαμορφώνουν την εκδήλωση μιας πλημμύρας. Η βροχόπτωση και τα χαρακτηριστικά της όπως η χωρική και χρονική της κατανομή και όγκος του νερού αποτελούν σημαντικές ενδείξεις κινδύνου. Ομοίως ενδείξεις αποτελούν το μέγεθος και το σχήμα της λεκάνης απορροής, οι κλίσεις των πρανών της λεκάνης, ο τύπος του εδάφους όσον αφορά στα χαρακτηριστικά της κατείσδυσης και απορρόφησης του νερού, ο τύπος και το ποσοστό της εδαφοκάλυψης (είδος φυτών) της ευρύτερης περιοχής (GTZ, 2004).

Τέλος η ύπαρξη και η επιτυχία (ή αποτυχία) γειτονικών αντιπλημμυρικών έργων πρέπει να συνυπολογιστούν ως παράγοντες τρωτότητας. Είναι γεγονός πως επιτυχή έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε βάθος χρόνου καθίστανται ανεπαρκή λόγω των αυξανόμενων αυθαιρεσιών στις περιοχές των ρεμάτων που προσπαθούν να προστατεύσουν.

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

α. Για σεισμό:

Συχνά οι κατασκευές δεν ακολουθούν αντισεισμικές προδιαγραφές και κυρίως οι επιχειρήσεις καταφεύγουν σε βεβιασμένες λύσεις μικρού κόστους και αμφιβόλου νομιμότητας για τις εγκαταστάσεις τους.

Παράγοντες τρωτότητας αποτελούν τα φτηνά υλικά κατασκευής του κτιρίου, η ύπαρξη αυθαίρετων προεκτάσεων, οι αυθαίρετες προσθήκες ή αλλαγές στο υπάρχον κτίριο (όπως η αφαίρεση απαραίτητων στατικών στοιχείων), η ύπαρξη και ο αριθμός των υπογείων και ο τύπος της θεμελίωσης. Συχνά ο επιχειρηματίας έχει άγνοια για το ιστορικό της οικοδομής της επιχείρησης, ενώ μπορεί να προτιμήσει κακής ποιότητας και κακοσυντηρημένες βιομηχανικές υποδομές λόγω επιδίωξης χαμηλού ενοικίου.

β. Για ποτάμια πλημμύρα:

Το αναμενόμενο ύψος της πλημμύρας και η ταχύτητα του νερού καθορίζουν και τις επιπτώσεις στο κτίριο. Ανάλογα με το πώς διατάσσονται καθ' ύψος τα διάφορα τμήματα της επιχείρησης ποικίλουν οι επιπτώσεις της πλημμύρας. Έτσι, η ύπαρξη υπογείων που μπορεί να πλημμυρίσουν, το ύψος του κτιρίου, η προστασία των δικτύων ηλεκτρικού ρεύματος και των παροχών νερού και η ποιότητα των υλικών κατασκευής είναι κρίσιμοι παράγοντες.

2.10.2 Πολεοδομικοί Παράγοντες

Κάθε περιοχή αναπτύσσεται με συγκεκριμένους κανόνες που αφορούν στην ανάπτυξη του αστικού χώρου. Αυτό το κανονιστικό πλαίσιο είναι οι χρήσεις γης και οι όροι δόμησης που έχουν σκοπό την οριοθέτηση του ιδιωτικού και του δημόσιου χώρου, τον καθορισμό των τύπων ιδιοκτησίας της γης, την οργάνωση της οικοδομικής δραστηριότητας και τη διάταξη των κοινωνικών και οικονομικών λειτουργιών (www.teiser.gr/geoplir/mathima705files). Η αρμόδια για την περιοχή ενδιαφέροντος Πολεοδομία μπορεί να πληροφορήσει για τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης και τους όρους δόμησης, καθώς υπάρχουν ειδικές διατάξεις για την απόσταση από οχλούσες ή επικίνδυνες εγκαταστάσεις (βιομηχανία, πρατήρια καυσίμων, κλπ). Για τις περιοχές εντός Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΓΠΣ) ειδικότερα, το ΠΔ από τις 23-2-1987 (ΦΕΚ166Δ/6-3-87) ταξινομεί τις χρήσεις γης σε 9 κατηγορίες με συγκεκριμένες επιτρεπτές χρήσεις ανά κατηγορία (βλ. Παράρτημα, πηγή: www.domiki.gr/kpn/text_2i/0_5.htm). Είναι σημαντικό λοιπόν να γνωρίζει κανείς αν η χρήση του κτιρίου είναι η ενδεδειγμένη από την νομοθεσία γιατί η νομιμότητα της επιχείρησης αποτελεί στοιχείο για την ανάκαμψή της μετά από κάποιο καταστροφικό γεγονός.

Οι πολεοδομικοί παράγοντες έκθεσης της επιχείρησης αναφέρονται επίσης στην γειτνίαση της επιχείρησης με εγκαταστάσεις που εγκυμονούν κινδύνους και μπορεί να αυξήσουν την έμμεση τρωτότητά της. Έτσι, η διαχείριση επικίνδυνων υλικών από διαφόρους τύπους βιομηχανιών κοντά στην επιχείρηση, όπως μια χημική βιομηχανία, ένας σταθμός ηλεκτρικής ενέργειας, πρατήρια καυσίμων ή ένα διυλιστήριο, μπορεί να θέτουν σε κίνδυνο αυτήν δευτερογενώς αν οι εγκαταστάσεις αυτές πληγούν και υπάρξει διαρροή/διαφυγή των επικίνδυνων υλικών ή εκτεταμένη πυρκαγιά (λόγω ενός σεισμού) με πιθανότητα εκρήξεων.

Επίσης τρωτότητα παράγει και η εγγύτητα με μεγάλα τεχνικά έργα των οποίων η αστοχία μπορεί να βλάψει την ευρύτερη περιοχή, όπως είναι οι ανισόπεδοι κόμβοι. Η προσωρινή διακοπή της επικοινωνίας της περιοχής της επιχείρησης με άλλες περιοχές (προμηθευτές, πελάτες, υπεργολάβους, κλπ.) μπορεί να φέρει αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία της. Η διατήρηση της προσβασιμότητας στην επιχείρηση είναι καίρια για τη βιωσιμότητά της.

2.10.3 Λειτουργικοί/Οργανωτικοί Παράγοντες

Οι αυτοί παράγοντες σχετίζονται με τον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης ή την οργάνωσή της.

Δεν είναι λίγες οι φορές μάλιστα που οι επιχειρηματίες μεταφέρουν την τρωτότητα της επιχείρησης στους εργαζόμενους, θεωρώντας τους αναλώσιμους και ως μέσα μείωσης του κόστους λειτουργίας.

Παράγοντες έκθεσης/τρωτότητας είναι (Webb, G. R., Tierney, K. J., Dalhamer, J. M., www.sba.gov, www.fema.gov, ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝ/ΜΙΟ):

- Η διαχείριση επικίνδυνων πρώτων υλών ή προϊόντων.
- Η αποθήκευση εύφλεκτων ή εύθραυστων υλικών (γυαλί, ξύλο, χαρτοπολτός, χημικές ουσίες, βαφές, κλπ).
- Η κακή διαρρύθμιση του χώρου, δηλαδή η ύπαρξη εμποδίων για την ασφαλή εκκένωση του χώρου από τους εργαζομένους σε περίπτωση ανάγκης, ή η έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους, όπως εξοπλισμός που δεν είναι καλά στερεωμένος μέσα στο χώρο εργασίας.
- Η μη τήρηση του κανονισμού για την ασφάλεια και υγιεινή των εργαζομένων.
- Η μεγάλη πυκνότητα των εργαζομένων στον ίδιο χώρο.
- Η ύπαρξη βαρέων μηχανημάτων και κρίσιμου εξοπλισμού.
- Οι ανεπαρκείς σε αριθμό έξοδοι κινδύνου.
- Η κακή συντήρηση ή η απουσία συστημάτων ασφαλείας (πχ απουσία ή ανεπάρκεια συστήματος πυρόσβεσης).
- Η απασχόληση ανασφάλιστων εργαζομένων για τη μείωση του κόστους λειτουργίας.
- Τα ανύπαρκτα μέτρα πρόληψης και ετοιμότητας και η άγνοια του προσωπικού για τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν σε περίπτωση ανάγκης.
- Η απουσία εναλλακτικών λύσεων αν η επιχείρηση αδυνατεί να λειτουργήσει με τον καθιερωμένο τρόπο (λειτουργία με μειωμένο προσωπικό ή μειωμένη παραγωγή, εύρεση εναλλακτικών προμηθευτών ή μέσων τροφοδοσίας της αγοράς, αντικατάσταση σημαντικών εγγράφων, εύρεση εναλλακτικού χώρου λειτουργίας).
- Η απουσία μέτρων προστασίας στα απαραίτητα για τη λειτουργία στοιχεία της επιχείρησης (μηχανήματα ή ηλεκτρονικοί υπολογιστές ή εργαζόμενοι).

- Η κτιριολογική και χωροθετική αυτονομία ή όχι των σταδίων παραγωγής.

- Η εξοικείωση ή όχι με τις γραφειοκρατικές διαδικασίες, γιατί είναι χαρακτηριστική η γραφειοκρατία που απαιτείται στη χώρα μας ακόμα και για απλές διαδικασίες, πόσο μάλλον για τη χορήγηση οικονομικής βοήθειας. Στο γεγονός αυτό προστίθεται και η άγνοια του επιχειρηματία για τη σειρά των ενεργειών που πρέπει να ακολουθήσει και για το φορέα που πρέπει να απευθυνθεί μέσα σε μια γενικότερη σύγχυση αφού καταστράφηκε μέρος της περιουσίας του. Αυτό που πρέπει να γνωρίζει κανείς είναι ότι ο Ελληνικός Οργανισμός Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ) ορίστηκε με το άρθρο 36 του Ν.2459/97 ως ο αρμόδιος φορέας της Πολιτείας για την καταβολή των αποζημιώσεων στις βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις, εμπορικά καταστήματα, αγροτικές εκμεταλλεύσεις, άλλες επιχειρήσεις και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορείς που πλήττονται από φυσικές καταστροφές, εκτός σεισμών. Η αποζημίωση παρέχεται για την αντιμετώπιση ζημιών που αφορούν σε κτιριακές εγκαταστάσεις, μηχανολογικό εξοπλισμό, πρώτες ύλες, εμπορεύματα και φορτηγά αυτοκίνητα δημόσιας και ιδιωτικής χρήσης τα οποία καταστράφηκαν ολοσχερώς. Οι αποζημιώσεις εγκρίνονται από την αρμόδια Νομαρχία και ο ΕΟΜΜΕΧ καλύπτει το 30% του ποσού. Η διαδικασία για τη χορήγηση των αποζημιώσεων περιγράφεται πολύ αναλυτικά στην ιστοσελίδα του ΕΟΜΜΕΧ (www.eommex.gr/greek/index.html). Στην περίπτωση σεισμού οι αποζημιώσεις δίνονται από τα Ταμεία Αποκατάστασης Σεισμοπλήκτων (ΤΑΣ).

2.10.4 Οικονομικοί Παράγοντες

Μια επιχείρηση είναι οικονομικά τρωτή αν αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας ή έλλειψης κεφαλαίων και δεν μπορεί να αντεπεξέλθει σε περίπτωση κρίσης. Η ύπαρξη χρεών και η εξάρτηση από δάνεια ευνοούν την οικονομική τρωτότητα της επιχείρησης. Επίσης η ύπαρξη ασφάλισης για φυσική καταστροφή και το είδος της παρεχόμενης κάλυψης είναι σημαντικά και αναλύονται στη συνέχεια.

Τέλος οι παράγοντες οικονομικής τρωτότητας σχετίζονται και με το παραγόμενο προϊόν και είναι (www.govinst.com):

- Η σημασία του παραγόμενου προϊόντος στη τοπική (και όχι μόνο) αγορά, κατά πόσο δηλαδή είναι ένα προϊόν με σταθερή ζήτηση.
- Η μοναδικότητα του παραγόμενου προϊόντος στη τοπική (και όχι μόνο) αγορά, που αναφέρεται στην έλλειψη ανταγωνισμού.
- Η ύπαρξη και το μέγεθος των αποθεμάτων, τα οποία θα βοηθήσουν την επιχείρηση να ικανοποιήσει τις ανάγκες της αγοράς ακόμα και με μείωση ή διακοπή της παραγωγικής διαδικασίας.

- Η μείωση ή η αύξηση της ζήτησης του προϊόντος μετά από μια καταστροφή.

2.10.5 Κοινωνικοί Παράγοντες

Η νομιμότητα της επιχείρησης, δηλαδή αν αυτή δουλεύει με νόμιμη άδεια, αν τηρεί τους κανόνες ασφάλειας και υγιεινής των εργαζομένων, αν σέβεται το εργατικό δίκαιο (προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων, απουσία μαύρης εργασίας, τήρηση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, παροχή ασφάλισης), είναι αυτή που εξασφαλίζει τη θέση της επιχείρησης κοινωνικά και ανοίγει διόδους για διεκδίκηση επιδομάτων και επιχορηγήσεων σε περίπτωση καταστροφής.

Συχνά η απόκτηση πιστοποίησης καλής λειτουργίας από συγκεκριμένους φορείς υποδεικνύει και έναν τρόπο οργάνωσης των υπηρεσιών και των διαδικασιών που μπορεί σε περίπτωση ανάγκης να φανούν χρήσιμα.

Τέλος, ο ρόλος των επαγγελματικών επιμελητηρίων είναι καθοριστικός εάν αυτά καταφέρνουν να προστατεύουν τα μέλη τους σε περίπτωση ανάγκης εξασφαλίζοντας στις επιχειρήσεις-μέλη οικονομικά κίνητρα μέσω προγραμμάτων μείωσης της τρωτότητας προ-καταστροφικά ή αποκατάστασης μετα-καταστροφικά.

2.11. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

[Τα στοιχεία που παρατίθενται σχετικά με την ελληνική πραγματικότητα προέρχονται από συνέντευξη που παραχώρησε ευγενικά ο κ. Κολοκοτρώνης Πλάτωνας, Μέλος της Λέσχης του Προέδρου της εταιρείας INTERAMERICAN].

«Η Ασφάλιση είναι (Νεκτάριου, 1998):

1. *Μέθοδος για διαχείριση κινδύνων με μικρή πιθανότητα εμφάνισης, αλλά με σοβαρές επιπτώσεις.*

2. *Η μεταφορά συγκεντρωμένων, τυχαίων και απρόβλεπτων κινδύνων σε ασφαλιστές έναντι ασφαλίστρων, που συμφωνούν να αποζημιώσουν τους ασφαλισμένους για τυχαίες ζημιές».*

Η βασική αρχή που διέπει την έννοια της ασφάλισης είναι ότι «πολλοί ασφαλίζονται, λίγοι αποζημιώνονται», δηλαδή ότι τα χρήματα όλων των ασφαλισμένων μιας ασφαλιστικής εταιρείας βρίσκονται στη διάθεση των λίγων που θα πληγούν από κάποια αιτία και θα χρειαστούν τα ασφάλιστρα.

Κάποιος που επιθυμεί την προστασία της υγείας του ή της οικίας του, μπορεί να επιθυμεί και την προστασία της επαγγελματικής περιουσίας του (υλικής και άυλης), του ανθρώπινου δυναμικού και των κρίσιμων λειτουργιών της επιχείρησής του. Η ζητούμενη προστασία παρέχεται σε μεγάλο βαθμό από τα ασφαλιστικά συμβόλαια για επιχειρήσεις.

Ένας σύνηθες συμβόλαιο επιχείρησης καλύπτει πυρκαγιά, κλοπή, θραύση υαλοπινάκων, βραχυκύκλωμα, διάφορες περιπτώσεις αστικής ευθύνης, κλπ. Επίσης με την ασφάλιση του κτιρίου προσφέρονται τα έξοδα έκδοσης αδειών για τις εργασίες πολιτικού μηχανικού για την επισκευή του κτιρίου, αν αυτή χρειαστεί, καθώς και τα έξοδα μετεγκατάστασης σε περίπτωση που το κτίριο κριθεί ακατοίκητο.

Η ασφάλιση έναντι *φυσικών καταστροφών* αποτελεί επιπρόσθετη κάλυψη με αύξηση του κόστους του συνήθους συμβολαίου και πρέπει να ζητηθεί ξεχωριστά από τον ενδιαφερόμενο. Παρ' όλα αυτά, στις Η.Π.Α. και σε ζώνες υψηλού κινδύνου από πλημμύρα, απαιτείται η αντίστοιχη ασφάλιση.

Επιπρόσθετη κάλυψη αποτελεί επίσης η λεγόμενη «*Διακοπή Λειτουργίας Επιχείρησης*», η οποία πρόκειται για οικονομική βοήθεια που αφορά στα τρέχοντα έξοδα της επιχείρησης (ενοίκια, συνολικές αποδοχές μισθωτών υπαλλήλων και προσωπική αποζημίωση επιχειρηματία) για χρονικό διάστημα μέχρι 90 ημερών. Στην Ελλάδα η ημερήσια αποζημίωση κυμαίνεται από 29,35 έως 293,48€.

Στην ξένη βιβλιογραφία η προαναφερθείσα κάλυψη αναφέρεται με τον όρο business interruption insurance ή business income coverage και τυπικά αναφέρεται στην απώλεια εισοδήματος λόγω διακοπής της λειτουργίας και/ή διαταραχής των σχέσεων με τους προμηθευτές και τους πελάτες.

Μια πρόσθετη κάλυψη επίσης περιγράφεται με τον όρο extra expense coverage και αναφέρεται στα έξοδα που προκύπτουν από την προσπάθεια για συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησης. Οι επιπρόσθετες οικονομικές υποχρεώσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν είναι:

- Η αντικατάσταση πρώτων υλών από τους προμηθευτές σε πιθανώς υψηλότερες τιμές.
- Οι πιθανές υπερωρίες για την κάλυψη των αναγκών.
- Η διαφήμιση για την ενημέρωση των πελατών ότι η επιχείρηση επαναλειτουργεί.
- Η αντικατάσταση σημαντικών εγγράφων που χάθηκαν.

Βασική αρχή αποτελεί ο ασφαλισμένος να γνωρίζει ακριβώς το είδος της κάλυψης που του παρέχεται και τους όρους του συμβολαίου του. Για παράδειγμα αν μια επιχείρηση έχει ασφάλεια πυρός και καταστραφεί λόγω πυρκαγιάς που ξέσπασε μετά από σεισμό ως δευτερογενής συνέπεια, *δεν* θα αποζημιωθεί.

Συνεπώς στα ασφαλιστικά συμβόλαια των επιχειρήσεων υπάρχουν συγκεκριμένα σημεία που πρέπει ο επιχειρηματίας να προσέξει ιδιαίτερα:

- Κατά τη σύναψη του συμβολαίου δεν εξετάζεται η νομιμότητα της επιχείρησης (πχ αν λειτουργεί σε αυθαίρετο κτίριο ή αν έχει νόμιμη άδεια). Αν όμως οι ζημιές προέλθουν λόγω της παραβατικότητας με αφορμή το φυσικό

γεγονός για το οποίο έχουν ασφαλιστεί, η ασφαλιστική εταιρεία αναγνωρίζει δόλο από την πλευρά της επιχείρησης και δεν την αποζημιώνει.

- Η ασφάλιση του εξοπλισμού πρέπει να γίνεται στην αξία αντικατάστασης (πραγματικό κόστος αντικατάστασης – replacement value) και όχι στην αγοραστική αξία (τρέχουσα αξία αντικειμένου τη χρονική στιγμή πριν τη ζημιά – actual cash value). Στη δεύτερη περίπτωση η επιχείρηση «υπασφαλίζεται» και η αποζημίωση δεν θα καλύψει τις ανάγκες της.

- Η λήψη της αποζημίωσης απαιτεί κάποιο χρονικό διάστημα για τη γραφειοκρατία της ασφαλιστικής εταιρείας, το οποίο κυμαίνεται από 15 μέρες σε μια μεγάλη εταιρεία έως 3 μήνες σε μικρότερη. Το διάστημα αυτό ο επιχειρηματίας καλείται να καλύψει τις ανάγκες του με ιδία μέσα.

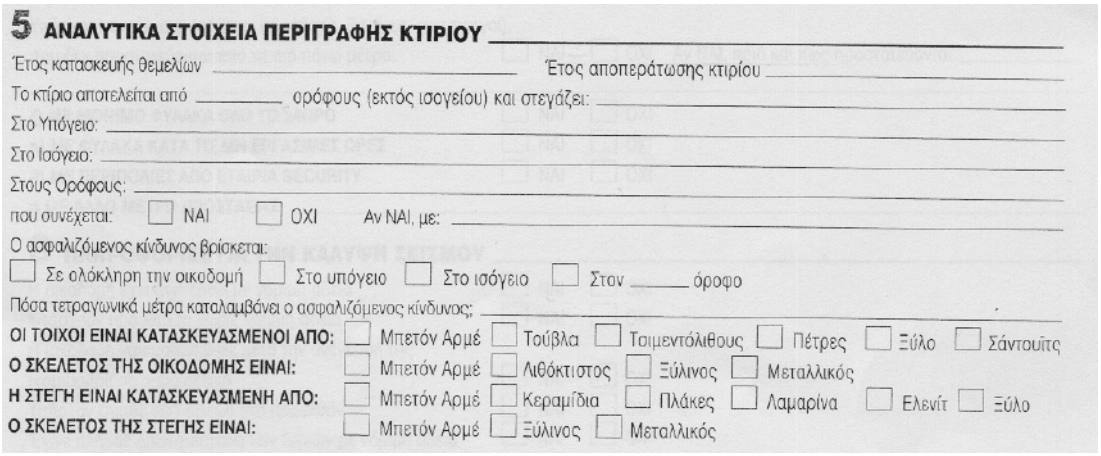
- Η κατολίσθηση και η καθίζηση του εδάφους από οποιαδήποτε αιτία και εάν προέρχονται, δεν αποζημιώνονται ακόμα και αν η αιτία τους (πχ. σεισμός) είναι ο ασφαλιζόμενος κίνδυνος.

- Ακόμα και όταν ο επιχειρηματίας είναι ενοικιαστής, πέρα από την ασφάλιση του περιεχομένου του κτιρίου, μπορεί να ασφαλιστεί και το κτίριο ή η αστική ευθύνη του έναντι του ιδιοκτήτη.

- Οι ασφαλιστικές εταιρείες προτείνουν την πλήρη κάλυψη από έναν κίνδυνο από την μερική κάλυψη από περισσότερους.

Οι ασφαλιστικές εταιρείες έχουν μακρά ιστορία στην εκτίμηση κινδύνου και μάλιστα έχουν συγκεκριμένα τμήματα (τμήματα underwriting) που ασχολούνται με αυτό. Πολλές από τις ερωτήσεις που θα έπρεπε να απαντήσει κανείς για την εκτίμηση της τρωτότητάς του είναι παρούσες σε μια συνηθισμένη φόρμα αίτησης για ασφαλιστικό συμβόλαιο. Μάλιστα όταν προκύπτει ότι ο επιχειρηματίας ενισχύει τον κίνδυνο με τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της επιχείρησης, τότε το ασφαλιστικό συμβόλαιο είναι ενισχυμένο με τα λεγόμενα «επασφάλιστρα», χρεώσεις δηλαδή για κάθε σημαντική έλλειψη της επιχείρησης (πχ. έλλειψη πυροσβεστήρων, μη αντισεισμική κατασκευή, κλπ.).

Όπως φαίνεται στα παρακάτω σχήματα που αντιπροσωπεύουν τμήματα μιας αίτησης, στο τμήμα 5 (Σχήμα 2.12) οι ερωτήσεις δίνουν πληροφορίες στο τμήμα underwriting για τον αντισεισμικό κανονισμό που ακολουθήθηκε και για τον τύπο του κτιρίου, ενώ στο τμήμα 8 (Σχήμα 2.13) εξετάζεται η νομιμότητα του κτιρίου για τον ασφαλιζόμενο κίνδυνο (σεισμό). Στο σημείο αυτό ισχύει η προαναφερθείσα περίπτωση της μη αποζημίωσης αν αποδειχτεί ότι η παραβατικότητα είναι υπεύθυνη για την ζημιά στο κτίριο.

5 ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ ΚΤΙΡΙΟΥ

Έτος κατασκευής θεμελίων _____ Έτος αποπεράτωσης κτιρίου _____

Το κτίριο αποτελείται από _____ ορόφους (εκτός ισογείου) και στεγάζει: _____

Στο Υπόγειο: _____

Στο Ισόγειο: _____

Στους Ορόφους: _____

που συνέχεται: ☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ Αν ΝΑΙ, με: _____

Ο ασφαλιζόμενος κίνδυνος βρίσκεται:

☐ Σε ολόκληρη την οικοδομή ☐ Στο υπόγειο ☐ Στο ισόγειο ☐ Στον _____ όροφο

Πόσα τετραγωνικά μέτρα καταλαμβάνει ο ασφαλιζόμενος κίνδυνος; _____

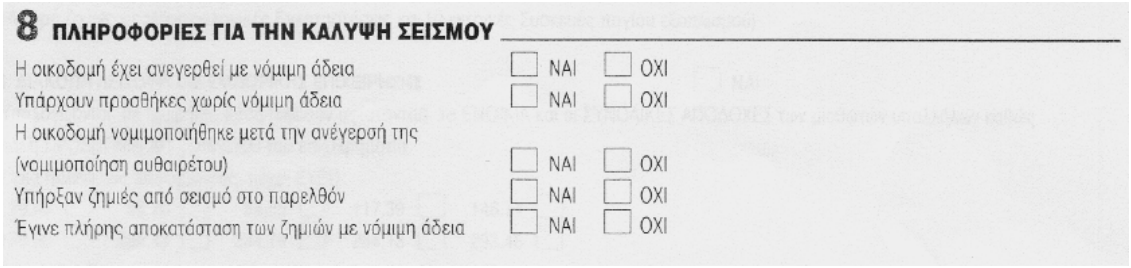
ΟΙ ΤΟΙΧΟΙ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΟΙ ΑΠΟ: ☐ Μπετόν Αρμέ ☐ Τούβλα ☐ Τσιμεντόλιθους ☐ Πέτρες ☐ Ξύλο ☐ Σάνταουϊτς

Ο ΣΚΕΛΕΤΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ ΕΙΝΑΙ: ☐ Μπετόν Αρμέ ☐ Λιθόκτιστος ☐ Ξύλινος ☐ Μεταλλικός

Η ΣΤΕΓΗ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΗ ΑΠΟ: ☐ Μπετόν Αρμέ ☐ Κεραμίδια ☐ Πλάκες ☐ Λαμαρίνα ☐ Ελενίτ ☐ Ξύλο

Ο ΣΚΕΛΕΤΟΣ ΤΗΣ ΣΤΕΓΗΣ ΕΙΝΑΙ: ☐ Μπετόν Αρμέ ☐ Ξύλινος ☐ Μεταλλικός

Σχήμα 2.12 Ερωτήσεις για τον τύπο του κτιρίου (πηγή: INTERAMERICAN)

8 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΣΕΙΣΜΟΥ

Η οικοδομή έχει ανεγερθεί με νόμιμη άδεια	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
Υπάρχουν προσθήκες χωρίς νόμιμη άδεια	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
Η οικοδομή νομιμοποιήθηκε μετά την ανέγερσή της (νομιμοποίηση αυθαιρέτου)	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
Υπήρξαν ζημιές από σεισμό στο παρελθόν	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
Έγινε πλήρης αποκατάσταση των ζημιών με νόμιμη άδεια	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ

Σχήμα 2.13 Ερωτήσεις για την νομιμότητα του κτιρίου (πηγή: INTERAMERICAN)

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι στην Ελλάδα η ασφάλιση είναι προαιρετική με εξαίρεση την περίπτωση του δανείου από τράπεζα, όπου η τελευταία υποχρεώνει τον επιχειρηματία να ασφαλίσει την επιχείρηση έναντι σεισμού και πυρκαγιάς, όχι όμως έναντι πλημμύρας.

Συμπερασματικά λοιπόν, βρίσκεται στην κρίση του επιχειρηματία η επιλογή ή όχι ενός ασφαλιστικού συμβολαίου και οι αντίστοιχες καλύψεις του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ

Είναι σίγουρο πως κάθε επιχείρηση, κυρίως μια μικρομεσαία, έχει επενδύσει χρόνο και κεφάλαιο για τη λειτουργία της, τη δημιουργία καλής φήμης, την καλύτερη παροχή των υπηρεσιών της και την προσφορά της στην τοπική αγορά. Αρκεί όμως ένα φυσικό γεγονός για να χαθούν μέσα σε λίγα λεπτά όλα αυτά για τα οποία προσπάθησε κανείς τόσα χρόνια.

Ο καλύτερος τρόπος να διαχειριστεί κανείς ένα ξαφνικό γεγονός είναι να το προβλέψει και να προετοιμαστεί κατάλληλα. Συνήθως μια μικρή επένδυση σε χρόνο και χρήμα στο παρόν είναι ικανή να αποτρέψει σοβαρές απώλειες και διαταραχές στην ομαλή λειτουργία μιας επιχείρησης στο μέλλον. Αυτό που πρέπει να γνωρίζει κανείς είναι ότι κάθε περιοχή βρίσκεται εκτεθειμένη σε κάποιας μορφής κίνδυνο. Ακόμα και αν οι πιθανότητες εκδήλωσης είναι χαμηλές, δεν υπάρχουν εγγυήσεις ότι ο κίνδυνος δεν θα εκδηλωθεί ποτέ. Στο στρατηγικό σχεδιασμό για την αντιμετώπιση των κινδύνων είναι μάλλον σκόπιμο να είναι κανείς απαισιόδοξος για να καλύψει και το χειρότερο σενάριο.

Πριν ληφθούν όμως συγκεκριμένες αποφάσεις για την αντιμετώπιση των κινδύνων, πρέπει να αξιολογηθεί η παρούσα κατάσταση και να εντοπιστούν τα τρωτά σημεία της επιχείρησης. Τότε ο ιδιοκτήτης θα γνωρίζει ακριβώς την κατάσταση της επιχείρησής του και τις ελλείψεις που αυτή παρουσιάζει από πλευρά πρόληψης και προστασίας.

Ο εντοπισμός των ελλείψεων και των αδύνατων σημείων μιας επιχείρησης μπορεί να γίνει από τον ιδιοκτήτη με μια μικρή καθοδήγηση, η οποία θα τον προσανατολίσει στις πραγματικές αιτίες των προβλημάτων. Την απαιτούμενη καθοδήγηση επιχειρεί να προσεγγίσει ο οδηγός εκτίμησης τρωτότητας που ακολουθεί.

Ο οδηγός ακολουθεί κάποια βήματα με συγκεκριμένες ερωτήσεις προς τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης, από τις απαντήσεις των οποίων θα σκιαγραφηθεί η τρωτότητα της επιχείρησης. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων γίνεται από τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο, αφού μέσω των ερωτήσεων έχει προσανατολιστεί ορθά προς το στόχο της συνέχισης της λειτουργίας της επιχείρησής του.

Το ερωτηματολόγιο αυτό συντάχθηκε με βάση τη γνώση που αποκτήθηκε από όσα θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα αναλύθηκαν και παρουσιάστηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια αυτής της εργασίας.

Βέβαια όπου κρίθηκε απαραίτητο υπάρχουν επεξηγήσεις για την καλύτερη κατανόηση των ερωτήσεων καθώς και γίνονται υποδείξεις για τον εντοπισμό της απαιτούμενης για την απάντηση πληροφορίας. Το ερωτηματολόγιο ασχολείται με τις περιπτώσεις του σεισμού και της ποτάμιας πλημμύρας.

3.1. Βήμα 1^{ο}: ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΠΕΙΛΩΝ – ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Αρχικά πρέπει να εντοπιστούν οι φυσικές ή μη απειλές που αφορούν στην επιχείρησή σας. Αφού προσδιοριστεί η επικινδυνότητα πρέπει να εκτιμηθεί η φυσική τρωτότητα της επιχείρησης, δηλαδή πρέπει πρώτα να μάθουμε από τι κινδυνεύουμε και πόσο.

1. Γνωρίζετε αν υπάρχει μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας για την περιοχή σας; Αν ναι, την έχετε συμβουλευτεί για το χαρακτηρισμό της καταλληλότητας που φέρει η θέση της επιχείρησής σας;

Αν η περιοχή που βρίσκεται η επιχείρησή σας έχει οικοδομηθεί μετά το 1998 τότε η μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας βρίσκεται καταχωρημένη στη βιβλιοθήκη της Διεύθυνσης Οικοδομικών και Κτιριοδομικών Κανονισμών του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

ΣΕΙΣΜΟΣ

2. Γνωρίζετε αν η επιχείρησή σας βρίσκεται σε ζώνη υψηλής σεισμικότητας; Έχετε γνώση του χάρτη των ζωνών σεισμικής επικινδυνότητας του ελληνικού χώρου στην ιστοσελίδα του Ο.Α.Σ.Π. (http://www.oasp.gr/default.asp?l1=4&l2=2&l3=4);

Έχετε συμβουλευτεί <u>μηχανικό</u> για τα παρακάτω:

3. Έχει γίνει μικροζωνική μελέτη της περιοχής;
4. Αν όχι, έχει γίνει γεωτεχνική μελέτη πριν τη θεμελίωση του κτιρίου; Έχετε συμβουλευτεί το φάκελο της οικοδομικής αδείας σχετικά;

5. Αν το κτίριο βρίσκεται σε πρανές έχει γίνει μελέτη ευστάθειας πριν τη θεμελίωση;

6. Υπήρξαν προβλήματα μετά την κατασκευή που να απαίτησαν γεωτεχνική μελέτη; Αν ναι, έγινε ποτέ η αναγκαία μελέτη ή όχι; Ποιες λύσεις δόθηκαν;

7. Το κτίριο της επιχείρησης είναι ιδιόκτητο ή ενοικιαζόμενο;
   Αν είναι ιδιόκτητο βεβαιώστε/απαντήστε τα παρακάτω με τη βοήθεια μηχανικού:

   7.1 Το κτίριο έχει κτιστεί με νόμιμη άδεια από την πολεοδομία;

   7.2. Τι ηλικία έχει η κατασκευή και ποιον αντισεισμικό κανονισμό ακολούθησε;

   7.3 Η κατασκευή ακολούθησε τα σχέδια και τις προδιαγραφές της αδείας;

   7.4 Έχουν γίνει αυθαιρεσίες κατά την κατασκευή ή μεταγενέστερα (π.χ. αλλαγές στον φέροντα οργανισμό ή παράνομες προσθήκες); Υπάρχει ανακολουθία μεταξύ αρχικών κατασκευαστικών σχεδίων και πραγματικότητας;

Με τις ερωτήσεις αυτές γίνεται μια εκτίμηση της κατάστασης του κτιρίου. Κατ' αρχήν πρέπει η κατασκευή να είναι νόμιμη. Η ηλικία του κτιρίου ουσιαστικά μας δίνει πληροφορίες για τον αντισεισμικό κανονισμό που ακολουθήθηκε, άρα για τις παραμέτρους ασφαλείας που ελήφθησαν υπ' όψιν. Βέβαια το να υπάρχει νόμιμη οικοδομική άδεια δεν αποτελεί εγγύηση ότι όλα έγιναν τυπικά αφού στη φάση κατασκευής μπορεί να άλλαξαν τα υλικά για την μείωση του κόστους. Τέλος νέες ανάγκες της επιχείρησης μπορεί να οδήγησαν σε επεκτάσεις, αλλαγές στον υπάρχον κτίριο ή προσθήκες χωρίς την συγκατάθεση μηχανικού και έγκριση από την πολεοδομία.

ΠΟΤΑΜΙΑ ΠΛΗΜΜΥΡΑ

Έχετε συμβουλευτεί <u>γεωλόγο</u> για τα παρακάτω:

8. Γνωρίζετε κάτι σχετικό με την παρουσία στην περιοχή της επιχείρησής σας κάποιου κλάδου του υδρογραφικού δικτύου, που έχει καλυφθεί ή παραμένει ακάλυπτος;

9. Αν ναι, έχετε ελέγξει αν υφίσταται Προεδρικό Διάταγμα οριοθέτησης του ρέματος με περιοριστικά μέτρα για την αντιπλημμυρική προστασία; Ποια είναι η θέση της επιχείρησής σας με αυτά τα όρια;

10. Έχετε προηγούμενη εμπειρία πλημμύρας στην περιοχή της επιχείρησής σας;

11. Αν ναι:

    11.1 Ποιο ήταν το δυσμενέστερο ύψος νερού και η μεγαλύτερη ταχύτητα νερού που παρατηρήθηκε;

    Η απάντηση σχετικά με την ταχύτητα μπορεί να δοθεί και περιγραφικά ανάλογα με τα αντικείμενα που παρασύρθηκαν ή με το πόσο γρήγορα εξελίχθηκε το φαινόμενο.

    11.2 Σε πόσο χρόνο υποχώρησε το φαινόμενο στην πληγείσα περιοχή; *(Δηλ. ποιος ήταν ο μέσος χρόνος επιστροφής του φαινομένου;)*

12. Ποιος είναι ο τύπος και το ποσοστό της εδαφοκάλυψης στην ευρύτερη περιοχή; Ποιος είναι ο τύπος του εδάφους; Ποια η ευρύτερη γεωμορφολογία;

Με τις ερωτήσεις αυτές γίνεται μια προσπάθεια περιγραφής ενός πιθανού μελλοντικού φαινομένου, της αναμενόμενης έντασης στην περιοχή καθώς και της πιθανής χρονικής διάρκειας. Ο τύπος του εδάφους στην ευρύτερη περιοχή του κτιρίου καθορίζει την κατείσδυση του νερού και την απορρόφησή του. Ομοίως ο τύπος και το ποσοστό της εδαφοκάλυψης μπορεί να παίξουν ρόλο κατά την εξέλιξη του φαινομένου. Στην ερώτηση σχετικά με την «γεωμορφολογία» αναμένεται μια απάντηση σχετικά με την μορφή του αναγλύφου, αν παρατηρούνται ήπιες κλίσεις ή απότομες ή αν η γενικότερη μορφολογία συνεργεί στη συσσώρευση των επιφανειακών υδάτων σε συγκεκριμένες θέσεις.

13. Πώς διατάσσεται η επιχείρησή σας καθ' ύψος; Ποιος είναι ο τύπος του κτιρίου (ποιο είναι το ύψος του και αν έχει υπόγεια πόσα είναι) και ποιες δραστηριότητες φιλοξενούνται σε κάθε επίπεδο;

Ανάλογα με το ύψος της πλημμύρας και το τύπο του κτιρίου γίνεται μια εκτίμηση των πιθανών συνεπειών, δηλαδή αν τα υπόγεια είναι προστατευμένα ή θα πλημμυρίσουν ή αν το κτίριο είναι υπερυψωμένο και δεν εισέλθει νερό στο ισόγειο. Επίσης αν τα δίκτυα κοινής ωφέλειας έχουν προστασία απέναντι στο νερό, τότε δεν θα πληγούν άμεσα.

14. Υπάρχουν γειτονικά αντιπλημμυρικά έργα; Αν ναι, σε γενικές γραμμές επιτυγχάνουν το σκοπό τους;

Συχνά η ύπαρξη αντιπλημμυρικών έργων είναι καθοριστική, θετική αν τα έργα είναι επιτυχή και αρνητική αν κρίνονται ανεπαρκή.

3.2. Βήμα 2ο: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ

Αν η εξεταζόμενη επιχείρηση είναι καθ' όλα τυπική όσον αφορά στις παραμέτρους σχεδιασμού, δεν σημαίνει ότι δεν είναι τρωτή έμμεσα λόγω της διαφορετικής από την νομοθεσία χρήσης του κτιρίου ή της γειτνίασής της με άλλου είδους επικίνδυνες επιχειρήσεις.

15. Η επιχείρησή σας βρίσκεται εντός ή εκτός σχεδίου πόλεως; Η χρήση γης είναι η ενδεδειγμένη από την νομοθεσία;
Μπορείτε εδώ να συμβουλευτείτε το αρμόδιο πολεοδομικό γραφείο.

16. Υπάρχουν γειτονικές επιχειρήσεις που διαχειρίζονται επικίνδυνα για την υγεία ή εύφλεκτα υλικά (διυλιστήρια, πρατήρια καυσίμων, χημικές βιομηχανίες, κλπ.); Αν πληγούν οι εγκαταστάσεις αυτές ποιες θα είναι οι συνέπειες δευτερογενώς στην επιχείρηση;

3.3. Βήμα 3ο: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

17. Η επιχείρηση διαχειρίζεται επικίνδυνα υλικά;

18. Τηρούνται οι κανόνες ασφαλείας στο χώρο εργασίας; Υπάρχουν συστήματα ασφαλείας; Αν ναι, είναι καλώς συντηρημένα;

19. Υπάρχουν βαρέα μηχανήματα και κρίσιμος εξοπλισμός στο χώρο εργασίας; Αν ναι, τηρούνται οι καθορισμένοι από τον νόμο κανόνες ασφαλείας;

20. Η διαρρύθμιση του χώρου εκθέτει τους εργαζόμενους σε κινδύνους;

21. Ποια είναι η πυκνότητα των εργαζομένων στον ίδιο χώρο;

22. Υπάρχουν έξοδοι κινδύνου; Αν ναι, επαρκούν;

23. Γνωρίζετε ποια είναι τα απαραίτητα στοιχεία λειτουργίας της επιχείρησής σας (οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, οι εργαζόμενοι, τα μηχανήματα, κλπ.); Αν ναι, ποια μέτρα έχετε λάβει για την προστασία τους;

Οι παραπάνω ερωτήσεις έχουν να κάνουν με την εκτίμηση της τρωτότητας των συνθηκών εργασίας.

Σε περίπτωση κάποιου καταστροφικού γεγονότος (σεισμός, πλημμύρα):

24. Υπάρχουν μέτρα ετοιμότητας ή πρόληψης; Οι εργαζόμενοι είναι ενημερωμένοι για το τι πρέπει να κάνουν σε περίπτωση ανάγκης;
    Αν απασχολείτε αλλοδαπούς εργαζομένους τους έχετε ενημερώσει με ακρίβεια για τις απαιτούμενες ενέργειες;

25. Θα παρουσιαστεί πρόβλημα με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας; Υπάρχει προηγούμενη εμπειρία; Μπορείτε να αντεπεξέλθετε σε μια παρατεταμένη διακοπή ρεύματος ή νερού;

26. Ποιες θα είναι οι συνέπειες στον εξοπλισμό, στις πρώτες ύλες και στα αποθέματα; Θα επιτρέψουν οι συνέπειες αυτές τη συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησης;

27. Πόσο γρήγορα μπορείτε να αντικατασταθεί κρίσιμος εξοπλισμός;

28. Πού βρίσκονται οι πελάτες και οι προμηθευτές και οι άλλες συνεργαζόμενες με τη δική σας επιχειρήσεις; Είναι πιθανή η απώλεια πελατών ή προμηθευτών; Ποιες θα είναι οι επιπτώσεις στη δική σας επιχείρηση από αυτήν την απώλεια;

29. Υπάρχουν εναλλακτικοί τρόποι τροφοδοσίας της αγοράς σε περίπτωση που πληγούν τα ιδία μέσα τροφοδοσίας;
    Αν για παράδειγμα πάθουν ζημιές τα αυτοκίνητα/ φορτηγά της επιχείρησης πώς θα γίνει η διακίνηση των προϊόντων;

30. Αν το προσωπικό και η παραγωγή είναι μειωμένα, μπορεί η επιχείρηση να λειτουργήσει; Αν ναι για πόσο καιρό;

31. Τα αρχεία και άλλα σημαντικά έγγραφα (λογιστικά βιβλία, τίτλοι ιδιοκτησίας, συμβόλαια, έγγραφα μισθοδοσίας, κα.) βρίσκονται εκτεθειμένα; Υπάρχουν αντίγραφα των εγγράφων αυτών σε ασφαλή τοποθεσία;

32. Θεωρείτε πως υπάρχει ενδεχόμενο αποκλεισμού της πρόσβασης των εργαζομένων ή της δικής σας στην επιχείρηση;

33. Στεγάζονται όλες οι λειτουργίες στο ίδιο κτίριο ή στην ίδια τοποθεσία; Υπάρχει εναλλακτικός χώρος λειτουργίας σε περίπτωση που ο κύριος χώρος πληγεί; Πόσο γρήγορα μπορεί να γίνει μετεγκατάσταση;

34. Υπάρχει προηγούμενη γραφειοκρατική εμπειρία στη διεκδίκηση οικονομικής βοήθειας από το κράτος;
    Γνωρίζετε από πού δικαιούστε αποζημίωση και πώς να τη διεκδικήσετε;
    Αν ναι, έχετε διαθέσιμα και σε ασφαλή θέση τα απαραίτητα έγγραφα;

3.4. Βήμα 4^{ο}: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ –ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ

35. Υπάρχει νόμιμη άδεια λειτουργίας της επιχείρησης; Παρέχετε νόμιμο εργασιακό περιβάλλον στους εργαζόμενούς σας;

36. Ποιο είναι το ιδιοκτησιακό καθεστώς της επιχείρησης; Είστε ιδιοκτήτης ή ενοικιαστής;

37. Υπάρχουν προβλήματα ρευστότητας στην επιχείρηση;

38. Η επιχείρηση έχει χρέη; Αν ναι, η εξόφλησή τους είναι τυπική ή υπάρχει συσσώρευση του χρέους;

39. Για πόσο διάστημα θα άντεχε η επιχείρηση να πληρώνει τους εργαζομένους και την ασφάλισή τους σε περίπτωση ανάγκης πριν προβεί σε απολύσεις;

Ίσως οι πιο καθοριστικές ερωτήσεις είναι αυτές που αφορούν στο οικονομικό προφίλ της επιχείρησής σας αλλά και στην νομιμότητά της. Αν για παράδειγμα δεν υπάρχει νόμιμη άδεια λειτουργίας, τότε είναι αδύνατη η διεκδίκηση οποιασδήποτε κρατικής οικονομικής βοήθειας μετά από καταστροφή. Σε αδιέξοδο οδηγείται κανείς και στην περίπτωση που η επιχείρηση είναι υπερχρεωμένη. Συνήθως μια καταστροφή επισπεύδει μια προδιαγεγραμμένη πορεία.

40. Το παραγόμενο προϊόν έχει σταθερή ζήτηση; Μετά από μια καταστροφή θα μειωθεί ή θα αυξηθεί η ζήτησή του; Υπάρχει ανταγωνισμός;

41. Υπάρχουν αποθέματα να καλύψουν ενδεχόμενη μειωμένη παραγωγή;

42. Σε περίπτωση διαφορετικών μετα-καταστροφικών συνθηκών, υπάρχει ευελιξία για την παραγωγή νέων ή προσαρμοσμένων στις νέες ανάγκες προϊόντων;

43. Σε ποιο βαθμό η διακοπή ή η διαταραχή της λειτουργίας της επιχείρησης θα έπληττε την αξιοπιστία της και την καλή της φήμη;

44. Υπάρχει ασφαλιστικό συμβόλαιο της επιχείρησης;

Αν ναι, μπορείτε με τη βοήθεια του ασφαλιστή σας να απαντήσετε τα παρακάτω:

44.1 Οι ασφαλιζόμενοι κίνδυνοι είναι αυτοί που απειλούν την επιχείρηση;

44.2 Υπάρχει η πρόσθετη κάλυψη για τα τρέχοντα και έκτακτα έξοδα;

44.3 Τα ασφαλιζόμενα αντικείμενα είναι ασφαλισμένα στην αξία αντικατάστασης ή στη τρέχουσα αξία τους;

44.4 Σε περίπτωση που η αποζημίωση αργήσει, υπάρχει τρόπος κάλυψης των εξόδων προσωρινά;

44.5 Γνωρίζετε τι ακριβώς καλύπτει το συμβόλαιό σας και ποιες είναι οι απαιτούμενες ενέργειες σε περίπτωση ανάγκης;

44.6 Είναι διαθέσιμα και σε ασφαλές μέρος τα απαραίτητα για την ασφαλιστική εταιρεία έγγραφα;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι παντός είδους επιχειρήσεις αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της κοινωνικής και οικονομικής δομής μιας πόλης ή περιφέρειας, διαμορφώνουν την τοπική οικονομία και συμβάλλουν στην ισορροπία της κοινότητας. Πρόκειται για συστήματα που μεταβάλλονται συνεχώς και επηρεάζονται τόσο από αλλαγές στην οργανωτική τους δομή και λειτουργία, όσο και από αλλαγές στο ευρύτερο κοινωνικό, οικονομικό και φυσικό περιβάλλον. Οι διάφοροι συντελεστές μιας επιχείρησης αλληλεπιδρούν επηρεάζοντας τη φυσιογνωμία και τις προοπτικές της και είναι αναγκαία αρχικά η κατανόηση της λειτουργίας της υπό κανονικές συνθήκες.

Στην περίπτωση που η δομή της επιχείρησης βρεθεί υπό πίεση τότε οι ισορροπίες αλλάζουν και η αναζήτηση μιας καινούργιας κατάστασης ισορροπίας είναι αναγκαία για την επιβίωση της επιχείρησης. Το μεγάλο στοίχημα για κάθε επιχείρηση είναι να βρει τον τρόπο να συνεχίσει να λειτουργεί στην περίπτωση εκτάκτων γεγονότων και να καταφέρει να απορροφήσει επιτυχώς τις επιπτώσεις που θα προκύψουν. Αυτό γιατί η ικανότητα των επιχειρήσεων να συνεχίσουν να λειτουργούν, επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό το πότε οι απαραίτητες υπηρεσίες για την αποκατάσταση της κοινότητας στο σύνολό της θα είναι και πάλι διαθέσιμες για αυτό το σκοπό. Για τους λόγους αυτούς, είναι αναγκαία η δυνατότητα εκτίμησης των αποτελεσμάτων καταστροφικών γεγονότων στις επιχειρήσεις.

Η ικανότητα μιας επιχείρησης να αντεπεξέρχεται αποτελεσματικά σε έκτακτες καταστάσεις εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από την οργανωτική της δομή, το διαχειριστικό και λειτουργικό της σύστημα και την τρωτότητα των στοιχείων αυτών. Οι σοβαρότερες επιπτώσεις για μια επιχείρηση είναι αυτές που συντελούν στη διακοπή της λειτουργίας της. Είναι χαρακτηριστικό και όχι ασύνηθες στον τομέα των επιχειρήσεων το φαινόμενο να διακόπτουν τη λειτουργία τους για λίγο ή για πολύ επιχειρήσεις που δεν έχουν υποστεί φυσικές φθορές, αλλά γίνονται δέκτες των έμμεσων και άυλων επιπτώσεων, όπως είναι η διακοπή των γραμμών ζωής. Πολλές επιπτώσεις δηλαδή δεν είναι άμεσα αναγνωρίσιμες και κυρίως αυτές δεν πρέπει να παραγνωρίζονται. Όσο μεγαλύτερη είναι μια επιχείρηση, τόσο καλύτερα αντεπεξέρχεται στις δυσκολίες που προκύπτουν αφού οι μεγαλύτερες μονάδες

διαθέτουν καλύτερη οργάνωση, ρευστότητα και ισχυρότερους μηχανισμούς απορρόφησης των επιπτώσεων.

Με τη λογική αυτή, μεγαλύτερο ενδιαφέρον και μεγαλύτερη ανάγκη προσοχής παρουσιάζουν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και περισσότερο οι μεταποιητικές. Χαρακτηριστικά των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων είναι η έλλειψη ρευστότητας, η απουσία χωροθετικής ευελιξίας και η οικονομική δυσπραγία στην οποία περιέρχονται αν αναγκαστούν να κλείσουν. Οι μεταποιητικές επιχειρήσεις επιπρόσθετα έχουν πολλά μέτωπα να αντιμετωπίσουν όπως απώλειες σε πρώτες ύλες, προϊόντα, αποθέματα και μηχανικό εξοπλισμό, πελάτες και προμηθευτές μαζί με όλα τα άλλα. Τέλος αποτελεί μεγάλη πρόκληση να πειστούν οι ΜΜΕ ότι πρέπει να λάβουν κάποια μέτρα ιδιαίτερα όταν ήδη βιώνουν μια δύσκολη οικονομική καθημερινότητα.

Στόχος κάθε επιχείρησης δεν πρέπει να είναι μόνο η επιβίωση από ένα καταστροφικό γεγονός, αλλά και η προσαρμογή της στις νέες μετα-καταστροφικές συνθήκες. Για την αντιμετώπιση οποιασδήποτε φυσικής ή μη απειλής το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης αναλογεί στον ιδιοκτήτη της επιχείρησης. Η αντίληψη του επιχειρηματία για την πρόληψη, την ετοιμότητα, τους τρόπους αντιμετώπισης είναι καθοριστική για τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

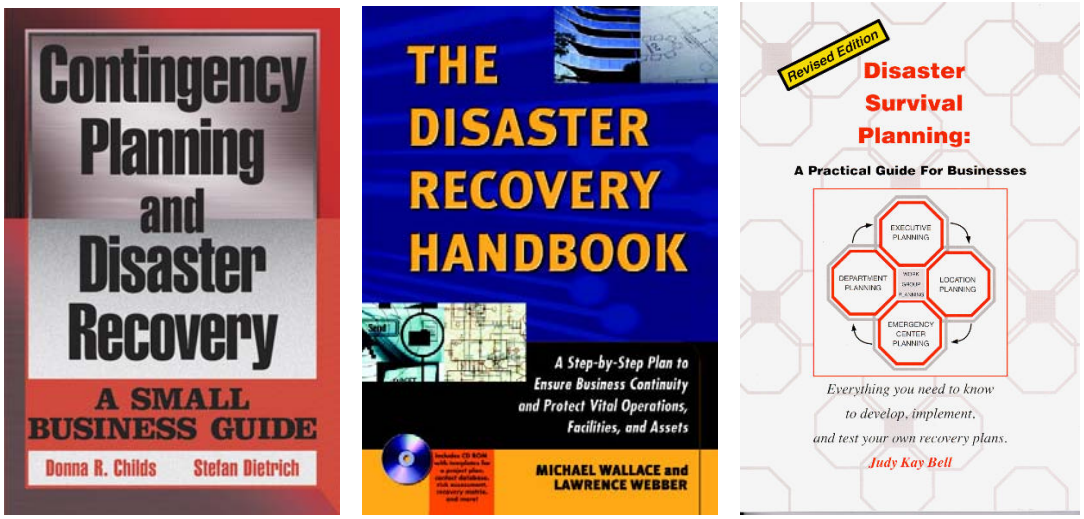
Είναι εύλογο να αναρωτηθεί κανείς στο σημείο αυτό ποιος τελικά είναι και ο ρόλος της πολιτείας στην προστασία των παραγωγικών δραστηριοτήτων και την απασχόληση του πολίτη και να αναζητηθούν οι περιπτώσεις όπου συνίσταται η προσήλωση των επιχειρήσεων στην αυτοπροστασία τους. Οι συνήθεις πρακτικές που ακολουθεί η πολιτεία αφορούν στην αποκατάσταση και ίσως από άποψη διοικητικού και πολιτικού κόστους να είναι η συμφερότερη λύση. Αυτό γιατί είναι ευκολότερο και οικονομικότερο να χρηματοδοτηθούν προγράμματα ανακούφισης και αποκατάστασης από τη χρηματοδότηση έργων των οποίων το κόστος αποσβένυται στο μακρινό μέλλον.

Παρ’ όλα αυτά δεν θα υπήρχε αντίλογος στις ακολουθούμενες πολιτικές αποκατάστασης αν αυτές ήταν επιτυχείς. Παρατηρείται όμως μια ομοιομορφία στην αντιμετώπιση διαφορετικών κοινωνικών και οικονομικών μονάδων, όπως είναι τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις. Οι τελευταίες μοιάζουν τελείως απροστάτευτες και η

πραγματικότητα αυτή καθιστά αναγκαία τη ανάληψη πρωτοβουλίας από την πλευρά των επιχειρήσεων. Η πρωτοβουλία αυτή δεν θα αντικαταστήσει την πολιτεία, θα δημιουργήσει όμως ανθεκτικότερες επιχειρήσεις και θα διαμορφώσει συνείδηση στον επιχειρηματία και στον εργαζόμενο για τους κανόνες ασφαλείας και την αναγκαιότητα της νομιμότητας της παραγωγικής τους δραστηριότητας και της εγκατάστασης στην οποία φιλοξενείται.

Δεν μπορεί να πει κανείς ότι δεν υπάρχουν επιχειρήσεις με συνείδηση αυτοπροστασίας και αυτό γιατί πολλές επιλέγουν το δρόμο της ασφάλισης για να προστατευτούν. Όμως η ασφάλιση δεν είναι οικονομικά εφικτή στη περίπτωση μικρών μονάδων, ούτε βέβαια αυτών που παρουσιάζουν διαφόρων ειδών παραβατικότητες, όπως είναι πολλές ΜΜΕ στην Ελλάδα.

Η επιχείρηση που θα επιλέξει την αυτοπροστασία της θα χρειαστεί ένα σαφές και συγκεκριμένο σχέδιο για τη συνέχιση της λειτουργίας της. Στη διεθνή βιβλιογραφία τα σχέδια αυτά αναφέρονται ως “Business Continuity (ή Contingency) plans” και είναι αρκετά διαδεδομένα έως απαραίτητα στις μεγάλες επιχειρήσεις. Τα σχέδια αυτά είναι προσαρμοσμένα στην κάθε επιχείρηση και υπάρχουν προδιαγραφές σύνταξής τους. Για να καθοριστεί ένα σχέδιο απαραίτητος είναι ο εντοπισμός των πραγματικών αναγκών της επιχείρησης και η εστίαση στα τρωτά της σημεία, να γίνει δηλαδή μια εκτίμηση της τρωτότητάς της.

Σχήμα 4.1 Οδηγοί για σχέδια συνέχισης λειτουργίας επιχειρήσεων
(Πηγή: www.amazon.com)

Η διαδικασία εκτίμησης τρωτότητας επικεντρώνεται και εξαρτάται από την αναγνώριση και τον προσδιορισμό των κινδύνων. Μόλις ένας κίνδυνος αναγνωριστεί και εκτιμηθεί, μπορεί να εκτιμηθεί ακολούθως και η τρωτότητα που σχετίζεται με τον κίνδυνο αυτό και να προσδιοριστούν τρόποι ελάττωσής της. Έτσι, αν εκδηλωθεί ένα γεγονός που δεν έχει προσδιοριστεί και μελετηθεί εκ των προτέρων, δεν υπάρχει μείωση τρωτότητας και προστασία έναντι αυτού. Δηλαδή πρέπει να ξέρει κανείς πάντα από τι απειλείται. Από την άλλη μεριά, είναι πολύ δύσκολο να προσδιοριστούν όλοι οι κίνδυνοι, ενώ και για τους αναγνωρισμένους κινδύνους υπάρχει πάντα το στοιχείο της έκπληξης.

Γενικά η καλύτερη άμυνα απέναντι σε καταστροφές είναι η μείωση της τρωτότητας των απειλούμενων στοιχείων. Αν και κάθε κίνδυνος μπορεί να απειλεί επιλεκτικά στοιχεία με διαφορετικά χαρακτηριστικά – η πλημμύρα για παράδειγμα πλήττει περισσότερο πληθυσμούς σε χαμηλά υψόμετρα – οι αμυντικοί μηχανισμοί έχουν μια κοινή βάση, τις ανθεκτικές δομές. Άρα τα προγράμματα μείωσης της τρωτότητας πρέπει να στοχεύουν στη δημιουργία ισχυρών δομών, ανθεκτικών σε κινδύνους γενικά, παρά στον προσανατολισμό της αντιμετώπισης και της προστασίας μόνο από συγκεκριμένους κινδύνους (μόνο από σεισμό ή από πλημμύρα). Αυτό γιατί η τρωτότητα πηγάζει από κοινές αιτίες για όλους τους κινδύνους.

Από τα παραπάνω διαφαίνεται ο διττός χαρακτήρας της διαδικασίας της εκτίμησης τρωτότητας. Πρόκειται δηλαδή για ένα μέσο που μπορεί να δώσει τις απαραίτητες πληροφορίες στον ενδιαφερόμενο και συγχρόνως να στηρίξει αποφάσεις, άρα είναι ένα διαγνωστικό εργαλείο από τη μία και ένα εργαλείο σχεδιασμού από την άλλη.

Ως διαγνωστικό εργαλείο:

- Βοηθά στην κατανόηση των προβλημάτων και των πραγματικών αιτιών τους,
- βοηθά στον εντοπισμό των στοιχείων που μπορεί να δράσουν ενισχυτικά στην αντίσταση του συστήματος,
- προτρέπει στην εστίαση των τοπικών ειδικών συνθηκών και
- αναδεικνύει τελικά τις περιοχές ευθύνης απέναντι σε ένα έκτακτο γεγονός των επί μέρους στοιχείων.

Ως εργαλείο σχεδιασμού:

- Προάγει τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και βοηθά στην ιεράρχηση των δράσεων,
- παρέχει έναν ρεαλιστικό και δυναμικό σχεδιασμό έχοντας τη δυνατότητα να παρακολουθεί επιτυχώς τις αλλαγές στο σύστημα και
- βοηθά στην αξιολόγηση των προγραμμάτων μείωσης του κινδύνου.

Η ρεαλιστική εικόνα που δίνεται από την εκτίμηση τρωτότητας μπορεί να προκαλέσει θετικές αντιδράσεις και να παρακινήσει τους ενδιαφερόμενους να αυξήσουν την ανθεκτικότητά τους. Για αυτό βέβαια δεν αρκεί μόνο η θέληση αφού η τρωτότητα και η οικονομική ανάπτυξη συνδέονται στενά. Οι πιο τρωτές ομάδες είναι αυτές που είναι οικονομικά περιθωριοποιημένες και εδώ φαίνεται καθαρά πως η διαδικασία εκτίμησης της τρωτότητας και οι δράσεις μείωσής της δεν είναι παρά ένα θέμα με αναπτυξιακό περιεχόμενο.

Για την εξασφάλιση όμως ανθεκτικών δομών απαιτείται η ύπαρξη ανθεκτικών επιχειρήσεων γιατί είναι οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες και εργασία σε ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας.

Ενώ λοιπόν είναι προφανές ότι οι επιχειρήσεις είναι ένα σημαντικό συστατικό προς τη δημιουργία ισχυρότερων κοινωνιών, η πραγματοποίηση αλλαγών για την ενθάρρυνση των επιχειρήσεων - κυρίως των ΜΜΕ - να αυξήσουν την ανθεκτικότητά τους είναι εξαιρετικά πολύπλοκη.

Το δυσκολότερο σημείο είναι να πειστούν οι ΜΜΕ πως χρειάζεται να μπουν στη διαδικασία εκτίμησης της τρωτότητάς τους και στη συνέχεια στην υιοθέτηση κάποιου σχεδίου αντιμετώπισης. Ο αναλυτής H.Baltazar σε άρθρο του στο διαδίκτυο (http://www.eweek.com/article2/0,185,17597789,00.asp), μόλις ένα χρόνο μετά την 11^{η} Σεπτεμβρίου και ενώ τα σχέδια συνέχισης λειτουργίας των επιχειρήσεων φαινόταν να είναι παρόντα σε κάθε επιχείρηση στις Η.Π.Α., λέει πως μόνο το 25% σε δείγμα 2.000 επιχειρήσεων προχώρησε σε σχέδιο και από αυτές μόνο οι μισές δοκίμασαν την αποτελεσματικότητα του σχεδίου αυτού. Η μόνη δικαιολογία που χρησιμοποιήθηκε για την απουσία σχεδίων ήταν το κόστος σύνταξής τους. Αν λοιπόν το γνωστό σε όλους τρομοκρατικό χτύπημα δεν ενεργοποίησε τις αντίστοιχες

επιχειρήσεις, πώς θα πείσει κανείς μια ΜΜΕ στα όρια της παραβατικότητας που καλύπτει ίσα-ίσα τα λειτουργικά της έξοδα να συντάξει ανάλογα σχέδια; Ιδιαίτερα μάλιστα όταν ο χρόνος επιστροφής του γεγονότος είναι σημαντικά μεγαλύτερος από τον χρονικό ορίζοντα σχεδιασμού της επιχείρησης, η μελέτη δημιουργίας μιας ανθεκτικότερης επιχείρησης μπορεί να είναι τελικά πολύ δύσκολη. Άρα η λήψη πρωτοβουλίας από την πλευρά των επιχειρήσεων είναι ουτοπική χωρίς προφανές άμεσο κέρδος, κυρίως στην περίπτωση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Τέλος ένα ακόμα πρόβλημα αφορά στη στρατηγική ενημέρωσης και εκπαίδευσης σε θέματα καταστροφών, η οποία δεν είναι αρκετή ειδικά στο χώρο των επιχειρήσεων.

Συμπερασματικά λοιπόν, για την επίτευξη του πολύ συγκεκριμένου στόχου της δημιουργίας ανθεκτικών επιχειρήσεων (και δη ΜΜΕ) προκύπτουν κάποιες βασικές απαιτήσεις.

Αρχικά απαιτείται η ανάπτυξη μιας απλής αλλά αποτελεσματικής μεθοδολογίας όπου οι επιχειρήσεις θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να αξιολογήσουν την τρωτότητά τους και την στρατηγική τους μείωσης αυτής.

Αυτό σημαίνει ότι η μεθοδολογία θα είναι κατανοητή στον κάθε ιδιοκτήτη επιχείρησης χωρίς όμως να είναι απλοϊκή. Το αποτέλεσμα της χρήσης της θα είναι η λήψη ουσιαστικής πληροφορίας.

Έπειτα χρειάζεται μια κοινή ορολογία για τη διευκόλυνση του διαλόγου μεταξύ των επιχειρήσεων για τις προτεραιότητές τους και τη χάραξη κοινών στρατηγικών.

Στη συνέχεια η ύπαρξη ενός συστήματος μέτρησης για την αξιολόγηση της τρωτότητας των επιχειρήσεων θα ήταν χρήσιμο. Αυτό το σύστημα θα αποτελέσει κριτήριο λήψης αποφάσεων και θα σχετίζεται με τους στόχους και τη στρατηγική της επιχείρησης.

Τέλος απαιτείται η ενίσχυση του ρόλου της πολιτείας μέσω της δημιουργίας κινήτρων – φοροαπαλλαγές ή μείωση φόρων, εξασφάλιση ειδικών προνομίων (π.χ. προτεραιότητα στην οικονομική βοήθεια σε περίπτωση καταστροφής), παροχή πιστοποιήσεων καλής λειτουργίας, εξασφάλιση ευνοϊκότερων ασφαλιστικών συμβολαίων – για να προχωρήσει η κάθε επιχείρηση στη διαδικασία εκτίμησης τρωτότητας αρχικά, με τελικό στόχο την ύπαρξη σαφούς σχεδίου δράσης σε περίπτωση καταστροφής για την πλήρη αποκατάσταση της επιχείρησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πρωτογενείς πηγές

Ελληνικές

1. Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου, Διεύθυνση Έρευνας και Προγραμματισμού (1999). *Οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις της Κύπρου στο κατώφλι του 2000 – Ο τομέας της Μεταποίησης*. Διεύθυνση Έρευνας και Προγραμματισμού, Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως Κύπρου.

2. Νεκτάριου, Μ. (1998). *Εισαγωγή στην Ιδιωτική Ασφάλιση*, Αθήνα.

3. Ο.Α.Σ.Π. (2000). *Ελληνικός Αντισεισμικός Κανονισμός 2000*, Ο.Α.Σ.Π., Αθήνα.

4. Οδηγία 361/2003/ΕΚ, Επίσημη Εφημερίδα L 124, 20.05.2003, (Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/sme_definition/index_en.htm).

5. ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ – ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ (2003). *Κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις στη βιομηχανία και απασχόληση στη δυτική Αθήνα από το σεισμό της 7.9.1999*. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΣΕΙΣΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ – ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ.

6. ICAP (2006). *Ελληνικός Οικονομικός Οδηγός 2007 – Η Ελλάδα σε αριθμούς*. ICAP, (Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://www.financial-directory.gr).

Διεθνείς

1. Alesch, D. J., Holly J. N., Mittler, E., Nagy, R. (2001). *Organisations at Risk: what happens when small businesses and not-for-profits encounter natural disasters?* Fairfax, Public Entity Risk Institute.

2. Blaikie, P. T., Cannon, I., Davis and B. Wisner (1994). *At Risk*. Routledge, London.

3. Bossel, H. (1999) *Indicators for Sustainable Development: Theory, method and applications*. The Institute for Sustainable Development.

4. Coburn, A., Spence, R.J.S. and Pomonis, A. (1994). *Vulnerability and risk*

assessment, UNDP Disaster Management Training Programme.

5. Dalziell, E. P., McManus, S. T. (2004). Resilience, Vulnerability and Adaptive Capacity: Implications for System Performance, *International Forum for Engineering Decision Making (IFED)*; Switzerland. December 2004

6. Dayton-Johnson, J. (2004). *Natural Disasters and Adaptive Capacity*. OECD Development Centre.

7. Delor, F., Hubert, M. (2000). Revisiting the concept of 'Vulnerability'. *Social Science and Medicine* 50: 1557-1570.

8. Deutche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ) GmbH (2004). *Guidelines. Risk Analysis – a Basis for Disaster Risk Management,* Eschborn.

9. Luers, A. L., Lobell, D. B., Sklar, L. S., Addams, C. L., Matson, P. A. (2003). A method for quantifying vulnerability, applied to the agricultural system of the Yaqui Valley, Mexico. *Global Environmental Change* (13): 255-267.

10. Munich Re Group (2003). *Claims management following natural catastrophes-Experiences, analyses, action plans*, Munich Re Reinsurance Company, Germany.

11. Munich Re Group (2005). *Failure of public utilities-Risk management and insurance*, Munich Re Reinsurance Company, Germany.

12. Pelling, M. (2003). *The vulnerability of cities*. Earthscan, London.

13. Sapountzaki, K. (2005). Coping with seismic vulnerability: small manufacturing firms in western Athens, *Disasters*, 2005, 29 (2), pp. 195-212.

14. Small Business Administration (2005). Module 1 teaching notes – Final content document – update 3.30.05 – pp 1-8, Last reviewed: 07-11-06, http://www.sba.gov.

15. Tierney, Kathleen J. and Nigg, Joanne M. (1995). *Business Vulnerability to Disaster-Related Lifeline Disruption*. Preliminary Paper #223, University of Delaware, Disaster Research Center.

16. Tierney, Kathleen J. (1997). Impacts of Recent Disasters on Businesses: The 1993 Midwest Floods and the 1994 Northridge Earthquake. *Economic Consequences of Earthquakes: Preparing for the Unexpected,* pp. 189-222.

17. Webb, G. R., Tierney, K. J., Dalhamer, J. M. (2000). Business and Disasters: Empirical Patterns and Unanswered Questions. *Natural Hazards Review*. I (2), pp. 83-90.

18. Webb, G. R., Tierney, K. J., Dahlhamer, J. M. (2002). *Predicting long-term business recovery from disaster: a comparison of the Loma Prieta earthquake and Hurricane Andrew.* Environmental Hazards 4, pp 45-58.

Δευτερογενείς πηγές

Ελληνικές

1. Αγιουτάντης, Ζ.Γ. και Μερτίκας, Σ.Π. (2003). *Ένας πρακτικός οδηγός για τη συγγραφή τεχνικών κειμένων,* Εκδόσεις ΙΩΝ, Αθήνα.

Διεθνείς

1. American Red Cross (2006). Preparing your business for the unthinkable, Last reviewed: November 7, 2006, http://www.redcross.org.

2. Birkmann, J. (2005). *Methods and tools for assessing vulnerability*. United Nations University Institute for Environmental and Human Security.

3. Business Continuity Institute (BCI) (2002). *Business Continuity Management: Good Practice Guidelines,* The Business Continuity Institute.

4. Dalhamer, J. M., D' Souza, M. J. (1995). *Determinants of business disaster preparedness in two U.S. Metropolitan areas.* Preliminary Paper #224, University of Delaware, Disaster Research Center.

5. Dahlhamer, James M., Reshaur, Lisa (1996). *Businesses and the 1994 Northridge Earthquake: An Analysis of Pre- and Post-Disaster Preparedness,* Preliminary Paper #240, University of Delaware, Disaster Research Center.

6. Dahlhamer, James M., Tierney, Kathleen J. (1996). *Winners And Losers: Predicting Business Disaster Recovery Outcomes Following The Northridge*

Earthquake, Preliminary Paper #243, University of Delaware, Disaster Research Center.

7. FEMA (1993). *Emergency Management Guide for Business and Industry*, FEMA.

8. Institute for Business & Home safety (IBHS) (2005). *Open for Business [sm]: A Disaster Planning Toolkit for the Small to Mid-Sized Business Owner.* Institute for Business & Home safety and Public Entity Risk Institute.

9. National Fire Protection Association (2004). *Standard on Disaster/Emergency Management and Business Continuity Programs, 2004 Edition,* NFPA.

Διαδικτυακοί τόποι

http://www.amazon.com
http://www.desmoineslumber.com
http://www.domiki.gr/kpn/text_2i/0_5.htm
http://www.eommex.gr
http://www.eommex.gr/greek/paratiritirio/index.htm
http://www.eweek.com/article2/0,185,17597789,00.asp
http://www.fema.gov
http://www.homelandsecurity.tamu.edu
http://www.hri.org
http://www.minenv.gr
http://www.minenv.gr/1/00/pinakas_meleton_98.doc
http://www.nevadabusinessreport.com
http://www.oasp.gr
http://www.rothcpa.comarchives000290.php
http://www.sba.gov
http://www.teiser.gr
http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/sme_definition/index_en.htm
http://efipo.com
http://lhlogismiki.gr/documents/FEK/PAPER-FEK-1154zones-20030812.html
http://govinst.com/PDFFiles/003_lesson2.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- Οδηγία 2003/361/ΕΚ
- Λίστα μελετών γεωλογικής καταλληλότητας
- ΦΕΚ 1154/2003
- Κατηγορίες και περιεχόμενο χρήσεων γης

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 6ης Μαΐου 2003

σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2003) 1422]

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2003/361/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 211 δεύτερη περίπτωση,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Σε έκθεση την οποία υπέβαλε στο Συμβούλιο το 1992, κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου «βιομηχανίας» της 28ης Μαΐου 1990, η Επιτροπή πρότεινε τον περιορισμό του μεγάλου αριθμού ορισμών που χρησιμοποιούνται σχετικά με τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις σε κοινοτικό επίπεδο. Η σύσταση 96/280/ΕΚ της Επιτροπής, της 3ης Απριλίου 1996, σχετικά με τον ορισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ([1]), στηριζόταν στο σκεπτικό ότι η ύπαρξη διαφορετικών ορισμών τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο μπορεί να δημιουργήσει ανομοιογενείς καταστάσεις. Σύμφωνα με τη λογική μιας ενιαίας αγοράς χωρίς εσωτερικά σύνορα, κρίθηκε ότι η μεταχείριση που επιφυλάσσεται στις επιχειρήσεις πρέπει να βασίζεται σε μια δέσμη κοινών κανόνων. Η συνέχιση της προσέγγισης αυτής είναι ακόμη πιο απαραίτητη λόγω της μεγάλης αλληλεπίδρασης μεταξύ εθνικών και κοινοτικών μέτρων υποστήριξης των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), παραδείγματος χάριν, όσον αφορά τα διαρθρωτικά ταμεία και την έρευνα, και λόγω του ότι πρέπει να αποφεύγονται καταστάσεις στα πλαίσια των οποίων η μεν Κοινότητα κατευθύνει τις δράσεις της σε ορισμένη κατηγορία ΜΜΕ τα δε κράτη μέλη σε μια άλλη. Επιπλέον, κρίθηκε ότι αν η Επιτροπή, τα κράτη μέλη, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ), ακολουθούσαν τον ίδιο ορισμό θα ενισχυόταν η συνοχή και η αποτελεσματικότητα του συνόλου των πολιτικών υπέρ των ΜΜΕ και θα περιορίζονταν οι κίνδυνοι στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

(2) Η σύσταση 96/280/ΕΚ εφαρμόστηκε ευρέως από τα κράτη μέλη και ο ορισμός που περιέχεται στο παράρτημά της συμπεριλήφθηκε στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 70/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ([2]). Εκτός από την απαραίτητη προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες, όπως προβλέπεται στο άρθρο 2 του παραρτήματος της εν λόγω σύστασης, κρίνεται σκόπιμη η συνεκτίμηση ορισμένων δυσκολιών που προέκυψαν σε επίπεδο ερμηνείας κατά την εφαρμογή της καθώς και παρατηρήσεων που υπέβαλαν οι επιχειρήσεις. Έχοντας υπόψη τον αριθμό των τροποποιήσεων που πρέπει να επέλθουν στη σύσταση 96/280/ΕΚ και για λόγους σαφήνειας, κρίνεται σκόπιμο να αντικατασταθεί η εν λόγω σύσταση.

(3) Πρέπει να διευκρινιστεί ότι σύμφωνα με τα άρθρα 48, 81 και 82 της συνθήκης, όπως αυτά ερμηνεύονται από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, πρέπει να θεωρείται επιχείρηση κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, περιλαμβανομένων ιδίως εκείνων που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, σε ατομική ή οικογενειακή βάση και των προσωπικών εταιρειών ή των ενώσεων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

(4) Το κριτήριο του αριθμού των απασχολούμενων ατόμων (εφεξής «το κριτήριο των απασχολούμενων ατόμων») παραμένει αναμφισβήτητα ένα από τα σημαντικότερα και πρέπει να θεωρείται ως βασικό, αλλά η θέσπιση και ενός χρηματοοικονομικού κριτηρίου αποτελεί αναγκαίο συμπλήρωμα προκειμένου να προσδιοριστεί η πραγματική σημασία και απόδοση μιας επιχείρησης και η θέση της σε σχέση με τους ανταγωνιστές της. Ωστόσο, δεν είναι ευκταίο να υιοθετηθεί ο κύκλος εργασιών ως αποκλειστικό χρηματοοικονομικό κριτήριο, κυρίως διότι οι επιχειρήσεις του τομέα του εμπορίου και της διανομής έχουν, από τη φύση τους, μεγαλύτερο κύκλο εργασιών από τις επιχειρήσεις του μεταποιητικού τομέα. Το κριτήριο του κύκλου εργασιών πρέπει επομένως να συνδυαστεί με το κριτήριο του συνολικού ισολογισμού, το οποίο αντικατοπτρίζει το συνολικό πλούτο μιας επιχείρησης, με δυνατότητα υπέρβασης του ενός από τα δύο αυτά κριτήρια.

(5) Τα όρια για τον κύκλο εργασιών αφορούν επιχειρήσεις με πολύ διαφορετικές οικονομικές δραστηριότητες. Προκειμένου να μην περιοριστούν αδικαιολόγητα τα οφέλη της εφαρμογής του ορισμού, χρειάζεται η προσαρμογή του στα σύγχρονα δεδομένα, λαμβανομένων υπόψη των μεταβολών τόσο στις τιμές όσο και στην παραγωγικότητα.

([1]) ΕΕ L 107 της 30.4.1996, σ. 4.
([2]) ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 33.

(6) Όσον αφορά τα όρια για το σύνολο του ισολογισμού, επειδή δεν υπάρχουν νέα στοιχεία, κρίνεται ορθό να διατηρηθεί η προσέγγιση σύμφωνα με την οποία εφαρμόζεται στα όρια του κύκλου εργασιών ένας συντελεστής με βάση τη στατιστική σχέση μεταξύ των δύο αυτών μεταβλητών. Οι στατιστικές εξελίξεις που διαπιστώνονται επιβάλλουν μεγαλύτερη αύξηση του ορίου του κύκλου εργασιών. Καθόσον οι εξελίξεις διαφοροποιούνται ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων, είναι επίσης αναγκαία η προσαρμογή του εν λόγω συντελεστή προκειμένου να ερμηνευθούν ορθότερα οι μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες και να μην υπάρξουν επιπτώσεις για τις πολύ μικρές και τις μικρές επιχειρήσεις σε σύγκριση με τις μεσαίες επιχειρήσεις. Ο εν λόγω συντελεστής προσεγγίζει το 1 στην περίπτωση των πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων. Για το λόγο αυτό, και χάριν απλούστευσης, πρέπει να επιλεγεί η ίδια τιμή για τις κατηγορίες αυτές τόσο για το όριο του κύκλου εργασιών όσο και για το όριο του ισολογισμού.

(7) Όπως προβλέπεται και στη σύσταση 96/280/ΕΚ, τα αριθμητικά όρια και τα όρια σχετικά με τον αριθμό απασχολουμένων ατόμων αποτελούν απλώς ανώτατα όρια και τα κράτη μέλη, η ΕΤΕπ και το ΕΤΕ θα μπορούσαν να καθορίσουν όρια χαμηλότερα από τα κοινοτικά για να κατευθύνουν τις δράσεις τους προς συγκεκριμένη κατηγορία ΜΜΕ. Εξάλλου, για λόγους διοικητικής απλούστευσης, τα κράτη μέλη, η ΕΤΕπ και το ΕΤΕ θα μπορούσαν επίσης να εφαρμόζουν μόνον ένα κριτήριο, και συγκεκριμένα το κριτήριο του αριθμού απασχολούμενων, για την εφαρμογή ορισμένων πολιτικών τους, με εξαίρεση τους τομείς που καλύπτονται από τους διάφορους κανόνες σε θέματα δικαίου του ανταγωνισμού που απαιτούν επίσης τη χρησιμοποίηση και την τήρηση των χρηματοοικονομικών κριτηρίων.

(8) Ύστερα από την έγκριση, τον Ιούνιο 2000, του ευρωπαϊκού χάρτη μικρών επιχειρήσεων από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Σάντα Μαρία ντα Φέιρα, χρειάζεται, επιπλέον, να ορισθούν καλύτερα οι πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν μια κατηγορία επιχειρήσεων που είναι ιδιαίτερα σημαντική για την ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

(9) Προκειμένου να εκτιμηθεί καλύτερα η οικονομική πραγματικότητα των ΜΜΕ και να αποκλειστούν από τον ορισμό αυτό οι όμιλοι επιχειρήσεων των οποίων η οικονομική ισχύς υπερβαίνει εκείνη μιας ΜΜΕ, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των διαφόρων τύπων επιχειρήσεων: ποιες είναι ανεξάρτητες, ποιες έχουν συμμετοχές που δεν συνεπάγονται θέση ελέγχου (συνεργαζόμενες επιχειρήσεις), ή ποιες είναι συνδεδεμένες με άλλες επιχειρήσεις. Διατηρείται το επίπεδο συμμετοχής 25 % που καθορίζεται στη σύσταση 96/280/ΕΚ, κάτω από το οποίο θεωρείται ανεξάρτητη μια επιχείρηση.

(10) Προκειμένου να ενθαρρυνθεί η δημιουργία επιχειρήσεων και η χρηματοδότηση των ΜΜΕ με ίδια κεφάλαια, και η αγροτική και τοπική ανάπτυξη, οι επιχειρήσεις μπορούν να θεωρούνται ανεξάρτητες παρά την ύπαρξη συμμετοχής στο κεφάλαιό τους σε ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο του 25 % από ορισμένες κατηγορίες επενδυτών, που διαδραματίζουν θετικό ρόλο για τις εν λόγω χρηματοδοτήσεις και δημιουργίες. Πρέπει, ωστόσο, να διευκρινιστούν οι προϋποθέσεις που εφαρμόζονται στους εν λόγω επενδυτές. Η περίπτωση των φυσικών προσώπων ή των ομάδων φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κινδύνου («business angels») αναφέρεται ειδικά επειδή, σε σύγκριση με τους λοιπούς επενδυτές επιχειρηματικού κεφαλαίου, η ικανότητά τους να παρέχουν κατάλληλες συμβουλές στους νέους επιχειρηματίες συνιστά πολύτιμη συμβολή. Οι επενδύσεις τους με ίδια κεφάλαια αποτελούν επίσης συμπλήρωμα της δραστηριότητας των εταιρειών επιχειρηματικού κεφαλαίου, παρέχοντας μικρότερα ποσά σε πρώιμα στάδια του κύκλου ζωής της επιχείρησης.

(11) Για λόγους απλούστευσης, κυρίως προς όφελος των κρατών μελών και των επιχειρήσεων, πρέπει για τον ορισμό των συνδεδεμένων επιχειρήσεων να υιοθετηθούν, εφόσον αυτές βεβαίως ανταποκρίνονται στο αντικείμενο της παρούσας σύστασης, οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 1 της έβδομης οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1983, βασιζόμενης στο άρθρο 54 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) της συνθήκης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς [1], όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2001/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [2]. Προκειμένου να ενισχυθούν τα μέτρα παροχής κινήτρων για τις επενδύσεις σε ίδια κεφάλαια στις ΜΜΕ, εισήχθη το τεκμήριο της μη άσκησης κυρίαρχης επιρροής στην εξεταζόμενη επιχείρηση, επαναλαμβάνοντας τα κριτήρια του άρθρου 5 παράγραφος 3 της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978, βασιζόμενης στο άρθρο 54 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) της συνθήκης περί των ετήσιων λογαριασμών εταιρειών ορισμένων μορφών [3], όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2001/65/ΕΚ.

(12) Προκειμένου να διατηρηθούν για τις επιχειρήσεις που πραγματικά τα έχουν ανάγκη, τα πλεονεκτήματα υπέρ των ΜΜΕ που απορρέουν από τις διάφορες κανονιστικές ρυθμίσεις ή μέτρα, κρίνεται σκόπιμη, κατά περίπτωση, η συνεκτίμηση των σχέσεων που υπάρχουν μεταξύ των επιχειρήσεων μέσω φυσικών προσώπων. Για να μην υπερβαίνει το απολύτως αναγκαίο η εξέταση των καταστάσεων αυτών, η συνεκτίμηση των εν λόγω σχέσεων πρέπει να περιορίζεται στις περιπτώσεις εταιρειών που αναπτύσσουν τις δραστηριότητές τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές, με παραπομπή, όταν είναι αναγκαίο, στον ορισμό που έδωσε η Επιτροπή στη σχετική αγορά, που αποτέλεσε το αντικείμενο της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού [4].

(13) Για να αποφευχθεί η δημιουργία αυθαίρετων διακρίσεων μεταξύ των διαφόρων δημόσιων φορέων ενός κράτους μέλους, καθώς και για λόγους ασφάλειας δικαίου, κρίνεται αναγκαίο να επιβεβαιωθεί ότι οι επιχειρήσεις των οποίων το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου ανήκει σε δημόσιο οργανισμό ή δημόσιο φορέα δεν θεωρούνται ΜΜΕ.

(14) Για να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος για τις επιχειρήσεις, να διευκολυνθεί και να επιταχυνθεί η διοικητική επεξεργασία των φακέλων για τους οποίους απαιτείται η ιδιότητα της ΜΜΕ, πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα υποβολής υπεύθυνων δηλώσεων εκ μέρους των επιχειρήσεων με σκοπό την πιστοποίηση ορισμένων χαρακτηριστικών τους.

[1] ΕΕ L 193 της 18.7.1983, σ. 1.
[2] ΕΕ L 283 της 27.10.2001, σ. 28.
[3] ΕΕ L 222 της 14.8.1978, σ. 11.
[4] ΕΕ C 372 της 9.12.1997, σ. 5.

(15) Πρέπει να προσδιοριστεί η σύνθεση του απασχολούμενου προσωπικού που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον ορισμό των ΜΜΕ. Με στόχο την ενθάρρυνση της ανάπτυξης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και των εναλλασσόμενων περιόδων κατάρτισης και εργασίας, κρίνεται σκόπιμο να μην συμπεριληφθούν για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων οι μαθητευόμενοι και οι σπουδαστές που έχουν συνάψει σύμβαση επαγγελματικής κατάρτισης. Ομοίως, οι άδειες μητρότητας ή οι γονικές άδειες δεν θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό.

(16) Οι διάφοροι τύποι επιχειρήσεων που ορίζονται ανάλογα με τις σχέσεις που διατηρούν με άλλες επιχειρήσεις αντιστοιχούν αντικειμενικά σε διαφορετικούς βαθμούς ενοποίησης. Επομένως, για τον υπολογισμό των ποσοτήτων που αντιπροσωπεύουν τη δραστηριότητά τους και την οικονομική ισχύ τους θα πρέπει να εφαρμόζονται διαφορετικοί όροι για κάθε τύπο επιχείρησης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

Άρθρο 1

1. Η παρούσα σύσταση αφορά τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων, ο οποίος χρησιμοποιείται στις κοινοτικές πολιτικές που εφαρμόζονται μέσα στην Κοινότητα και τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο.

2. Συνιστάται στα κράτη μέλη καθώς και στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ):

α) να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του τίτλου Ι του παραρτήματος για το σύνολο των προγραμμάτων τους τα οποία προορίζονται για τις «επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους», τις «μικρές επιχειρήσεις» ή τις «πολύ μικρές επιχειρήσεις»·

β) να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να χρησιμοποιούν τις τάξεις μεγέθους που αναφέρονται στο άρθρο 7 του παραρτήματος, ιδίως σε ό,τι αφορά την παρακολούθηση των κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων.

Άρθρο 2

Τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2 του παραρτήματος πρέπει να θεωρούνται ως ανώτατα όρια. Τα κράτη μέλη, η ΕΤΕπ και το ΕΤΕ μπορούν να καθορίζουν κατώτερα όρια. Κατά την εφαρμογή ορισμένων πολιτικών τους, μπορούν επίσης να επιλέξουν την εφαρμογή μόνο του κριτηρίου του αριθμού απασχολούμενων, εκτός των τομέων στους οποίους ισχύουν οι διάφοροι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Άρθρο 3

Η παρούσα σύσταση αντικαθιστά τη σύσταση 96/280/ΕΚ από την 1η Ιανουαρίου 2005.

Άρθρο 4

Η παρούσα σύσταση απευθύνεται στα κράτη μέλη, στην ΕΤΕπ και στο ΕΤΕ.

Οι αποδέκτες της παρούσας σύστασης καλούνται να ενημερώσουν την Επιτροπή, το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2004, για τα μέτρα που έχουν λάβει για να συμμορφωθούν προς την παρούσα σύσταση και το αργότερο έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2005 για τα πρώτα αποτελέσματα της εφαρμογής της.

Βρυξέλλες, 6 Μαΐου 2003.

Για την Επιτροπή

Erkki LIIKANEN

Μέλος της Επιτροπής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ, ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΝΕΚΡΙΝΕ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Άρθρο 1

Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ως τέτοιες νοούνται ιδίως οι μονάδες που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, ατομικά ή οικογενειακά, προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2

Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζοντα τις κατηγορίες επιχειρήσεων

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.

2. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.

3. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ.

Άρθρο 3

Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.

2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, η ίδια ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρηση).

Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών, και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την οικεία επιχείρηση:

α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κινδύνου («business angels») και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, εφόσον το σύνολο της επένδυσης σε μια ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνει 1 250 000 ευρώ·

β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού·

γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης·

δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατομμύρια ευρώ και λιγότερο από 5 000 κατοίκους.

3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μια από τις ακόλουθες σχέσεις:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκήσει κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυρίαρχη επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που κατέχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή με τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις καθόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως όμορη αγορά θεωρείται η αγορά ενός προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατάντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ, εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους οργανισμούς ή δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.

5. Μια επιχείρηση δύναται να υποβάλει δηλώσεις σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί ποιος το κατέχει εφόσον η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους ή μέσω φυσικών προσώπων ή ομάδας φυσικών προσώπων. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή κοινοτικές κανονιστικές ρυθμίσεις.

Άρθρο 4

Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών και περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους δασμούς.

2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματοοικονομικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν το φαινόμενο επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.

3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5

Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

α) οι μισθωτοί·

β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιούνται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο·

γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες·

δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά πλεονεκτήματα από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6

Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.

2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή — εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης, ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν, στα οποία προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με τις συνεργαζόμενες αυτές επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία τα σχετικά με τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 7

Στατιστικές

Η Επιτροπή λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να παρουσιάζει τις στατιστικές που καταρτίζει σύμφωνα με τις παρακάτω τάξεις επιχειρήσεων:

α) 0 έως 1 απασχολούμενο άτομο·

β) 2 έως 9 απασχολούμενα άτομα·

γ) 10 έως 49 απασχολούμενα άτομα·

δ) 50 έως 249 απασχολούμενα άτομα.

Άρθρο 8

Παραπομπές

1. Κάθε κοινοτική κανονιστική ρύθμιση ή κάθε κοινοτικό πρόγραμμα που θα τροποποιείται ή θα καταρτίζεται στο μέλλον και θα αναφέρει τους όρους «ΜΜΕ», «πολύ μικρή επιχείρηση», «μικρή επιχείρηση» ή «μεσαία επιχείρηση» ή οποιονδήποτε άλλον παρόμοιο όρο, πρέπει να παραπέμπει στον ορισμό που περιέχεται στην παρούσα σύσταση.

2. Κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου, τα τρέχοντα κοινοτικά προγράμματα που χρησιμοποιούν τον ορισμό ΜΜΕ της σύστασης 96/280/ΕΚ θα εξακολουθήσουν να παράγουν τα αποτελέσματά τους και τα ευεργετήματα υπέρ των επιχειρήσεων, οι οποίες θεωρούντο ως ΜΜΕ κατά την κατάρτισή τους. Δεν θίγονται οι νομικές δεσμεύσεις που ανέλαβε η Επιτροπή βάσει αυτών των προγραμμάτων.

Με την επιφύλαξη του πρώτου εδαφίου, οποιαδήποτε τροποποίηση, μέσα στα προγράμματα αυτά, του ορισμού των ΜΜΕ μπορεί να γίνει μόνον αν υιοθετηθεί ο ορισμός που περιέχεται στην παρούσα σύσταση σύμφωνα με την παράγραφο 1.

Άρθρο 9

Αναθεώρηση

Με βάση τον απολογισμό που θα πραγματοποιηθεί πριν από τις 31 Μαρτίου 2006 σχετικά με την εφαρμογή του ορισμού που περιέχεται στην παρούσα σύσταση και λαμβανομένων υπόψη ενδεχόμενων τροποποιήσεων του άρθρου 1 της έβδομης οδηγίας 83/349/ΕΟΚ περί του ορισμού των συνδεδεμένων επιχειρήσεων κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας, η Επιτροπή προσαρμόζει στο αναγκαίο μέτρο τον ορισμό που περιέχεται στην παρούσα σύσταση, κυρίως δε τα όρια για τον κύκλο εργασιών και το σύνολο του ισολογισμού, ώστε να συνεκτιμηθούν η υπάρχουσα πείρα και οι μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες στην Κοινότητα.

ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ
ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

(Εγκεκριμένες κατά την χρονική περίοδο 8/1998 – 12/2003

σύμφωνα με την 16374/3696/15-7-1998 Υ.Α ΦΕΚ 723Β/98)

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΟΚΚ/Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΗΜ/ΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
1	Αρ. 523	Γ.Π.Σ. Χίου – Βροντάδος, Δήμων Χίου – Ομηρούπολης Ν. Χίου.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
2	αρ. 529	Γ.Π.Σ. Περιοχής Σταλίδας Δήμου Μαλλίων Ν. Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
3	αρ. 530	Γ.Π.Σ. τέως Κοιν. Βουτών Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
4	αρ. 538	Γ.Π.Σ. Δήμου Βαθέως Αυλίδος Ν. Ευβοίας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
5	αρ. 539	Γ.Π.Σ. Δ. Παραλίας Αυλίδος Ν. Ευβοίας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
6	αρ. 544	Γ.Π.Σ. Ηρακλείου - Ν. Αλικαρνασσού - Γαζίου Ν. Ηρακλείου	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
7	αρ. 545	Γ.Π.Σ. Δ. Μαλλίων Ν. Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
8	αρ. 546	Γ.Π.Σ. Αγ. Πνεύματος Δ. Μαλλίων Ν. Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
9	αρ. 547	Γ.Π.Σ. Αγ. Πελαγίας Δ. Μαλλίων Ν.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
10	Αρ. 549	Γ.Π.Σ. Κοιν. Καλαμπακίου Ν. Δράμας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
11	Αρ. 550	Γ.Π.Σ. Δήμου Παραμυθιάς Νομού Θεσπρωτίας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
12	Αρ. 551	Γ.Π.Σ. Ξηροποτάμου Δήμου Δράμας Νομού Δράμας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
13	Αρ. 570α	Αναθεώρηση – Τροποποίηση Γ.Π.Σ. ΟΤΑ Θριάσιου Πεδίου. Δήμος Ασπροπύργου Νομού Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
14	Αρ. 570β	Αναθεώρηση – Τροποποίηση Γ.Π.Σ. ΟΤΑ Θριάσιου Πεδίου. Κοιν. Μαγούλας Νομού Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
15	Αρ. 570γ	Αναθεώρηση – Τροποποίηση Γ.Π.Σ. ΟΤΑ Θριάσιου Πεδίου. Δήμος Νέας Περάμου Νομού Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
16	Αρ. 570δ	Αναθεώρηση – Τροποποίηση Γ.Π.Σ. ΟΤΑ Θριάσιου Πεδίου. Καλυμπάκι – Βαμβακιά Δήμος Ελευσίνας Νομού Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
17	Αρ. 570ε	Αναθεώρηση – Τροποποίηση Γ.Π.Σ. ΟΤΑ Θριάσιου Πεδίου. Δήμος Ελευσίνας Νομού Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
18	Αρ. 570στ	Αναθεώρηση – Τροποποίηση Γ.Π.Σ. ΟΤΑ Θριάσιου Πεδίου. Νέα Ζωή – Ράχη Δήμος Μάνδρας Νομού Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΟΚΚ/Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΗΜ/ΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
19	Αρ. 570ζ	Αναθεώρηση – Τροποποίηση Γ.Π.Σ. ΟΤΑ Θριάσιου Πεδίου. Δήμος Μάνδρας Νομού Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
20	αρ. 564	Γ.Π.Σ. Γουρνών Ν. Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
21	αρ. 566	Γ.Π.Σ. Βασιλειών Ν. Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
22	Αρ. 593	Γ.Π.Σ. Κεφάλου Δήμου Ηρακλειδών Νήσου Κω.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
23	Αρ. 596	Γ.Π.Σ. Αιγίου Νομού Αχαίας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
24	Αρ. 607	Γ.Π.Σ. Νέου Πετριτσίου Νομού Σερρών.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
25	Αρ. 612	Μελέτη Πολεοδόμησης Δ.Δ. Φαρκαδόνας Δήμου Φαρκαδόνας Νομού Τρικάλων	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
26	Αρ. 613	Γ.Π.Σ. Ν. Σκοπού Νομού Σερρών	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
27	Αρ. 616	Γ.Π.Σ. Τερπνής Νομού Σερρών.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
28	Αρ. 619	Γ.Π.Σ. Καρδάμαινας Δήμου Ηρακλειδών, Νήσου Κω	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
29	Αρ. 623	Γ.Π.Σ. Αφάντου Νήσου Ρόδου. Περιοχή 1	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
30	Αρ. 624	Γ.Π.Σ. Αφάντου Νήσου Ρόδου. Περιοχή 2	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
31	Αρ. 625	Γ.Π.Σ. Αφάντου Νήσου Ρόδου. Περιοχή 3	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
32	αρ. 636	Γ.Π.Σ. Δήμου Βερδικούσας Ν. Λαρίσης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
33	αρ. 637	ΓΠΣ Δ. Γαζίου Ν. Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
34	αρ. 661	Γ.Π.Σ. Κοιν. Ανθούσας Ν. Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003
35	Αρ. 663	Γ.Π.Σ. Νέων Στύρων Δήμου Στυρέων, Νομού Ευβοίας.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003
36	Αρ. 664	Οριοθέτηση Οικισμού Κοινότητας Καλάμου Νομού Αττικής.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003
37	Αρ. 665	Γ.Π.Σ. Κοινότητας Κρυονερίου Νομού Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003
38	Αρ. 666	Γ.Π.Σ. Ροδολίβου	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003

ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ
ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

(Εγκεκριμένες κατά την χρονική περίοδο 8/1998 – 12/2003

σύμφωνα με την 16374/3696/15-7-1998 Υ.Α ΦΕΚ 723Β/98)

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΟΚΚ/Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΗΜ/ΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
1	αρ. 534	Περιοχή Πολεοδόμησης Σκάλας Δήμου Καλλονής Λέσβου	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1998
2	αρ. 535	Περιοχή Πολεοδόμησης Παλιάμπελα Σαλαμίνας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1998
3	αρ. 507	Περιοχή Πολεοδόμησης Δήμου Τήνου Ν. Κυκλάδων	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1999
4	αρ. 508α	Περιοχή Πολεοδόμησης «Πέταλο Νησίδας» Δήμου Ν. Φιλαδελφείας Ατικής.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1999
5	αρ. 556	Μελέτη Πολεοδόμησης Δήμου Βασιλικού Ν. Ευβοίας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1999
6	αρ. 552	Περιοχή Πολεοδόμησης Γειτονιά 1 (ΠΕ5) Ελληνορώσσοι, Δήμου Ασπροπύργου	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
7	αρ. 554α	Πολεοδομική μελέτη Δήμου Πελεκάνου Ν. Χανίων	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
8	αρ. 575	Περιοχή Πολεοδόμησης ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΧΩΡΙΟΥ – ΑΘΗΝΑ 2004	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
9	αρ. 576α	Μελέτη Πολεοδόμησης Θέρμα Δήμου Αγ. Κηρύκου Ικαρίας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
10	αρ. 576β	Μελέτη Πολεοδόμησης Αγ. Κηρύκου Δήμου Αγ. Κηρύκου Ικαρίας	Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
11	αρ. 558	Μελέτη Πολεοδόμησης Κάτω Σωρός Δήμου Αμαρουσίου Ν. Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
12	αρ. 559	Μελέτη Πολεοδόμησης Τύμβος - Μαρμαράδικα Δήμου Αμαρουσίου Ν. Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
13	αρ. 560	Μελέτη Πολεοδόμησης Δηλαβέρη Δήμου Αμαρουσίου Ν. Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
14	αρ. 561	Μελέτη Πολεοδόμησης Ελληνική Παιδεία Δήμου Αμαρουσίου Ν. Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
15	αρ. 574α	Μελέτη Πολεοδόμησης Λήμνου Δήμου Βολισσού Ν. Χίου	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
16	αρ. 574β	Μελέτη Πολεοδόμησης Λιμνιών Δήμου Βολισσού Ν. Χίου	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
17	αρ. 574γ	Μελέτη Πολεοδόμησης Χωρής Δήμου Βολισσού Ν. Χίου	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
18	αρ. 594α	Μελέτη πολεοδόμησης Περιοχής Πλάτων Δήμου Αχαρνών Ν. Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΟΚΚ/Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΗΜ/ΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
19	αρ. 594β	Μελέτη πολεοδόμησης Περιοχής Τούραλη Δήμου Αχαρνών Ν. Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
20	αρ. 618	Μελέτες Πολεοδόμησης περιοχών Αγ. Αικατερίνη, Βαλάρια, Γυμνάσιο Δήμου Μάνδρας, Νομού Αττικής.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
21	αρ. 622	Μελέτη Πολεοδόμησης στα πλαίσια ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ, Χωριό Δημοσιογράφων Δ. Μαρουσίου	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
22	αρ. 627	Μελέτη πολεοδόμησης Περιοχής Κάτω Μπαλάνα Δήμου Παλλήνης Ν. Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
23	Αρ. 630	Οριοθέτηση Οικισμού Κοιν. Σκάλας Ωρωπού Νομού Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
24	αρ. 631	Μελέτη Πολεοδόμησης Αγριλέζας Νομών Αττικής - Βοιωτίας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
25	αρ. 632α	Μελέτη Πολεοδόμησης Δήμου Γλυκών Νερών Ν. Αττικής (Α' Τμήμα)	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
26	αρ. 632β	Μελέτη Πολεοδόμησης Δήμου Γλυκών Νερών Ν. Αττικής (Β' Τμήμα)	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
27	αρ. 633	Πολεοδόμηση περιοχής ΖΕΠ στα πλαίσια ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Δήμος Ν. Ιωνίας Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
28	αρ. 642	Περιοχή Πολεοδόμησης Δήμου Λυκόβρυσης Ν. Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
29	αρ. 644α	Περιοχή Πολεοδόμησης Γιούλα Δ. Αιγάλεω Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
30	αρ. 645	Περιοχή Πολεοδόμησης Αγ. Αννα Δήμου Κορίνθου	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
31	αρ. 646	Περιοχή Πολεοδόμησης Α' Κατοικίας Κοιν. Αναβύσου Νομού Αττικής.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
32	αρ. 648	Περιοχή Πολεοδόμησης Δήμου Λουτρακίου Ν. Κορινθίας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003
33	αρ. 649α	Περιοχή Πολεοδόμησης Παλαιού Οικισμού Δήμου Αρχανών Ν. Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003
34	αρ. 649β	Περιοχή Πολεοδόμησης Ρεματος Δήμου Αρχανών Ν. Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003
35	αρ. 649γ	Περιοχή Πολεοδόμησης Επέκτασης Σχεδίου Δήμου Αρχανών Ν. Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003
36	αρ. 650	Περιοχή Πολεοδόμησης Δήμου Πολιτικών Ν. Ευβοίας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003
37	αρ. 655	Περιοχές Πολεοδόμησης Αγ. Αθανάσιος, Μπούφος, Αγ. Γεώργιος, Αγ. Ευθύμιος, Γήπεδο Δ.Δ. Οιχαλίας, Δήμου Οιχαλίας Νομού Τρικάλων.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003
38	αρ. 657	Περιοχή Πολεοδόμησης Δ. Δυτικού Περιφερειακού Κέντρου Δήμου Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΟΚΚ/Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΗΜ/ΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
39	αρ. 658	Περιοχή Πολεοδόμησης Εσταυρωμένου Δήμου Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003
40	αρ. 659	Περιοχή Πολεοδόμησης ΤΕΙ Δήμου Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003
41	αρ. 664	Οριοθέτηση Οικισμού Κοινότητας Καλάμου Νομού Αττικής.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003

ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ
ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΗΣΗΣ

(Εγκεκριμένες κατά την χρονική περίοδο 8/1998 – 12/2003

σύμφωνα με την 16374/3696/15-7-1998 Υ.Α ΦΕΚ 723Β/98)

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΟΚΚ/Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΗΜ/ΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
1	αρ. 478	Οικοδομικός Συνεταιρισμός Υπαλλήλων ΙΚΑ Ν. Ηράκλειου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1998
2	αρ. 479	Ιδιωτική πολεοδόμηση Συλλόγου Οικιστών «Αγιοι Πάντες» Κοιν. Γλύφας Φθιώτιδας.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1998
3	αρ. 484	Οικοδομικός Συνεταιρισμός Ενωσης Αστυνομικών ΕΛΑΣ Ν. Χανίων.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1998
4	αρ. 494	Ιδιωτική πολεοδόμηση στη Θέση Πάντα – Σάλιζα Κοιν. Βιταλίου Νήσου Ανδρου Ν. Κύκλάδων	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1998
5	αρ. 495	Ιδιωτική πολεοδόμηση Εξωραϊστικού Συλλόγου «Πόρτο Λάφια» Κοιν. Στύρων Ν. Ευβοίας..	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1998
6	αρ. 513	Ιδιωτική πολεοδόμηση Συλλόγου Υπαλλήλων 2^{ης} ΔΕΚΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ «Καμάρι» Κοιν. Ροβιών Ν. Ευβοίας.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1998
7	αρ. 611	Ιδιωτική Πολεοδόμηση Πλέπι, Κοιν. Θερμησίας Ερμιονίδας, Νομού Αργολίδας.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1998
8	αρ. 501	Οικοδομικός Συνεταιρισμός Δασκάλων και Νηπιαγωγών Ν. Ροδόπης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1999
9	αρ. 503	Οικοδομικός Συνεταιρισμός Υπαλλήλων και Συνταξιούχων Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου «Η ΕΣΤΙΑ» Αγ. Παρασκευή, Αιδηψός Ν. Ευβοίας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1999
10	αρ. 504	Οικοδομικός Συνεταιρισμός Εργαζομένων στην ΕΡΤ Α.Ε. Μπούρας, Δήμου Καρύστου, Ν. Ευβοίας.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1999

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΟΚΚ/Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΗΜ/ΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
11	αρ. 505	Ιδιωτική πολεοδόμηση , Θραψερή Κοιν. Ροβιών Ν.Ευβοίας	Υδραυλική - Υδρολογική για την προστασία από πλημμύρες.	1999
12	αρ. 527	Ιδιωτική Πολεοδόμηση «ΤΡΙΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ – ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΑΕ» Σκορπονέρι Ν. Ευβοίας.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1999
13	αρ. 531	Ιδιωτική Πολεοδόμηση Πρότυπου Παραθεριστικού Οικισμού Υπαλλήλων και Συνταξιούχων ΟΤΕ «ΤΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ» Παλαιόκαστρα, Δήμου Αταλάντης Ν. Φθιώτιδας.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	1999
14	αρ. 514	Ιδιωτική Πολεοδόμηση Στεγαστικού Συνεταιρισμού Καταναλωτών Χανίων, Ξανθουλιανά Κοιν. Στέρνων 28– Αρωνίου, Ακρωτήρι Ν. Χανίων	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
15	αρ. 524	Οικοδομικός Συνεταιρισμός Καθηγητών Ν. Ηρακλείου, Παλαιοχώρα – Τομπρούκ Κοιν. Ελιάς Ν. Ηρακλείου	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
16	αρ. 541	Ιδιωτική Πολεοδόμηση Θέση Καρβουνιάρης Γερακινής Δήμου Πολυγύρου Ν. Χαλκιδικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
17	αρ. 542	Ιδιωτική Πολεοδόμηση Υπαλλήλων Υπουργείου Γεωργίας Δέλπριζα – Καπέλα Δήμου Κρανιδίου Ν. Αργολίδας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
18	αρ. 563	Οικοδομικός Συνεταιρισμός Λιμενεργατών Ρόδου, Αγιοι Απόστολοι Δήμου Ρόδου	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
19	αρ. 543	Οικοδομικός Συνεταιρισμός καθηγητών Νομού Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
20	αρ. 548	Ιδιωτική Πολεοδόμηση, Παχειά Αμμος Δ. Γουβών Ν. Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
21	αρ. 573	Οικοδομικός Συνεταιρισμός Υπαλλήλων ΥΠΕΧΩΔΕ.και μελών ΤΑΕ-ΤΑΚ Δήμος Χερσονήσου Ν. Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
22	αρ. 577	Οικοδομικός Συνεταιρισμός Μονίμων Υπαλλήλων ΓΕΣ Αγ. Παύλος Χωραφάκια Ν. Χανίων	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
23	αρ. 591	Οικοδομικός Συνεταιρισμός «ΟΙ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ» ΣΥΝΠΕ Κριθάρια Δήμου Ν. Αγχιάλου Ν. Μαγνησίας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
24	αρ. 618	Μελέτες Πολεοδόμησης περιοχών Αγ. Αικατερίνη, Βαλάρια, Γυμνάσιο Δήμου Μάνδρας, Νομού Αττικής.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2002
25	αρ. 654	Οικοδομικός Συνεταιρισμός Υπαλλήλων ΙΚΑ Βιάννος Νομού Ηρακλείου Κρήτης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2003

ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΟΥΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΒΙΠΑ - ΒΙΟΠΑ

(Εγκεκριμένες κατά την χρονική περίοδο 8/1998 – 12/2003

σύμφωνα με την 16374/3696/15-7-1998 Υ.Α ΦΕΚ 723Β/98)

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΟΚΚ/Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΗΜ/ΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
1	αρ. 553	Πολεοδόμηση ΒΙΠΑ – ΒΙΟΠΑ Διυλιστηρίων Ασπροπύργου.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
2	αρ. 557	Μελέτη Πολεοδόμησης ΒΙΠΑ Δ. Λαυρίου	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2000
3	αρ. 569	Πολεοδόμηση ΒΙΠΑ Κάτω Γέφυρας Θεσ/νίκης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001
4	αρ. 571	Πολεοδόμηση ΒΙΠΑ – ΒΙΟΠΑ εκατέρωθεν Λεωφόρου ΝΑΤΟ Δήμος Ασπροπύργου, Νομού Αττικής	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση	2001

ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟ ΥΠΑΡΧΟΝΤΑ Ή ΥΠΟ ΙΔΡΥΣΗ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΑ

(Εγκεκριμένες κατά την χρονική περίοδο 8/1998 – 12/2003

σύμφωνα με την 26882/5769/23-10-1998 Υ.Α ΦΕΚ 838Δ/98)

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΟΚΚ/Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΗΜ/ΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
1	αρ. 508β	Γεωλογική Καταλληλότητα Κοιμητηρίου Κόκκινου Μήλου Δήμου Ν. Φιλαδελφείας Ατικής.	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας Κοιμητηρίου	1999
2	αρ. 512	Γεωλογική Καταλληλότητα Κοιμητηρίου Δήμου Ξυλοκάστρου	Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας Κοιμητηρίου	1999
3	αρ. 580	Γεωλογική Καταλληλότητα Κοιμητηρίου Δήμου Πρέβεζας	Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας Κοιμητηρίου	1999
4	αρ. 537	Γεωλογική Καταλληλότητα Κοιμητηρίου Δήμων Βόλου – Ν. Ιωνίας, Ν. Μαγνησίας.	Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας Κοιμητηρίου	2000
5	αρ. 540	Γεωλογική Καταλληλότητα Κοιμητηρίου 2^{ου} Κοιμητηρίου Πατρών, Δήμου Μεσσάτιδας Ν. Αχαΐας.	Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας Κοιμητηρίου	2000
6	αρ. 554β	Γεωλογική Καταλληλότητα Κοιμητηρίου Δ. Πελεκάνου Ν. Χανίων	Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας Κοιμητηρίου	2000

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΟΚΚ/Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΗΜ/ΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
7	αρ. 565	Γεωλογική Καταλληλότητα Κοιμητηρίου Δ.Γιάννουλη Ν. Λαρίσης	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας Κοιμητηρίου	2000
8	αρ. 629	Γεωλογική Καταλληλότητα Κοιμητηρίου, Νήσος Τήλος Ν. Δωδεκανήσου	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας κοιμητηρίου	2001
9	αρ. 638	Γεωλογική Καταλληλότητα Κοιμητηρίου Δ.Δ. Κάτω Λεχωνίων, Δήμου Αρτέμιδας Νομού μαγνησίας.	Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας Κοιμητηρίου	2001
10	αρ. 643	Γεωλογική Καταλληλότητα Κοιμητηρίου Δήμου Βάρης – Βάρκιζας Νομού Αττικής	Μελέτη Καταλληλότητας κοιμητηρίου	2003
11	αρ. 656	Γεωλογική Καταλληλότητα Κοιμητηρίου Αγ. Γεωργίου Γήπεδο Δ.Δ. Οιχαλίας, Δήμου Οιχαλίας Νομού Τρικάλων.	Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας Κοιμητηρίου	2003

ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ ΖΟΕ

(Εγκεκριμένες κατά την χρονική περίοδο 8/1998 – 12/2003

σύμφωνα με την 16374/3696/15-7-1998 Υ.Α ΦΕΚ 723Β/98)

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΟΚΚ/Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΗΜ/ΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
1	Αρ. 651	Μελέτη ΖΟΕ. . Γεωλογική Καταλληλότητα Κοιν. Οίας Νήσου Θήρας	Μελέτη Γεωλογικής καταλληλότητας	2003

ΥΔΡΟΓΕΩΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΕ ΠΟΛΕΟΔΟΜΟΥΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

(Εγκεκριμένες κατά την χρονική περίοδο 8/1998 – 12/2003

σύμφωνα με την 34510/7766/1999 Υ.Α - ΦΕΚ 35Β/1999)

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΟΚΚ/Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΗΜ/ΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
1	αρ. 576	Υδρογεωλογική Μελέτη Θέρμα Δ. Αγ. Κηρύκου Ικαρίας	Υδρογεωλογική Μελέτη προστασίας θερμών πηγών	2000
2	αρ. 578α	Υδρογεωλογική Μελέτη Δ. Αγ. Κηρύκου Ικαρίας	Υδρογεωλογική Μελέτη προστασίας θερμών πηγών	2000

ΑΛΛΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΕ ΠΟΛΕΟΔΟΜΟΥΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΔΟΚΚ/Γ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΗΜ/ΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
1	αρ. 483	Δήμος Κρεμαστής Ρόδου	Μελέτη Αντισεισμικού Σχεδιασμού	1998
2	αρ. 526	Προκαταρκτική Γεωλογική – Γεωτεχνική μελέτη Σεισμόπληκτης Περιοχής Β.Δ. Λεκανοπεδίου Αθηνών	Γεωλογική - Γεωτεχνική Μελέτη Σεισμόπληκτης Περιοχής Β.Δ. Λεκανοπεδίου	1999
3	αρ. 626	Διερεύνηση Σεισμικής Επικινδυνότητας, Κατολισθήσεων, Διαβρώσεων Δ. Λεκανοπέδιο & Θριάσιο Πεδίο Αττικής	Ερευνα σεισμικής επικινδυνότητας & κατολισθήσεων Δ. Λεκανοπέδιο Αττικής & Θριάσιο Πεδίο	2001
4	αρ. 566α	Βασιλειές Ν. Ηρακλείου Κρήτης	Ερευνα επισήμανσης και χαρακτηρισμού ενεργότητας ρηγμάτων	2002

ΦΕΚ-1154/2003

ΝΕΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΣΕΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ, ΠΙΝΑΚΑΣ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΩΝ

Α/Α ΝΟΜΟΥ	ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΙ	ΖΩΝΗ	ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (g)
1	ΑΘΗΝΩΝ	Δ. ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	1	0.16
		Δ. ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	1	0.16
		Δ. ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΑΘΗΝΑΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΑΙΓΑΛΕΩ	1	0.16
		Δ. ΑΛΙΜΟΥ	1	0.16
		Δ. ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	1	0.16
		Δ. ΒΡΙΛΗΣΣΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΒΥΡΩΝΟΣ	1	0.16
		Δ. ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΓΛΥΦΑΔΑΣ	1	0.16
		Δ. ΔΑΦΝΗΣ	1	0.16
		Δ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ	1	0.16
		Δ. ΖΩΓΡΑΦΟΥ	1	0.16
		Δ. ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ	1	0.16
		Δ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ	1	0.16
		Δ. ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	1	0.16
		Δ. ΚΗΦΙΣΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΜΕΛΙΣΣΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΜΟΣΧΑΤΟΥ	1	0.16
		Δ. ΝΕΑΣ ΕΡΥΘΡΑΙΑΣ	1	0.16

		Δ. ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	1	0.16
		Δ. ΝΕΑΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	1	0.16
		Δ. ΝΕΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ	1	0.16
		Δ. ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	1	0.16
		Δ. ΠΑΠΑΓΟΥ	1	0.16
		Δ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΠΕΥΚΗΣ	1	0.16
		Δ. ΤΑΥΡΟΥ	1	0.16
		Δ. ΥΜΗΤΤΟΥ	1	0.16
		Δ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ	1	0.16
		Δ. ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΧΟΛΑΡΓΟΥ	1	0.16
		Δ. ΨΥΧΙΚΟΥ	1	0.16
		Κ. ΕΚΑΛΗΣ	1	0.16
		Κ. ΝΕΑΣ ΠΕΝΤΕΛΗΣ	1	0.16
		Κ. ΠΕΝΤΕΛΗΣ	1	0.16
		Δ. ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ	2	0.24
		Δ. ΙΛΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	2	0.24
		Δ. ΛΥΚΟΒΡΥΣΕΩΣ	2	0.24
		Δ. ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ	2	0.24
		Δ. ΝΕΑΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	2	0.24
2	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	Δ. ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡΟΥ	2	0.24

		Δ. ΑΓΡΙΝΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	2	0.24
		Δ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ	2	0.24
		Δ. ΑΣΤΑΚΟΥ	2	0.24
		Δ. ΘΕΡΜΟΥ	2	0.24
		Δ. ΘΕΣΤΙΕΩΝ	2	0.24
		Δ. ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΙΝΑΧΟΥ	2	0.24
		Δ. ΜΑΚΡΥΝΕΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΜΕΔΕΩΝΟΣ	2	0.24
		Δ. ΜΕΝΙΔΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	2	0.24
		Δ. ΝΕΑΠΟΛΗΣ	2	0.24
		Δ. ΟΙΝΙΑΔΩΝ	2	0.24
		Δ. ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	2	0.24
		Δ. ΠΑΡΑΒΟΛΑΣ	2	0.24
		Δ. ΠΑΡΑΚΑΜΠΥΛΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΠΛΑΤΑΝΟΥ	2	0.24
		Δ. ΠΥΛΛΗΝΗΣ	2	0.24
		Δ. ΣΤΡΑΤΟΥ	2	0.24
		Δ. ΦΥΤΕΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΧΑΛΚΕΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΑΛΥΖΙΑΣ	3	0.36

		Δ. ΚΕΚΡΟΠΙΑΣ	3	0.36
3	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	Δ. ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ	1	0.16
		Δ. ΒΑΡΗΣ	1	0.16
		Δ. ΒΟΥΛΑΣ	1	0.16
		Δ. ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ	1	0.16
		Δ. ΓΕΡΑΚΑ	1	0.16
		Δ. ΓΛΥΚΩΝ ΝΕΡΩΝ	1	0.16
		Δ. ΚΑΛΥΒΙΩΝ ΘΟΡΙΚΟΥ	1	0.16
		Δ. ΚΕΡΑΤΕΑΣ	1	0.16
		Δ. ΚΡΩΠΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	1	0.16
		Δ. ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ	1	0.16
		Δ. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΝΕΑΣ ΜΑΚΡΗΣ	1	0.16
		Δ. ΠΑΙΑΝΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΠΑΛΛΗΝΗΣ	1	0.16
		Δ. ΡΑΦΗΝΑΣ	1	0.16
		Δ. ΣΠΑΤΩΝ ΛΟΥΤΣΑΣ	1	0.16
		Κ. ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	1	0.16
		Κ. ΑΝΑΒΥΣΣΟΥ	1	0.16
		Κ. ΑΝΘΟΥΣΗΣ	1	0.16
		Κ. ΑΝΟΙΞΕΩΣ	1	0.16
		Κ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ	1	0.16
		Κ. ΔΙΟΝΥΣΟΥ	1	0.16
		Κ. ΔΡΟΣΙΑΣ	1	0.16
		Κ. ΚΟΥΒΑΡΑ	1	0.16

		Κ. ΠΑΛΑΙΑΣ ΦΩΚΑΙΑΣ	1	0.16
		Κ. ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	1	0.16
		Κ. ΡΟΔΟΠΟΛΕΩΣ	1	0.16
		Κ. ΣΑΡΩΝΙΔΟΣ	1	0.16
		Κ. ΣΤΑΜΑΤΑΣ	1	0.16
		Δ. ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ	2	0.24
		Δ. ΑΥΛΩΝΟΣ	2	0.24
		Δ. ΑΧΑΡΝΩΝ	2	0.24
		Κ. ΑΦΙΔΝΩΝ	2	0.24
		Κ. ΒΑΡΝΑΒΑ	2	0.24
		Κ. ΘΡΑΚΟΜΑΚΕΔΟΝΩΝ	2	0.24
		Κ. ΚΑΛΑΜΟΥ	2	0.24
		Κ. ΚΑΠΑΝΔΡΙΤΙΟΥ	2	0.24
		Κ. ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ	2	0.24
		Κ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ	2	0.24
		Κ. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΩΡΩΠΟΥ	2	0.24
		Κ. ΝΕΩΝ ΠΑΛΑΤΙΩΝ	2	0.24
		Κ. ΠΟΛΥΔΕΝΔΡΙΟΥ	2	0.24
		Κ. ΣΚΑΛΑΣ ΩΡΩΠΟΥ	2	0.24
		Κ. ΣΥΚΑΜΙΝΟΥ	2	0.24
		Κ. ΩΡΩΠΟΥ	2	0.24
4	ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	Δ. ΑΡΓΟΥΣ	1	0.16
		Δ. ΕΡΜΙΟΝΗΣ	1	0.16
		Δ. ΚΡΑΝΙΔΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΛΕΡΝΑΣ	1	0.16
		Δ. ΝΑΥΠΛΙΟΥ	1	0.16

		Δ. ΝΕΑΣ ΚΙΟΥ	1	0.16
		Κ. ΑΧΛΑΔΟΚΑΜΠΟΥ	1	0.16
		Δ. ΑΣΙΝΗΣ	2	0.24
		Δ. ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	2	0.24
		Δ. ΚΟΥΤΣΟΠΟΔΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΛΥΡΚΕΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΜΙΔΕΑΣ	2	0.24
		Δ. ΜΥΚΗΝΑΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΝΕΑΣ ΤΙΡΥΝΘΑΣ	2	0.24
		Κ. ΑΛΕΑΣ	2	0.24
5	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	Δ. ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ	1	0.16
		Δ. ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΓΟΡΤΥΝΟΣ	1	0.16
		Δ. ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΣ	1	0.16
		Δ. ΗΡΑΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΚΟΡΥΘΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΛΕΩΝΙΔΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΣΚΥΡΙΤΙΔΑΣ	1	0.16
		Δ. ΤΕΓΕΑΣ	1	0.16
		Δ. ΤΡΙΚΟΛΩΝΩΝ	1	0.16
		Δ. ΤΡΙΠΟΛΗΣ	1	0.16
		Δ. ΦΑΛΑΝΘΟΥ	1	0.16
		Κ. ΚΟΣΜΑ	1	0.16
		Δ. ΒΥΤΙΝΑΣ	2	0.24
		Δ. ΚΛΕΙΤΟΡΟΣ	2	0.24

		Δ. ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΗΣ	2	0.24
		Δ. ΛΑΓΚΑΔΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΛΕΒΙΔΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	2	0.24
		Δ. ΤΡΟΠΑΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	2	0.24
6	ΑΡΤΑΣ		2	0.24
7	ΑΧΑΪΑΣ		2	0.24
8	ΒΟΙΩΤΙΑΣ		2	0.24
9	ΓΡΕΒΕΝΩΝ		1	0.16
10	ΔΡΑΜΑΣ		1	0.16
11	ΔΥΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ		2	0.24
12	ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΣΟΥ	Δ. ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΛΕΙΨΩΝ	1	0.16
		Δ. ΛΕΡΟΥ	1	0.16
		Δ. ΠΑΤΜΟΥ	1	0.16
		Κ. ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ	2	0.24
		Δ. ΑΣΤΥΠΑΛΑΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΑΤΤΑΒΥΡΟΥ	2	0.24
		Δ. ΑΦΑΝΤΟΥ	2	0.24
		Δ. ΔΙΚΑΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΗΡΑΚΛΕΙΔΩΝ	2	0.24
		Δ. ΙΑΛΥΣΟΥ	2	0.24
		Δ. ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	2	0.24
		Δ. ΚΑΜΕΙΡΟΥ	2	0.24

		Δ. ΚΑΡΠΑΘΟΥ	2	0.24
		Δ. ΚΑΣΟΥ	2	0.24
		Δ. ΚΩ	2	0.24
		Δ. ΛΙΝΔΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΜΕΓΙΣΤΗΣ	2	0.24
		Δ. ΝΙΣΥΡΟΥ	2	0.24
		Δ. ΝΟΤΙΑΣ ΡΟΔΟΥ	2	0.24
		Δ. ΠΕΤΑΛΟΥΔΩΝ	2	0.24
		Δ. ΡΟΔΟΥ	2	0.24
		Δ. ΣΥΜΗΣ	2	0.24
		Δ. ΤΗΛΟΥ	2	0.24
		Δ. ΧΑΛΚΗΣ	2	0.24
		Κ. ΟΛΥΜΠΟΥ	2	0.24
13	ΕΒΡΟΥ	Δ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	1	0.16
		Δ. ΒΥΣΣΑΣ	1	0.16
		Δ. ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	1	0.16
		Δ. ΚΥΠΡΙΝΟΥ	1	0.16
		Δ. ΜΕΤΑΞΑΔΩΝ	1	0.16
		Δ. ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ	1	0.16
		Δ. ΟΡΦΕΑ	1	0.16
		Δ. ΣΟΥΦΛΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΤΡΑΙΑΝΟΥΠΟΛΗΣ	1	0.16
		Δ. ΤΡΙΓΩΝΟΥ	1	0.16
		Δ. ΤΥΧΕΡΟΥ	1	0.16
		Δ. ΦΕΡΩΝ	1	0.16
		Δ. ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	2	0.24
14	ΕΥΒΟΙΑΣ	Δ. ΑΜΑΡΥΝΘΙΩΝ	1	0.16

		Δ. ΑΥΛΩΝΟΣ ΕΥΒΟΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΔΙΡΦΥΩΝ	1	0.16
		Δ. ΔΥΣΤΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΚΑΡΥΣΤΟΥ	1	0.16
		Δ. ΚΟΝΙΣΤΡΩΝ	1	0.16
		Δ. ΚΥΜΗΣ	1	0.16
		Δ. ΜΑΡΜΑΡΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΣΤΥΡΑΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΤΑΜΙΝΑΙΩΝ	1	0.16
		Κ. ΚΑΦΗΡΕΩΣ	1	0.16
		Δ. ΑΙΔΗΨΟΥ	2	0.24
		Δ. ΑΝΘΗΔΩΝΟΣ	2	0.24
		Δ. ΑΡΤΕΜΙΣΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΑΥΛΙΔΟΣ	2	0.24
		Δ. ΕΛΥΜΝΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΕΡΕΤΡΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΙΣΤΙΑΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΚΗΡΕΩΣ	2	0.24
		Δ. ΛΗΛΑΝΤΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΜΕΣΣΑΠΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΝΕΑΣ ΑΡΤΑΚΗΣ	2	0.24
		Δ. ΝΗΛΕΩΣ	2	0.24
		Δ. ΣΚΥΡΟΥ	2	0.24
		Δ. ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ	2	0.24
		Δ. ΩΡΕΩΝ	2	0.24
		Κ. ΛΙΧΑΔΟΣ	2	0.24
15	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ		2	0.24

16	ΖΑΚΥΝΘΟΥ		3	0.36
17	ΗΛΕΙΑΣ	Δ. ΑΛΙΦΕΙΡΑΣ	1	0.16
		Δ. ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΗΣ	1	0.16
		Δ. ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	2	0.24
		Δ. ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ	2	0.24
		Δ. ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΒΟΥΠΡΑΣΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΒΩΛΑΚΟΣ	2	0.24
		Δ. ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	2	0.24
		Δ. ΖΑΧΑΡΩΣ	2	0.24
		Δ. ΙΑΡΔΑΝΟΥ	2	0.24
		Δ. ΚΑΣΤΡΟΥ - ΚΥΛΛΗΝΗΣ	2	0.24
		Δ. ΛΑΜΠΕΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΛΑΣΙΩΝΟΣ	2	0.24
		Δ. ΛΕΧΑΙΝΩΝ	2	0.24
		Δ. ΠΗΝΕΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΠΥΡΓΟΥ	2	0.24
		Δ. ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	2	0.24
		Δ. ΤΡΑΓΑΝΟΥ	2	0.24
		Δ. ΦΙΓΑΛΕΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΦΟΛΟΗΣ	2	0.24
		Δ. ΩΛΕΝΗΣ	2	0.24
18	ΗΜΑΘΙΑΣ		1	0.16
19	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		2	0.24
20	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		2	0.24

21	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Δ. ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	1	0.16
		Δ. ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ	1	0.16
		Δ. ΑΞΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ	1	0.16
		Δ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ-ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΕΠΑΝΟΜΗΣ	1	0.16
		Δ. ΕΥΟΣΜΟΥ	1	0.16
		Δ. ΕΧΕΔΩΡΟΥ	1	0.16
		Δ. ΘΕΡΜΑΙΚΟΥ	1	0.16
		Δ. ΘΕΡΜΗΣ	1	0.16
		Δ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1	0.16
		Δ. ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΚΟΥΦΑΛΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ	1	0.16
		Δ. ΜΗΧΑΝΙΩΝΑΣ	1	0.16
		Δ. ΜΙΚΡΑΣ	1	0.16
		Δ. ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ	1	0.16
		Δ. ΠΑΝΟΡΑΜΑΤΟΣ	1	0.16
		Δ. ΠΟΛΙΧΝΗΣ	1	0.16
		Δ. ΠΥΛΑΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	1	0.16
		Δ. ΣΥΚΕΩΝ	1	0.16
		Δ. ΤΡΙΑΝΔΡΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΧΑΛΑΣΤΡΑΣ	1	0.16
		Δ. ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	1	0.16
		Δ. ΧΟΡΤΙΑΤΗ	1	0.16

		Δ. ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	1	0.16
		Κ. ΕΥΚΑΡΠΙΑΣ	1	0.16
		Κ. ΠΕΥΚΩΝ	1	0.16
		Δ. ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΑΡΕΘΟΥΣΑΣ	2	0.24
		Δ. ΑΣΣΗΡΟΥ	2	0.24
		Δ. ΒΕΡΤΙΣΚΟΥ	2	0.24
		Δ. ΕΓΝΑΤΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	2	0.24
		Δ. ΚΑΛΛΙΝΔΟΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΚΟΡΩΝΕΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΛΑΓΚΑΔΑ	2	0.24
		Δ. ΛΑΧΑΝΑ	2	0.24
		Δ. ΜΑΔΥΤΟΥ	2	0.24
		Δ. ΜΥΓΔΟΝΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΡΕΝΤΙΝΑΣ	2	0.24
		Δ. ΣΟΧΟΥ	2	0.24
22	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	Δ. ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΑΝΑΤΟΛΗΣ	1	0.16
		Δ. ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΑΝΩ ΚΑΛΑΜΑ	1	0.16
		Δ. ΑΝΩ ΠΩΓΩΝΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΔΩΔΩΝΗΣ	1	0.16
		Δ. ΕΓΝΑΤΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΕΚΑΛΗΣ	1	0.16
		Δ. ΕΥΡΥΜΕΝΩΝ	1	0.16

		Δ. ΖΙΤΣΑΣ	1	0.16
		Δ. ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	1	0.16
		Δ. ΚΑΛΠΑΚΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΚΑΤΣΑΝΟΧΩΡΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΚΟΝΙΤΣΑΣ	1	0.16
		Δ. ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΜΕΤΣΟΒΟΥ	1	0.16
		Δ. ΜΠΙΖΑΝΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΠΑΜΒΩΤΙΔΟΣ	1	0.16
		Δ. ΠΑΣΑΡΩΝΟΣ	1	0.16
		Δ. ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	1	0.16
		Δ. ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	1	0.16
		Δ. ΤΥΜΦΗΣ	1	0.16
		Κ. ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΗΣ	1	0.16
		Κ. ΒΑΘΥΠΕΔΟΥ	1	0.16
		Κ. ΒΟΒΟΥΣΗΣ	1	0.16
		Κ. ΔΙΣΤΡΑΤΟΥ	1	0.16
		Κ. ΜΗΛΕΑΣ	1	0.16
		Κ. ΝΗΣΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	1	0.16
		Κ. ΠΑΠΙΓΚΟΥ	1	0.16
		Κ. ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ	1	0.16
		Κ. ΣΙΡΑΚΟΥ	1	0.16
		Κ. ΦΟΥΡΚΑΣ	1	0.16
		Δ. ΔΕΛΒΙΝΑΚΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΔΕΡΒΙΖΙΑΝΩΝ	2	0.24
		Δ. ΜΟΛΟΣΣΩΝ	2	0.24

		Δ. ΠΡΑΜΑΝΤΩΝ	2	0.24
		Δ. ΣΕΛΛΩΝ	2	0.24
		Κ. ΚΑΛΑΡΙΤΩΝ	2	0.24
		Κ. ΛΑΒΔΑΝΗΣ	2	0.24
		Κ. ΜΑΤΣΟΥΚΙΟΥ	2	0.24
23	ΚΑΒΑΛΑΣ		1	0.16
24	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ		2	0.24
25	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ		1	0.16
26	ΚΕΡΚΥΡΑΣ		2	0.24
27	ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ		3	0.36
28	ΚΙΛΚΙΣ	Δ. ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑΣ	1	0.16
		Κ. ΛΙΒΑΔΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΑΞΙΟΥΠΟΛΗΣ	2	0.24
		Δ. ΓΑΛΛΙΚΟΥ	2	0.24
		Δ. ΔΟΪΡΑΝΗΣ	2	0.24
		Δ. ΕΥΡΩΠΟΥ	2	0.24
		Δ. ΚΙΛΚΙΣ	2	0.24
		Δ. ΚΡΟΥΣΣΩΝ	2	0.24
		Δ. ΜΟΥΡΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΠΙΚΡΟΛΙΜΝΗΣ	2	0.24
		Δ. ΠΟΛΥΚΑΣΤΡΟΥ	2	0.24
		Δ. ΧΕΡΣΟΥ	2	0.24
29	ΚΟΖΑΝΗΣ		1	0.16
29	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ		2	0.24
30	ΚΥΚΛΑΔΩΝ	Δ. ΑΝΔΡΟΥ	1	0.16
		Δ. ΑΝΩ ΣΥΡΟΥ	1	0.16
		Δ. ΔΡΥΜΑΛΙΑΣ	1	0.16

		Δ. ΕΞΩΜΒΟΥΡΓΟΥ	1	0.16
		Δ. ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ	1	0.16
		Δ. ΚΕΑΣ	1	0.16
		Δ. ΚΟΡΘΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΚΥΘΝΟΥ	1	0.16
		Δ. ΜΗΛΟΥ	1	0.16
		Δ. ΜΥΚΟΝΟΥ	1	0.16
		Δ. ΝΑΞΟΥ	1	0.16
		Δ. ΠΑΡΟΥ	1	0.16
		Δ. ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΣΕΡΙΦΟΥ	1	0.16
		Δ. ΣΙΦΝΟΥ	1	0.16
		Δ. ΤΗΝΟΥ	1	0.16
		Δ. ΥΔΡΟΥΣΑΣ	1	0.16
		Κ. ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ	1	0.16
		Κ. ΔΟΝΟΥΣΗΣ	1	0.16
		Κ. ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	1	0.16
		Κ. ΚΙΜΩΛΟΥ	1	0.16
		Κ. ΚΟΥΦΟΝΗΣΙΩΝ	1	0.16
		Κ. ΠΑΝΟΡΜΟΥ	1	0.16
		Κ. ΣΙΚΙΝΟΥ	1	0.16
		Κ. ΣΧΟΙΝΟΥΣΣΗΣ	1	0.16
		Κ. ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ	1	0.16
		Δ. ΑΜΟΡΓΟΥ	2	0.24
		Δ. ΘΗΡΑΣ	2	0.24
		Δ. ΙΗΤΩΝ	2	0.24
		Κ. ΑΝΑΦΗΣ	2	0.24

		Κ. ΟΙΑΣ	2	0.24
31	ΛΑΚΩΝΙΑΣ	Δ. ΑΣΩΠΟΥ	1	0.16
		Δ. ΒΟΪΩΝ	1	0.16
		Δ. ΓΕΡΟΝΘΡΩΝ	1	0.16
		Δ. ΕΛΟΥΣ	1	0.16
		Δ. ΖΑΡΑΚΑ	1	0.16
		Δ. ΘΕΡΑΠΝΩΝ	1	0.16
		Δ. ΚΡΟΚΕΩΝ	1	0.16
		Δ. ΜΟΛΑΩΝ	1	0.16
		Δ. ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΝΙΑΤΩΝ	1	0.16
		Δ. ΟΙΝΟΥΝΤΟΣ	1	0.16
		Δ. ΠΕΛΛΑΝΑΣ	1	0.16
		Δ. ΣΚΑΛΑΣ	1	0.16
		Κ. ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	1	0.16
		Κ. ΚΑΡΥΩΝ	1	0.16
		Δ. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	2	0.24
		Δ. ΓΥΘΕΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΜΥΣΤΡΑ	2	0.24
		Δ. ΟΙΤΥΛΟΥ	2	0.24
		Δ. ΣΜΥΝΟΥΣ	2	0.24
		Δ. ΣΠΑΡΤΗΣ	2	0.24
		Δ. ΦΑΡΙΔΟΣ	2	0.24
32	ΛΑΡΙΣΣΑΣ	Δ. ΑΜΠΕΛΩΝΑ	1	0.16
		Δ. ΑΝΤΙΧΑΣΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΓΟΝΝΩΝ	1	0.16
		Δ. ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ	1	0.16

		Δ. ΕΥΡΥΜΕΝΩΝ	1	0.16
		Δ. ΚΑΤΩ ΟΛΥΜΠΟΥ	1	0.16
		Δ. ΛΙΒΑΔΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΜΑΚΡΥΧΩΡΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΝΕΣΣΩΝΟΣ	1	0.16
		Δ. ΟΛΥΜΠΟΥ	1	0.16
		Δ. ΠΟΤΑΜΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ	1	0.16
		Δ. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	1	0.16
		Κ. ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΝ	1	0.16
		Κ. ΒΕΡΔΙΚΟΥΣΗΣ	1	0.16
		Κ. ΚΑΡΥΑΣ	1	0.16
		Δ. ΑΓΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΑΡΜΕΝΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ	2	0.24
		Δ. ΕΝΙΠΠΕΑ	2	0.24
		Δ. ΚΙΛΕΛΕΡ	2	0.24
		Δ. ΚΟΙΛΑΔΑΣ	2	0.24
		Δ. ΚΡΑΝΝΩΝΟΣ	2	0.24
		Δ. ΛΑΚΕΡΕΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΛΑΡΙΣΑΣ	2	0.24
		Δ. ΜΕΛΙΒΟΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΝΑΡΘΑΚΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΝΙΚΑΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ	2	0.24
		Δ. ΠΟΛΥΔΑΜΑΝΤΑ	2	0.24
		Δ. ΦΑΡΣΑΛΩΝ	2	0.24

33	ΛΑΣΙΘΙΟΥ		2	0.24
34	ΛΕΣΒΟΥ		2	0.24
35	ΛΕΥΚΑΔΟΣ		3	0.36
36	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ		2	0.24
37	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	Δ. ΕΙΡΑΣ	1	0.16
		Δ. ΑΒΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΑΕΤΟΥ	2	0.24
		Δ. ΑΙΠΕΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΑΝΔΑΝΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΑΝΔΡΟΥΣΗΣ	2	0.24
		Δ. ΑΡΙΟΣ	2	0.24
		Δ. ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	2	0.24
		Δ. ΑΡΦΑΡΩΝ	2	0.24
		Δ. ΑΥΛΩΝΟΣ	2	0.24
		Δ. ΒΟΥΦΡΑΔΩΝ	2	0.24
		Δ. ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	2	0.24
		Δ. ΔΩΡΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΘΟΥΡΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΙΘΩΜΗΣ	2	0.24
		Δ. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	2	0.24
		Δ. ΚΟΡΩΝΗΣ	2	0.24
		Δ. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΛΕΥΚΤΡΟΥ	2	0.24
		Δ. ΜΕΘΩΝΗΣ	2	0.24
		Δ. ΜΕΛΙΓΑΛΑ	2	0.24
		Δ. ΜΕΣΣΗΝΗΣ	2	0.24
		Δ. ΝΕΣΤΟΡΟΣ	2	0.24

		Δ. ΟΙΧΑΛΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	2	0.24
		Δ. ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΠΥΛΟΥ	2	0.24
		Δ. ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	2	0.24
		Δ. ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	2	0.24
		Κ. ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	2	0.24
		Κ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	2	0.24
38	ΞΑΝΘΗΣ		1	0.16
39	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	Δ. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΡΕΝΤΗ	1	0.16
		Δ. ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	1	0.16
		Δ. ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	1	0.16
		Δ. ΝΙΚΑΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1	0.16
		Δ. ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	1	0.16
		Δ. ΣΠΕΤΣΩΝ	1	0.16
		Δ. ΥΔΡΑΣ	1	0.16
		Δ. ΑΙΓΙΝΑΣ	2	0.24
		Δ. ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΚΥΘΗΡΩΝ	2	0.24
		Δ. ΜΕΘΑΝΩΝ	2	0.24
		Δ. ΠΟΡΟΥ	2	0.24
		Δ. ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	2	0.24
		Δ. ΤΡΟΙΖΗΝΟΣ	2	0.24
		Κ. ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ	2	0.24
		Κ. ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ	2	0.24

40	ΠΕΛΛΑΣ		1	0.16
41	ΠΙΕΡΙΑΣ		1	0.16
42	ΠΡΕΒΕΖΗΣ		2	0.24
43	ΡΕΘΥΜΝΟΥ		2	0.24
44	ΡΟΔΟΠΗΣ		1	0.16
45	ΣΑΜΟΥ	Δ. ΑΓΙΟΥ ΚΗΡΥΚΟΥ	1	0.16
		Δ. ΕΥΔΗΛΟΥ	1	0.16
		Δ. ΡΑΧΩΝ	1	0.16
		Δ. ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ	1	0.16
		Δ. ΒΑΘΕΟΣ	2	0.24
		Δ. ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ	2	0.24
		Δ. ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ	2	0.24
46	ΣΕΡΡΩΝ	Δ. ΑΛΙΣΤΡΑΤΗΣ	1	0.16
		Δ. ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ	1	0.16
		Δ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑ	1	0.16
		Δ. ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΚΟΡΜΙΣΤΑΣ	1	0.16
		Δ. ΛΕΥΚΩΝΑ	1	0.16
		Δ. ΝΕΑΣ ΖΙΧΝΗΣ	1	0.16
		Δ. ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΠΡΩΤΗΣ	1	0.16
		Δ. ΡΟΔΟΛΙΒΟΥΣ	1	0.16
		Δ. ΣΕΡΡΩΝ	1	0.16
		Δ. ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ	1	0.16
		Δ. ΣΚΟΤΟΥΣΣΗΣ	1	0.16

		Δ. ΣΤΡΥΜΩΝΑ	1	0.16
		Κ. ΑΓΚΙΣΤΡΟΥ	1	0.16
		Κ. ΑΝΩ ΒΡΟΝΤΟΥΣ	1	0.16
		Κ. ΑΧΛΑΔΟΧΩΡΙΟΥ	1	0.16
		Κ. ΟΡΕΙΝΗΣ	1	0.16
		Κ. ΠΡΟΜΑΧΩΝΟΣ	1	0.16
		Δ. ΑΧΙΝΟΥ	2	0.24
		Δ. ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΚΑΤΩ ΜΗΤΡΟΥΣΙΟΥ	2	0.24
		Δ. ΚΕΡΚΙΝΗΣ	2	0.24
		Δ. ΝΙΓΡΙΤΗΣ	2	0.24
		Δ. ΣΚΟΥΤΑΡΕΩΣ	2	0.24
		Δ. ΣΤΡΥΜΩΝΙΚΟΥ	2	0.24
		Δ. ΤΡΑΓΙΛΟΥ	2	0.24
47	ΤΡΙΚΑΛΛΩΝ	Δ. ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ	1	0.16
		Δ. ΓΟΜΦΩΝ	1	0.16
		Δ. ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	1	0.16
		Δ. ΚΑΛΛΙΔΕΝΔΡΟΥ	1	0.16
		Δ. ΚΑΣΤΑΝΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΚΛΕΙΝΟΒΟΥ	1	0.16
		Δ. ΚΟΖΙΑΚΑ	1	0.16
		Δ. ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	1	0.16
		Δ. ΠΑΛΗΟΚΑΣΤΡΟΥ	1	0.16
		Δ. ΠΑΡΑΛΗΘΑΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΠΙΑΛΕΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΠΥΛΗΣ	1	0.16
		Δ. ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	1	0.16

		Δ. ΤΥΜΦΑΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΦΑΛΩΡΕΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΧΑΣΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΑΙΘΗΚΩΝ	2	0.24
		Δ. ΕΣΤΙΑΙΩΤΙΔΑΣ	2	0.24
		Δ. ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΥΒΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΟΙΧΑΛΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΠΕΛΙΝΝΑΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΠΥΝΔΑΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	2	0.24
		Κ. ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	2	0.24
		Κ. ΜΥΡΟΦΥΛΛΟΥ	2	0.24
		Κ. ΝΕΡΑΙΔΑΣ	2	0.24
48	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ		2	0.24
49	ΦΛΩΡΙΝΗΣ		1	0.16
50	ΦΩΚΙΔΑΣ		2	0.24
51	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	Δ. ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ	1	0.16
		Δ. ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ	1	0.16
		Δ. ΠΑΛΛΗΝΗΣ	1	0.16
		Δ. ΤΡΙΓΛΙΑΣ	1	0.16
		Δ. ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ	2	0.24
		Δ. ΑΝΘΕΜΟΥΝΤΑ	2	0.24
		Δ. ΑΡΝΑΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΖΕΡΒΟΧΩΡΙΩΝ	2	0.24
		Δ. ΟΡΜΥΛΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΠΑΝΑΓΙΑΣ	2	0.24

		Δ. ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ	2	0.24
		Δ. ΣΙΘΩΝΙΑΣ	2	0.24
		Δ. ΣΤΑΓΥΡΩΝ-ΑΚΑΝΘΟΥ	2	0.24
		Δ. ΤΟΡΩΝΗΣ	2	0.24
52	ΧΑΝΙΩΝ		2	0.24
53	ΧΙΟΥ		2	0.24

Κατηγορίες και Περιεχόμενο Χρήσεων γης - Άρθρα 229 έως 240

Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας>Μέρος-ΙΙ>Κεφάλαιο-Ι>Αρθρον-229
(Αρθ-15 παρ.1 Ν-1561/95)
ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

Με ΠΔ, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων 'Εργων, καθορίζονται οι κατηγορίες και το περιεχόμενο των χρήσεων γης σύμφωνα με τη γενική πολεοδομική ή άλλη ειδική λειτουργία που επιβάλλεται ή επιτρέπεται με κάθε συγκεκριμένη χρήση γης των γενικών πολεοδομικών σχεδίων. Με τα ίδια ΠΔ είναι δυνατό να καθορίζονται τα υποχρεωτικά ή προαιρετικά στοιχεία των χρήσεων αυτών.

Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας>Μέρος-ΙΙ>Κεφάλαιο-Ι>Αρθρον-230
(Αρθ-1 ΠΔ/23-2/6-3-87, Αρθ-1 παρ.1 ΠΔ-8/19-12-90)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΕΩΝ

Οι χρήσεις γης στις περιοχές των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, καθορίζονται σε κατηγορίες ως ακολούθως:
Α) Σύμφωνα με τη γενική πολεοδομική λειτουργία τους:
1. Αμιγής κατοικία.
2. Γενική κατοικία.
3. Πολεοδομικά κέντρα, κεντρικές λειτουργίες πόλης, τοπικό κέντρο συνοικίας, γειτονιάς.
4. Μη οχλούσα βιομηχανία, βιοτεχνία, βιομηχανικό και βιοτεχνικό πάρκο (χαμηλή, μέση όχληση). Βιομηχανικό Πάρκο (ΒΙΠΑ), Βιοτεχνικό Πάρκο (ΒΙΟΠΑ) προς εξυγίανση.
5. Οχλούσα βιομηχανία, βιοτεχνία (υψηλή όχληση).
6. Χονδρεμπόριο.
7. Τουρισμός, αναψυχή.
8. Ελεύθεροι χώροι, αστικό πράσινο.
9. Κοινωφελείς εξυπηρετήσεις.
Β) Σύμφωνα με την ειδική πολεοδομική λειτουργία τους:
1. Κατοικία.
Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται χώροι κτιρίων κατοικίας για άσκηση επαγγέλματος, συμβιβαστού προς την κυρία χρήση του κτιρίου (ιατρεία, δικηγορικά γραφεία κλπ).
2.Ξενώνες μικρού δυναμικού (περί τις 20 κλίνες).
3.Εμπορικά καταστήματα, καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών.
4.Γραφεία, Τράπεζα, Ασφάλειες, Κοινωφελείς οργανισμοί.
5.Διοίκηση
6.Εστιατόρια
7.Αναψυκτήρια
8.Κέντρα διασκέδασης, αναψυχής.
9.Ξενοδοχεία και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις.
10.Χώροι συνάθροισης κοινού (θέατρα, κινηματογράφοι, αίθουσες συγκέντρωσης κλπ)
11.Πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις (βιβλιοθήκες, αίθουσες εκθέσεων κλπ)
12. Κτίρια εκπαίδευσης πρωτοβάθμιας δευτεροβάθμιας τριτοβάθμιας ειδικής εκπαίδευσης

13.Θρησκευτικοί χώροι.
14.Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας (Υγειονομικά κέντρα, παιδικοί σταθμοί, οίκοι ευγηρίας κλπ)
15. Κτίρια περίθαλψης (νοσοκομεία, κλινικές).
16.Βιομηχανικές εγκαταστάσεις (χαμηλής, μέσης, υψηλής όχλησης).
17.α)Βιοτεχνικές εγκαταστάσεις(χαμηλής, μέσης υψηλής όχλησης)
β)Επαγγελματικά εργαστήρια (χαμηλής, μέσης, υψηλής όχλησης).
18 Κτίρια, γήπεδα αποθήκευσης.
19.Κτίρια, γήπεδα στάθμευσης.
20.Πρατήρια βενζίνης, υγραερίου.
21.Εγκαταστάσεις χονδρικού εμπορίου.
22.Εγκαταστάσεις γεωργικών , δασικών , κτηνοτροφικών, αλιευτικών και λοιπών αγροτικών εκμεταλλεύσεων. 23.Εγκαταστάσεις εμπορικών εκθέσεων.
24.Αθλητικές εγκαταστάσεις.
25.Ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι (πλατείες, πάρκα, άλση, οδοί, παιδικές χαρές κλπ).
26.Εγκαταστάσεις μέσων μαζικών μεταφορών.
27. Άλλες ειδικές χρήσεις (στρατιωτικές εγκαταστάσεις, νεκροταφεία κλπ).

Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας>Μέρος-ΙΙ>Κεφάλαιο-Ι>Αρθρον-231
(Αρθ-2 ΠΔ/23-2/6-3-87)
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΑΜΙΓΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Στις περιοχές αμιγούς κατοικίας επιτρέπονται μόνο:
1. Κατοικία.
2. Ξενώνες μικρού δυναμικού (περί τις 20 κλίνες)
3. Εμπορικά καταστήματα που εξυπηρετούν τις καθημερινές ανάγκες των κατοίκων της περιοχής (παντοπωλείο, φαρμακείο, χαρτοπωλείο κλπ)
4. Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας
5. Κτίρια πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
6. Αθλητικές εγκαταστάσεις.
7. Θρησκευτικοί χώροι.
8. Πολιτιστικά κτίρια (και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις)

Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας>Μέρος-ΙΙ>Κεφάλαιο-Ι>Αρθρον-232
(Αρθ-3 ΠΔ/23-2/6-3-87)
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Στις περιοχές γενικής κατοικίας επιτρέπονται μόνο:
1. Κατοικία.
2. Ξενοδοχεία μέχρι 100 κλινών και ξενώνες.
3. Εμπορικά καταστήματα (με εξαίρεση τις υπεραγορές και τα πολυκαταστήματα).
4. Γραφεία, Τράπεζες, Ασφάλειες, κοινωφελείς οργανισμοί.
5. Κτίρια εκπαίδευσης.
6. Εστιατόρια
7. Αναψυκτήρια.
8. Θρησκευτικοί χώροι.
9. Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας.
10. Επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης.
11. Πρατήρια βενζίνης.

12. Αθλητικές εγκαταστάσεις.
13. Κτίρια, γήπεδα στάθμευσης.
14. Πολιτιστικά κτίρια (και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις).

Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας>Μέρος-ΙΙ>Κεφάλαιο-Ι>Αρθρον-233
(Αρθ-4 ΠΔ/23-2/6-3-87)
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ, ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΠΟΛΗΣ, ΤΟΠΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ, ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

Στις περιοχές της κατηγορίας αυτής, επιτρέπονται μόνο:
1. Κατοικία.
2. Ξενώνες, ξενοδοχεία και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις.
3. Εμπορικά καταστήματα.
4. Γραφεία, τράπεζες, ασφάλειες, κοινωφελείς οργανισμοί.
5. Διοίκηση (στα κέντρα γειτονιάς επιτρέπονται μόνο κτίρια διοίκησης επιπέδου γειτονιάς).
6. Εστιατόρια
7. Αναψυκτήρια.
8. Κέντρα διασκέδασης αναψυχής.
9. Χώροι συνάθροισης κοινού.
10. Πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις.
11. Κτίρια εκπαίδευσης.
12. Θρησκευτικοί χώροι.
13. Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας.
14. Επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης.
15. Κτίρια, γήπεδα στάθμευσης.
16. Πρατήρια βενζίνης.
17. Αθλητικές εγκαταστάσεις.
18. Εγκαταστάσεις εμπορικών εκθέσεων.
19. Εγκαταστάσεις μέσων μαζικών μεταφορών.

Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας>Μέρος-ΙΙ>Κεφάλαιο-Ι>Αρθρον-234
(Αρθ-5 ΠΔ/23-2/6-3-87, Αρθ-1 παρ.2 ΠΔ-8/19-12-90)
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΗ ΟΧΛΟΥΣΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ ΠΡΟΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ

Στις περιοχές μη οχλούσας βιομηχανίας- βιοτεχνίας επιτρέπονται μόνο:
1. Βιομηχανικές εγκαταστάσεις χαμηλής και μέσης όχλησης.
2. Βιοτεχνικές εγκαταστάσεις χαμηλής και μέσης όχλησης.
3. Επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής και μέσης όχλησης.
4. Κτίρια, γήπεδα αποθήκευσης.
5. Κτίρια, γήπεδα στάθμευσης.
6. Πρατήρια βενζίνης, υγραερίου.
7. Κατοικία για προσωπικό ασφαλείας.
8. Γραφεία
9. Εστιατόρια.
10. Αναψυκτήρια.
11. Χώροι συνάθροισης κοινού.
12. Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας.

13. Αθλητικές εγκαταστάσεις.
14. Εγκαταστάσεις εμπορικών εκθέσεων.
15. Εγκαταστάσεις μέσων μαζικών μεταφορών.
Οι πιο πάνω υπ' αρ.9 έως 15 χρήσεις, επιτρέπονται μόνο με την προϋπόθεση ότι αποτελούν τμήμα των Βιομηχανικών ή Βιοτεχνικών εγκαταστάσεων ή εξυπηρετούν τις ανάγκες των εργαζομένων σ' αυτές.
Κατ' εξαίρεση σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από το ΓΠΣ ως ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ προς εξυγίανση επιτρέπεται ο καθορισμός κατηγοριών χρήσεων της ενότητας Β του Αρθ-230 ανάλογα με τον επιδιωκόμενο ρυθμό εξυγίανσης της περιοχής.

Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας>Μέρος-ΙΙ>Κεφάλαιο-Ι>Αρθρον-235
(Αρθ-6 ΠΔ/23-2/6-3-87)
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΟΧΛΟΥΣΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

Στις περιοχές οχλούσας βιομηχανίας, βιοτεχνίας, επιτρέπονται μόνο:
1. Βιομηχανικές εγκαταστάσεις.
2. Βιοτεχνικές εγκαταστάσεις.
3. Επαγγελματικά εργαστήρια.
4. Κτίρια, γήπεδα αποθήκευσης.
5. Κτίρια, γήπεδα στάθμευσης.
6. Πρατήρια βενζίνης υγραερίου.
7. Εγκαταστάσεις γεωργικών, δασικών, κτηνοτροφικών, αλιευτικών και λοιπών αγροτικών εκμεταλλεύσεων.
8. Κατοικία για το προσωπικό ασφαλείας.
9. Ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι,
10. Γραφεία.
11. Εστιατόρια.
12. Αναψυκτήρια.
13. Χώροι συνάθροισης κοινού.
14. Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας.
15. Αθλητικές εγκαταστάσεις.
16. Εγκαταστάσεις εμπορικών εκθέσεων.
17. Εγκαταστάσεις μέσων μαζικών μεταφορών.
Οι πιο πάνω υπ' αρ.10 έως 15 ειδικές χρήσεις, επιτρέπονται μόνο με την προϋπόθεση ότι αποτελούν τμήμα των βιομηχανικών ή βιοτεχνικών εγκαταστάσεων ή εξυπηρετούν τις ανάγκες των εργαζομένων σ' αυτές.

Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας>Μέρος-ΙΙ>Κεφάλαιο-Ι>Αρθρον-236
(Αρθ-7 ΠΔ/23-2/6-3-87)
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΧΟΝΔΡΕΜΠΟΡΙΟΥ

Στις περιοχές χονδρεμπορίου επιτρέπονται μόνο:
1. Εγκαταστάσεις χονδρικού εμπορίου.
2. Εγκαταστάσεις εμπορικών εκθέσεων.
3. Κτίρια, γήπεδα αποθήκευσης
4. Κτίρια, γήπεδα στάθμευσης.
5. Πρατήρια βενζίνης, υγραερίου.
6. Γραφεία.
7. Εστιατόρια.
8. Αναψυκτήρια.

Οι πιο πάνω υπ' αρ.6 έως και 8 χρήσεις, επιτρέπονται μόνο με την προϋπόθεση ότι αποτελούν τμήμα των εγκαταστάσεων χονδρικού εμπορίου ή εξυπηρετούν τις ανάγκες των εργαζομένων σ' αυτές.

Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας>Μέρος-ΙΙ>Κεφάλαιο-Ι>Αρθρον-237
(Αρθ-8 ΠΔ/23-2/6-3-87, Αρθ-6 παρ.18α Ν-2160/93)
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ-ΑΝΑΨΥΧΗΣ

Στις περιοχές τουρισμού-αναψυχής επιτρέπονται μόνο:
1. Ξενώνες, ξενοδοχεία και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις.
2. Κατοικία
3. Εμπορικά καταστήματα.
4. Εστιατόρια.
5. Αναψυκτήρια.
6. Κέντρα διασκέδασης, αναψυχής.
7. Χώροι συνάθροισης κοινού.
8. Πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές λειτουργίες.
9. Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας.
10. Θρησκευτικοί χώροι.
11. Κτίρια, γήπεδα στάθμευσης.
12. Πρατήρια βενζίνης.
13. Αθλητικές εγκαταστάσεις.
14. Εγκαταστάσεις μέσων μαζικών μεταφορών.
15. Συνεδριακά κέντρα.
16. Ελικοδρόμια.
17. Καζίνα
18. Γήπεδα γκολφ.
19. Τουριστικοί λιμένες.

Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας>Μέρος-ΙΙ>Κεφάλαιο-Ι>Αρθρον-238
(Αρθ-9 ΠΔ/23-2/6-3-87)
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΧΩΡΩΝ-ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Στις περιοχές της κατηγορία αυτής επιτρέπονται μόνο:
1. Αναψυκτήρια.
2. Αθλητικές εγκαταστάσεις.
3. Πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις.
4. Χώροι συνάθροισης κοινού.

Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας>Μέρος-ΙΙ>Κεφάλαιο-Ι>Αρθρον-239
(Αρθ-10 ΠΔ/23-2/6-3-87)
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΕΩΝ

Στις περιοχές κοινωνικών εξυπηρετήσεων επιτρέπονται μόνο:
1. Κτίρια εκπαίδευσης.
2. Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας.
3. Κτίρια περίθαλψης.
4. Πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις.
5. Αθλητικές εγκαταστάσεις.
Στις περιοχές στις οποίες καθορίζεται μία μόνο ή και περισσότερες από τις πιο

πάνω (υπ' αρ.1 έως 5) χρήσεις επιτρέπονται μόνο οι κατά περίπτωση καθοριζόμενες χρήσεις.

Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας>Μέρος-ΙΙ>Κεφάλαιο-Ι>Αρθρον-240
(Αρθ-11 και Αρθ-12 ΠΔ/23-2/6-3-87)
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Από την πολεοδομική μελέτη είναι δυνατόν ορισμένες από τις χρήσεις γης που επιτρέπονται σύμφωνα με τα πιο πάνω άρθρα αν απαγορεύονται ή να επιτρέπονται με όρους και προϋποθέσεις ή να αφορούν τμήματα οικοδομικών τετραγώνων ή οικοπέδων ή και ορόφους κτιρίων.
2. Για τις ευρύτερες περιοχές Αθήνας και Θεσσαλονίκης όπως τα γεωγραφικά όρια αυτών καθορίζονται με τα Αρθ-8 και Αρθ-23 είναι δυνατόν επίσης να επιτρέπονται και άλλες χρήσεις εκτός από εκείνες που αναφέρονται στο παρόν τμήμα εφόσον οι χρήσεις αυτές είναι απαραίτητες για την πραγματοποίηση των στόχων των ρυθμιστικών σχεδίων και των προγραμμάτων προστασίας περιβάλλοντος των περιοχών αυτών.
3. Από την 6-3-87 (ημερομηνία δημοσίευσης του ΠΔ/23-2-87) καταργείται κάθε άλλη διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος τμήματος.
4. Χρήσεις γης που έχουν καθοριστεί με εγκεκριμένα πολεοδομικά σχέδια πριν από την παραπάνω ημερομηνία βάσει των διατάξεων του ΠΔ-81/90 (ΦΕΚ-24/Α/90) εξακολουθούν να ισχύουν όπως καθορίσθηκαν.

©opyright ΔΟΜΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ 1999 - 2002